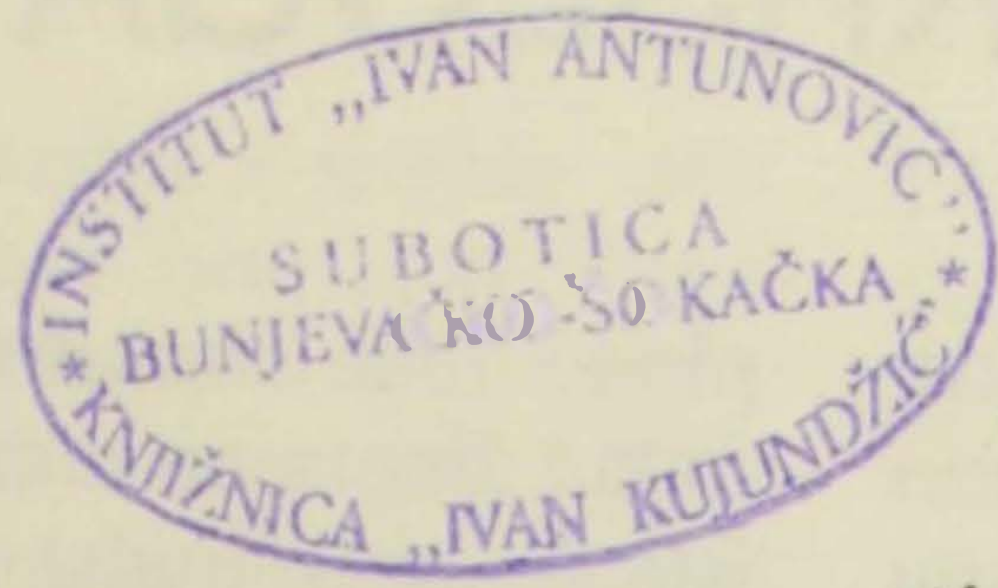

BAČKO KLASJE

VJERSKO – INFORMATIVNI LIST

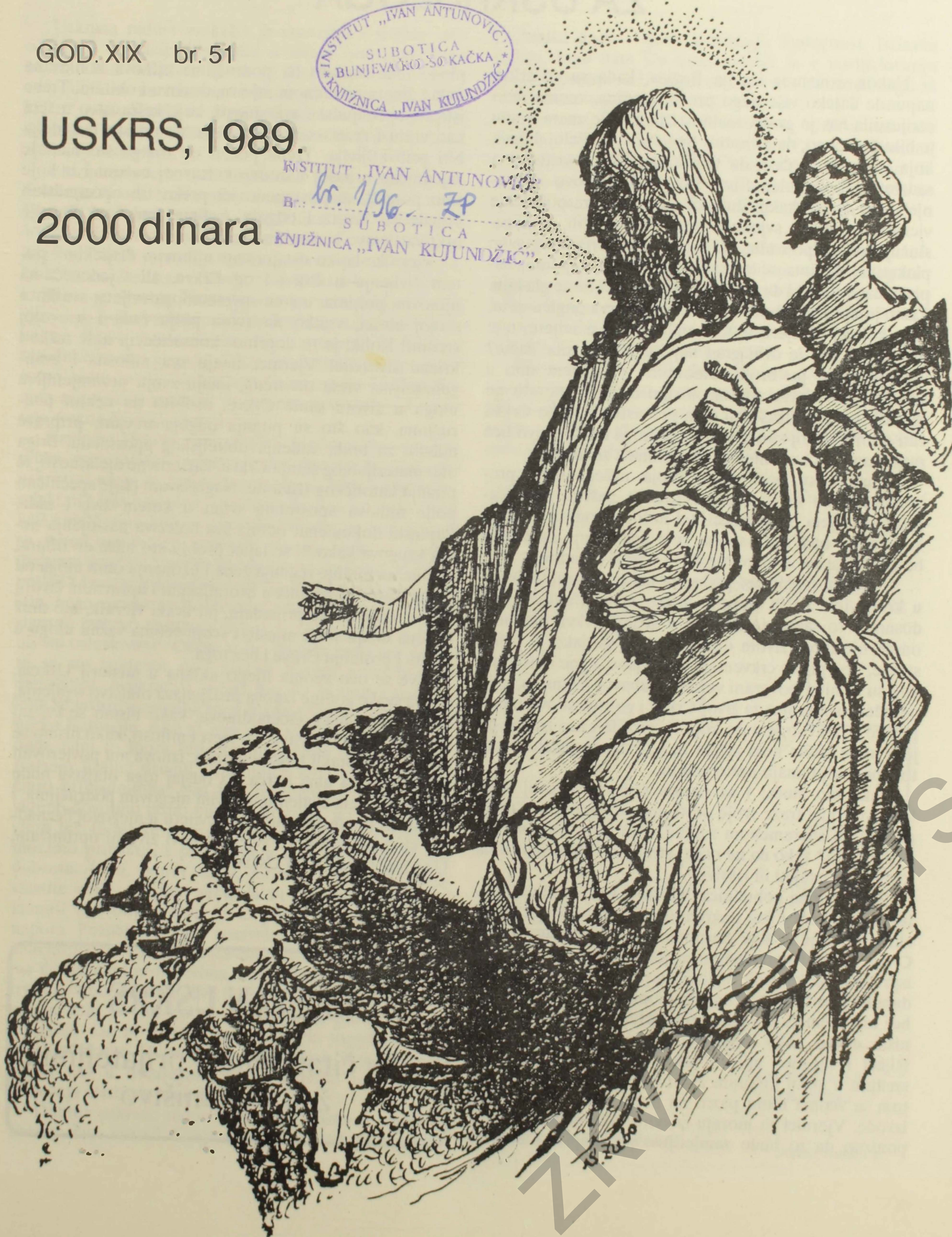
GOD. XIX br. 51

USKRS, 1989.

2000 dinara

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“
br. 1/96 ZP
SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

VJERNIČKO SVJEDOČENJE ZA USKRSLOGA

Nakon zanosnog slavlja Božića, kada su se crkve napunile daleko više nego prošlih godina, veoma brzo otriježnila nas je gruba realnost života. Ne znam komu je bilo potrebno, da Subotica bude prva u cijeloj državi, koja je imala tu čast, da vidi umjetnički nevrijedan a sadržajem bogohulan film "Poslednje Isusovo iskušenje", što je svakako duboko pomutilo raspoloženje vjernika, o čemu svjedoče prosvjedi mladih, koji zaslužuju svaku pohvalu, da su imali hrabrosti na svim plakatima, kojima se u gradu oglašavao ovaj film, napisat, da je to laž i da dobronamjerni ljudi to ne gledaju. Zašto je upravo Subotica bila vrijedna prva pogledati taj film, koji se nigdje u našoj zemlji, pa ni u svijetu, nije proslavio? Zar je ovaj grad najviše u sjeni sila Tame? Ako je suditi po broju samoubica, po kojem smo u samom vrhu čitava svijeta, mislim da ni u moralu ne zaostajemo za onima koji drže prvenstvo!? A što Crkva čini u toj i takvoj situaciji? Što činim ja da Kristovo lice zasja jasnije? Ova činjenica bi nas imala zamisliti!

U uvodniku posljednjeg broja našega lista, preporučismo da bi se reevangelizacija našega razkršćenoga svijeta imala početi od naših narodnih običaja, koji su još ona mala spona koja nas vezuje sa našom braćom koja su od vjere otpala ili u vjeri ohladnula.

U tom su smislu već poduzete neke konkretne akcije u krugovima naših vjernika-svjetovnjaka (lajika!). Radostno je to saznanje da Bog u svojoj Crkvi, barem u onom njezinom živom dijelu, djeluje dvojako. S jedne strane, Bog preko crkvenoga Učiteljstva-Pape i biskupa, koji su sa njim povezani vezama ljubavi i jedinstva, daje određene smjernice za život Crkve i gotovo istovremeno podiže u Crkvi one duše koje to, možda i bez znanja da je o tomu izišao neki zakon ili odredba, osjećaju da na tom području imaju nešto učiniti.

Tako eto slučaj i sa našom Crkvom u ovaj tren. Lajici-vjernici traže svoje pravo mjesto i ulogu u Crkvi i poslanje u suvremenom svijetu. Tko da u tom ne vidi Božje djelo? I tko da ne osjeti strah da svojim potezima to djelo ne osujeti ili iskrivi?

Zato Papina pobudnica "Kristovi vjernici lajici" dolazi u pravi čas i želi pokrenuti što veći broj vjernih aktivista, koji se žele zauzimati u misiji evangelizacije Crkve prema suvremenom svijetu. Pokrenute sile želi ispravno usmjeravati. Vjernici svjetovnjaci, moraju biti duboko ukorijenjeni u duhovni i milosni život Crkve, jer bez toga nemaju što ponijeti svijetu. Evangelizacija nije ništa drugo nego unošenje Kristova svjetla, njegove Riječi i njegove milosti, kroz djelotvornu ljubav, u sredinu u kojoj kršćanin živi i kojoj je poslan. No, pri tom se veoma mora paziti na način kako to djelo oni izvode. Vjernici to moraju izvoditi tako nenametljivo i ponizno da to bude zamjetljivo po lijepim i dobrim

plodovima, osobito na područjima njihova konkretna rada i života na radnom mjestu, društvu i obitelji. Treba isticati opće-ljudske vrijednosti, koje kršćanstvo u sebi kao vrelu i rezervoaru nosi. Time će poruka evanđelja biti prihvatljivija. Treba početi od onoga što nam je zajedničko u našoj narodno-kulturnoj baštini i iz koje smo potekli, te postepeno ići preko tih općeljudskih vrijednosti života i odgoja, kojima ćemo tek kasnije otkrivati pravo i iskonsko vrelo.

Vjernike-lajike usmjerivati njihovim "lajičkim" putem življenja u Crkvi i od Crkve, ali svjedočeći na njihovim poljima, u srcu suvremenoga svijeta, svatko u svojoj struci, svatko na svom polju rada i u svojoj sredini! Koliki je to doprinos konsolidaciji naše teške i krizne situacije! Vjernici imaju sva milosna i evangelizacijska vrela otvorena, imaju svoju nezamjenjivu ulogu u životu same Crkve, osobito na nekim područjima, kao što su pitanja odgoja u vjeri, pripreme mladih za brak, vođenja obiteljskog apostolata, briga oko materijalnog stanja Crkve, karitativne djelatnosti, te pitanja katoličkog tiska itd. Naglašavam da je specifično polje njihova apostolata svijet u kojem žive i rade. Papinski dokumenat odbija sva bolećiva nastojanja nekih krugova kako bi se lajici probili što bliže do oltara: mislim na pitanje ređenja žena i uzimanja onih uloga od strane katoličkih lajika u liturgijskom i upravnom životu Crkve, koja im ne pripadaju, jer svaki vjernik, bio muž ili žena imaju svoje mjesto i svoju veoma važnu ulogu u životu i poslanju Crkve i bez toga.

Sve se ovo veoma lijepo uklapa u misterij Uskrsa. Crkva svake godine iznova proživljava otajstvo trpljenja, smrti i uskrsnuća Gospodinova, kako bismo se svi mi obnovili u tom otajstvu, po vjeri i milosti, kako bismo se otajstveno dotakli Kristovih rana, iznova mu povjerovali svim snagama uma i srca, da odsjaj toga otajstva bude vidljiv u našem življenju, na svim njegovim područjima, i to ponese ovom umornom svijetu u njegovoj beznadnoj situaciji kao novo svjetlo i novi životni optimizam. U to ime sretan Vam Uskrs!

SRETAN USKRS

svim čitateljima i prijateljima
želi Uredništvo

Križ u svjetlu Uskrsa

Uskrsna radost svakako je značajna i možda smo očekivali drugačiju tematiku u ovom uskrsnom broju našeg Lista. Mislimo li da je Uskrs dovoljno bogat sadržajem te ne moramo i ovim povodom govoriti o križu? Ali uvjerit će te se i sami kako su ove dvije temeljne oznake kršćanstva dubinski spojene te ih ne smijemo rastavljati.

Slavljenje svetkovine Uskrsnuća Gospodnjeg u kršćanskom životu budi radosnu nadu i jača vjeru u uzvišeni cilj koji nam je svima, kao Božjoj djeci, zajednički. Vječnu slavu i potpuno zajedništvo s Gospodinom svi želimo, a to su plodovi uskrsnuća. Redovito naš govor o Uskrsu biva izoliran i udaljen od svakidašnjeg ljudsko-kršćanskog života. Promatramo tu veliku istinu naše vjere kao neku buduću realnost koju će mo zadobiti tek nakon smrti. Svaka Božja riječ upućena je čovjeku sadašnjice i ona pogada našu trenutačnu situaciju, a ne samo nešto prošlo ili buduće. Svetkovanje Uskrsa želi nam posvijestiti realnost ovog velikog događaja koji se tiče svakog čovjeka osobno.

Realnost Uskrsa nerastavljivo je vezana uz trenutke muke, razapinjanja i umiranja na križu. Da bi se moglo uskrsnuti mora se prethodno umrijeti. Koji način smrti odabrati? Isus nas poziva da svakodnevno uzimamo svoj križ i vježbamo umirati samima sebi; što će reći; čovjek se mora neprestano odricati vlastite volje, a truditi drugima ugadati. Zar to nije življenje realnosti Velikog petka!? U svemu tome ne vodi nas želja za samoisticanjem, nego vjerno nasljedovanje jedinog Učitelja. Isus je sigurno izabrao najsigurniji put, a on se sastoji u strpljivom oslušivanju Očeve volje. Njegov put i naš je put te se ne smijemo dati zvesti krivim mentalitetom današnjice. Najkraći i jedini put do potpune radosti, koja se sastoji u zajedničkom životu s Gospodinom, vodi preko Kalvarije. Ako je Isus sebe nazvao našim putem, onda nam to mora biti dovoljno jasna poruka da ne tražimo uzalud drugih stranputica koje nam se mogu činiti prikladnijima. Naš hod je dugotrajan i često ne vidimo dovoljno jasno put pod nogama, jer nam svjetlo vjere tek tinja. Te trenutke nesigurnosti, kao i ostale, moramo prihvatiti s pouzdanjem u Božju providnost i dobrotu. I mi, poput Isusa, moramo se znati odreći vlastite volje, umrijeti sebi, da bi u nama mogao uskrsnuti živi Bog. Veliki je to posao i zahtijeva silno napora. Poznajemo naše nesavršenosti i one nas često uznemiravaju. Hrabro suočavanje sa samim sobom, svima nedaćama i prohtjevima, ne ide bez napora i mukotrpnog samoodricanja. Sve te patnje možemo povezati s onima koje je Isus podnio na križnom putu i u času umiranja. Da bi se neka patnja mogla uspješno prihvatiti potrebno je prethodno dugotrajno uvježbavanje. Nema niti u duhovnom životu istinske radosti bez odricanja vlastitim prohtjevima.

Dubina uskrsne radosti želi naći odjeka u svačijem životu. Živi uskrsli Gospodin želi u svakom čovjeku

probuditi nadu i vjeru u sretniju budućnost. Istinska radost, koju nam On nudi, sastoji se u nasljedovanju njegova primjera. U tome nas ne ostavlja same, nego se On u nama zauzima da se sve to ostvari.

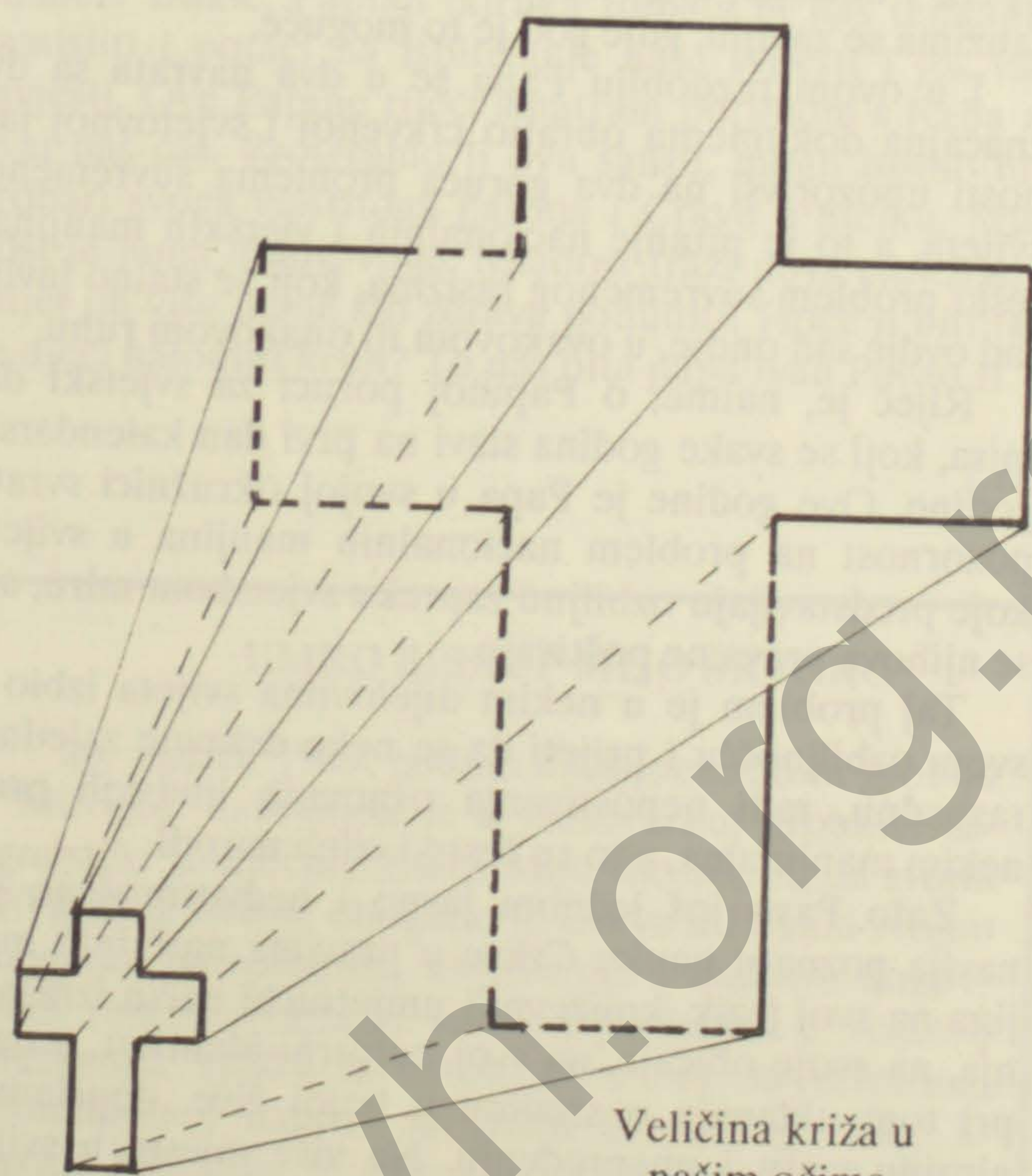
Imamo velike prilike da stvarnost Uskrsa već sada možemo živjeti. Nesebično umiranje sebi, a ponizno prihvaćanje ponudene Božje volje, omogućuje nam da se susretnemo sa živim Gospodinom, koji nas nikada ne ostavlja same, niti onda kada nam se čini da je svemu kraj.

Uskrsli Gospodin ulijeva u nas darove radosti, nade, mira, sreće... Želi nas svetkovanjem ovoga Blagdana potaknuti da sve ono što je njega čekalo, neizbježno čeka i njegove nasljedovatelje. Ako mu se pridružimo u mucu svakidašnjeg življenja On će učiniti da se s njim sjedinimo u potpunosti na času smrti.

Promatranjem križa bez vjere u Uskrs ostajemo nijemi, bez odgovora, puni sumnje i nezadovoljstva. Ali ako znademo potpuni smisao svih patnja, a to je osobni uskrs - susret s Gospodinom - tada ta realnost potiče našu vjeru u vječni smisao življenja.

Franjo Ivanković

OBJEKTIVNA I SUBJEKTIVNA VELIČINA KRIŽA

Objektivna veličina križa

Autor: Robert S.

S PAPOM IVANOM PAVLOM II.

PAPINA BRIGA ZA UGROŽENE

U duhu istinske evanđeoske poruke Crkva se uvijek mora zauzimati za malene, slabe, bolesne i ugrožene. Isusovi posebni miljenici bili su djeca, siromasi i bolesnici. Tako i sadanji "slatki Krist na zemlji" kako bi za papu govorila sv. Katarina Sijenska, na svojim putovanjima i javnim nastupima nikada ne zaboravlja siromašne, trpeće i bolesne, dapače obraća im se sa puno ljubavi i zauzima se za njih, gdje god je to moguće.

I u ovom razdoblju Papa se u dva navrata sa dva značajna dokumenta obratio crkvenoj i svjetovnoj javnosti upozorivši na dva goruća problema suvremenog svijeta, a to je pitanje nacionalnih i vjerskih manjina i teški problem suvremenog rasizma, koji se stalno javlja, sad ovdje sad ondje, u ovakovom ili onakovom ruhu.

Riječ je, naime, o Papinoj poruci za svjetski dan mira, koji se svake godina slavi na prvi dan kalendarske godine. Ove godine je Papa u svojoj okružnici svratio pozornost na problem nacionalnih manjina u svijetu, koje predstavljaju ozbiljnu zapreku svjetskom miru, ako se njihova prava ne poštuju.

Taj problem je u nekim dijelovima svijeta izbio sa svom ozbiljnošću i prijeto da se neke državne zajednice raspadnu, radi nepoštivanja osnovnih ljudskih prava nekim manjinama, a to su često i cijeli narodi.

Zato Papa još jednom jasno i nedvosmisleno ponavlja poznatu nauku Crkve o pravima narodnih manjina na svoj jezik, književni i umjetnički način izražavanja, na svoje običaje, na svoj kulturni identitet, a da se pri tom uklapaju u sredinu u kojoj žive, doprinoseći njezinu rastu i unapređenju. Na više mjesta u svijetu reagirale su pojedine narodne skupine, pa čak i neki parlamenti pojedinih država, veoma pozitivno na ovaj Papin dokument.

10. veljače kard. Etchegaray, predsjednik Papinske komisije za pravdu i mir, predao je javnosti novi dokument Svete Stolice protiv rasizma u svim njegovim oblicima, kako kroz prošlost, tako i sadašnjost, bez obzira da li se on bazira na boji kože, na društvenom porijeklu, nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti, na vjerskoj pripadnosti. Ovaj dokument samo još jednom jasno doziva u svijest suvremenim pokoljenjima neprestanu nauku Crkve o jednakosti svih ljudi i njihovih prava.

Isti je kardinal istoga dana, služeći svečane zadušnice za pokojnog kardinala Alojzije Stepnica u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu, u svojoj prigodnoj homiliji istakao primjer spomenutog hrvatskog kardinala, koji je imao hrabrosti u vihoru II. Svjetskog rata, jasno iznijeti ovaj nauk Crkve u svojoj propovjedi 25. listopada 1942. godine.

"KRISTOVI VJERNICI LAJICI"

Pod ovim naslovom publicirana je pobudnica Ivana Pavla II. kojom prenosi u život i kodificira rad Biskupske sinode od jeseni 1987. godine. Ovaj dokument treba postati "magna carta" vjerničkog apostolata u naše doba. Isti dokument imat će veliko značenje u poslijekoncilskom razvoju vjerničkog (lajičkog) apostolata. Treba ga temeljito prostudirati, jer on je zapravo provedbena odredba, ne samo Sinode biskupa, nego i II. Vatikanskog koncila, onoga njegovog dijela koji se odnosi na vjernički apostolat.

Posebno je važno da ovaj papinski dokument definitivno razgraničava područje apostolata vjernika od onoga koji spada na kler. Tu je i u posljednje vrijeme bilo dosta nesporazuma, kada su lajicima nudena od

strane nekih teologa ona područja, na koja nemaju prava, a ni milosti. Vodio bi to sve većoj klerikalizaciji vjernika, a to bi dalje izazivalo nove sukobe i nesporazume.

Vjernici-lajici imaju široka polja apostolata, njima svojstvenoga: od unošenja Kristova i evandeoskoga duha u sva područja ljudskih djelatnosti, pa do rada u samim crkvenim strukturama i to svatko prema svojim sposobnostima i darovima. To posebno vrijedi za žene, koje se upravo kao žene, dakle kao majke ili kao djevice, mogu uključiti u apostolat Crkve, upravo sa svim svojim svojstvima, ne gurajući se pri tom pod svaku cijenu u neki hijerarhijski status. Oltar i ispovjedaonica ostaje služećem (zaređenom) svećeništvu, a sve ostalo od evangelizacije do posvećenja svijeta zajednički je zadatak, kako služećeg tako i "kraljevskog-vjerničkog svećeništva".

PAPINA PORUKA NAŠOJ CRKVI

Smisao ove rubrike u našem listu jest upravo ovaj da neprestano oslušujemo što Duh Božji poručuje našoj Crkvi po Petrovoj karizmi. U siječnju ove godine papa Ivan Pavao II. imao je priliku direktno progovoriti našoj Crkvi na najslužbeniji način, kada vjerujemo da Petar najeminentnije vrši svoju službu "utvrđivanja braće u vjeri", to jest kada prima biskupe jedne zemlje u tzv. posjet "ad limina - pragovima apostolskim"

Sv. Otac je saslušao izvještaje svojih najbližih suradnika, kojima su naši biskupi podnijeli petogodišnji izvještaj o svom radu i nastojanjima i poteškoćama. Zatim se sreo sa svakim biskupom osobno, a 14. siječnja 1989. god. primio je naše biskupe u zajedničku audijenciju i održao im programatski govor, koji bi trebao postati za nas prioritetni zadatak.

Papin govor je u cijelosti objavio naš katolički tjednik "Glas Koncila" (br. 4/89). No da li ga je koja pastoralna skupina uzela u razmatranje i kao svoj pastoralni program? O tome se u tisku ništa nije vidjelo. Iako smo narod koji se ponosi, s pravom, na svoju vjernost Petrovim nasljednicima, tako da nas Pape nazvaše "narodom sv. Petra", ipak do toga još nismo došli da Papine smjernice uzmemo ozbiljno i da ih nastojimo provesti u djelo. Ovo je već pomak naprijed da imamo Papine tekstove objavljene. To do sada nismo imali (u cijelosti!). No, valja nastojati da te smjernice postanu uistinu smjernice. Zahvalni smo sv. Ocu, da tako pomno prati zbivanja u našoj zemlji, osobito u ova krizna vremena, da nas podržava u našim nastojanjima oko dobra, kako u samoj zajednici Crkve, tako i u društvu i sredini u kojoj živimo. Posebno nas veseli da Sveta Stolica jasno vidi stanje u kojem se nalazimo te da nas podržava i brani od nepravednih optužbi i nasrtaja. I unatoč tome što je sv. Ocu jasno kako smo kao Crkva i narod izloženi tolikim klevetama, ipak nas očinski potiče da ne posustanemo na putu dijaloga i ekumenizma, jer nam želi time dozvati u svijest, da ćemo upravo takovim stavom na najbolji način odbiti od sebe sve

klevete i pred cijelim svijetom posvjedočiti da smo sljedbenici Isusa Krista, čiju posljednju volju vršimo kada radimo i nastojimo, oko uspostave jedinstva, što nazivamo ekumenskim dijalogom. Težak je to zadatak, dostojan pravog sljedbenika Kristova. Činili smo to i do sada, činit ćemo to i u buduće.

Naša mjesna Crkva upravo jednom takovom akcijom želi obilježiti 25. obljetnicu izlaska koncilskog dokumenta "Obnova jedinstva". Želi, naime, pokupiti i zabilježiti sve ekumenske inicijative na teritoriji naše biskupije sa tzv. historijskim Crkvama, koje su pokrenute tokom ovih 25 godina, a sve to bi smo publicirali u jednoj maloj brošuri, kako bi i drugima služilo za poticaj, jer Crkva Božja u Bačkoj u tom mora predhoditi drugim mjesnim Crkvama u našem narodu i ovoj zemlji, radi svoga položaja i radi sredine u kojoj živi. Ona je životno upućena na dijalog!

Drugi veliki zadatak, koji je Papa stavio pred nas, jest rad sa mladima u cilju bolje i dublje evangelizacije, koja postaje preduvjetom opstanka Crkve u nekim (osobito dijasporskim) krajevima! Njezino poslanje i odgovornost je pred suvremenim svijetom, kojemu je ova dužna ponuditi Kristovu nauku, koja postaje jedinstvena snaga, sposobna suvremeni svijet izvući iz velike moralne krize, a koja je uzrok svih kriza koje potresaju suvremenim svijetom. Tu se baš ne bismo mogli pohvaliti. U svega nekoliko zajednica radi se solidno i sistematski sa mladima. Postoje doduše još neke tribine i drugi oblici sastajanja, ali radi nesloge i neorganiziranosti u opasnosti je da se sve ospe i izjalovi, što bi moglo imati porazne posljedice. Dom duhovnih vježbi u Baču već drugu godinu ništa ne organizira za mladež! Dakle, Papina poruka trebala bi nas temeljito zamisliti i potaći na ispitivanje naše svijesti i još više savjesti. Ove Papine riječi smatram porukom s Neba za ovaj naš čas. Proigramo li ovu šansu, mogli bismo biti grobari svoga vlastitoga naroda i Crkve u njemu. Mladost je puna dobre volje. Mladost traži nova rješenja, a svijet im više nema što zdrava ponuditi! Hoće li biti tko će djeci nalomiti kruh? To nas pita papa Ivan Pavao II.

LIK

UMRO BISKUP MIJO ŠKVORC

20. veljače 1989. godine na zagrebačkom groblju "Mirogoj" sahranjen je u isusovačkoj grobnici zagrebački pomoćni biskup Mijo Škvorc. Kroz svojih 70 godina života, obogatio je Crkvu u Hrvata svojim bogatim pastoralnim, književnim i nadasve duhovnim radom. Najprije kao propovjednik i voditelj duhovnih vježbi, a zatim kroz rad sa mladima, obiteljima i napose na polju katoličkog tiska. U našoj biskupiji je držao duhovne vježbe kleru i propovjedaio. Neka mu se Gospodin oduži za sve što je dobra učinio našoj Crkvi.

RAZDOBLJE IZMEĐU DVIJU RADOSTI

Ideja, da nesebično treba darivati pronađeno blago i jedno pismo potaknuli su me da dalje razmišljam i stavim na papir misli, koje kolaju u meni dok ležim u polumraku. U Pismu piše: "Svjetlo se ne stavlja ispod čaše, nego na vrh da svijetli svima". Vođen tom idejom i mislima iz onog pisma udaram slova - s jednim prstom - na pisadnem stroju.

Bolestan sam. Bolestan sam jer me Gospodin ljubi: daruje mi svoju ružu, a uz nju i trnje. Trnje treba očistiti da ne bi naškodilo. No, meni to nikako ne ide. U početku sam se trudio da ozdravim; išao sam od liječnika do liječnika. Ali, kasnije sam se predao, jer sam doznao da je moja bolest neizlječiva. Jedino mi Božja milost može pomoći. I tako sam zaključio da mi bolest i patnja pripadaju kao što ruži pripada trnje ili svjetlu sjena.

U ovakvom stanju vidim pred sobom kako prolazi kočija moga života, koja je natovarena s vrećom patnje i boli. Sjedim na tovaru kao neki kočijaš. U desnoj ruci držim bič nemoći, i tjeram njime "konje" zvane gorčina. Želja mi je da što prije stignem na zadnje stajalište i skinem, istovarim teški tovar. Ne ide, jer ne mogu ubrzati tok, i konji gorčine su sve umorniji.

Mnogi misle da sam tužan što sam bolestan. Nije tako, mada, treba priznati - bolest sigurno pridonosi da je radosni osmeh na mom licu ponekad zamrznut, te izgledam tužniji.

Priznajem da je bolest po nekad korisna čovjeku. Naime, bolestan čovjek živi izoliran od svega, živi povučeno, izbjegava nepristojne stvari i tako mu samo lijepe misli i uspomene ostaju u sjećanju, koje onda osvjetljavaju njegovo biće i potsjećaju ga na neostvarene želje...

Učitelj sam želi biti - dječiji san. Nažalost nisam mogao ostvariti tu želju, jer su se pojavile neke neizbježive poteškoće. Za utjehu, izučio sam zanat, ali niti od zanata, niti od života nisam dobio ono što sam očekivao. Nije ni čudo, jer sam se samo na vlastitu snagu oslonio. Zaboravio sam da "čovjek snuje, a Bog ostvaruje". Počeo sam se hvatati u koštac s raznim problemima, oslanjajući se na svoje sile, i tako sam počeo ići niz brdo. Padao sam sve niže i niže. I kad sam već bio na rubu propasti Bog je intervenirao. Ispružio je svoju moćnu desnicu. Milost koju sam primio na krštenju počela je u meni klijeti, rasti, pa ček i cvasti.

Postao sam učitelj - učitelj ljudi. Postao sam, jednostavno govoreći, svećenik pun životnog elana, ambicije, pun prekrasnih planova...

Moja radost bila je velika i pomislio sam da ću moći ostvariti svoju davnu želju. No, nije tako bilo. Nepunih godinu dana nakon ređenja razbolio sam se, ali sam i kao bolesnik još tri godine aktivno pastoralno radio. U međuvremenu sam se liječio, ali mi ni jedan liječnik, ni jedna bolnica, niti kupka nisu pomogli. Bio sam sve bolesniji i bolesniji. Tada sam zatražio da odem u mirovinu. Tako sam dospio u svećenički dom "Josephinum" u Subotici, gdje, u polumraku, ležim bolestan i gotovo nepokretan. Grubo mi se nameću misli o

smislu ljudskog života i pitanje hoću li ja od ovoga života dobiti još nešto lijepo?!

Premda se ne nalazimo u Došašću, u vremenu iščekivanja, ja ipak, očekujem nešto što me može obradovati - samo moram biti strpljiv - kao što je Crkva strpljiva s ljudima - ona strpljivo čeka obraćenje izgubljene svoje djece.

I ja sam u neprestnom iščekivanju. I ja želim ljepši život. Zato čekam da mi dođu gosti, radujem se svakom posjetu, veseli me svako pismo - to me drži i nosi...nosi prema željenom cilju...

No, moj život nije toliko tragičan, jer na životnoj kočiji imam suputnika - Isusa Krista - od koga sam naučio da patnja nije ništa drugo nego RAZDOBLJE IZMEĐU DVIJE RADOSTI: CVJETNICA - VELIKI PETAK - USKRS! Premda sam u životu imao mnogo "pauza" - ipak sam imao više radosti. Neka "pauza" je bila kraća, a neka duža, ali na kraju mi se uvijek osmjehnula radost.

Osjećam da je ova posljednja "pauza", zadnji "Veliki petak", malo dulja, ali se ne bojim toga, jer je to samo tjelesna patnja. Od moga Suputnika naučio sam da se tjelesne patnje ne treba bojati. Duhovna patnja je puno opasnija i nje se zaista moramo kloniti.

Mészáros Lajos

POJAVIO SE NOVI VJERSKI LIST U BAČKOJ

Početkom siječnja 1989. godine pojavio se je prvi broj obnovljenog časopisa Srpske Pravoslavne Crkve-eparhije Bačke "Beseda" na prijedlog i sa blagoslovom njegovog preosvećenstva g. Save Vukovića, episkopa šumadijskog i administratora Bačke eparhije. Ovaj list "za hrišćanski život i crkvene potrebe", kako stoji u naslovu lista, ustvari je nastavak istoimenog časopisa "Besede", kojeg je prije stotvadeset godina počeo izdavati arhimandrit German Andelić. Bio je to list suvremenik naših "Bunjevačko-šokačkih novina", koje je 1870. god. pokrenuo biskup Ivan Antunović, tada kaločki kanonik. List "Beseda" je izlazio tri godine, a izišla su 94 broja.

Raduje nas ponovno pokretanje ovoga lista i želimo mu da što uspješnije inkulturira poruku Evanđelja u život i kulturu ovdašnjeg pravoslavnog i srpskog življa, kako bi moglo doći do istinskog dijaloga sa svim ostalim kršćanskim zajednicama, koje se također trude u svojoj kulturi i crkvenoj zajednici ostvariti Evanđelje, kako bismo svi zajedno dali svjedočanstvo o bogatstvu mnogovrsne mudrosti Božje, koja nam zasja u utjelovljenoj "Besedi" - Riječi Božjoj - Isusu Kristu, na slavu Oca i spas suvremenog čovjeka.

ANTUNOVIĆEVA GODINA

ZAHVALNO SLOVO BISKUPU IVANU ANTUNOVIĆU

(na kraju svečanosti u subotičkoj katedrali
20. studena 1988.)

(Ovaj tekst je objavljen u zadnjem broju "Bačkog klasja" - 50. 13. str. - ali tehničkom pogreškom izostao je jedan dio i zato opet objavljujemo "Zahvalno slovo" u cjelini.)

Voljeni Oče i duhovna glavo naroda našega ovdje u Bačkoj, biskupe IVANE ANTUNOVIĆU! Evo nas danas pred Tobom. S nama je Tvoj brončani lik, djelo sina bunjevačke nane, Neste Orčića, akademskog kipara zagrebačkog. Tvoj lik je kraj slike Tvog svetog zaštitnika, sv. Ivana Nepomuka. Tu sliku si davno poklonio župnoj crkvi sv. Terezije u Subotici, koja je danas katedrala - bazilika Tvoje i naše Bačke.

Mi danas zahvaljujemo Bogu, Presvetom Trojstvu da nam Te je dao. Bez Tebe i Tvoga djela jedva da bi nas danas još ovdje bilo.

Zahvaljujemo i Tebi, jer da Tvoje misli, pera, truda, muka i suza nije bilo, bili bi smo prava siročad u vjerskom, narodnom i kulturnom životu.

Ovim Znanstvenim skupom i proslavama željeli smo Tvoj lik, a još više poruku oteti zubu vremena i zaborava. Željeli smo Te više uprisutniti u našem svakidašnjem životu. Zato jučer, na završetku Znanstvenog skupa, na prijednog vlč. Franje Vujkovića, svi prisutni su odlučili osnovati "FOND IVANA ANTUNOVIĆA" za potreba izdavačke djelatnosti na hrvatskom jeziku ovdje u Bačkoj. Osnivanje tog fonda sada svečano proglašujem.

S Božjom i Tvojom pomoći želimo objaviti u jednom Zborniku sve ono što smo o Tebi i Tvom djelu rekli i napisali da to bude polazna točka istraživanja Tvoga djela i naše kulturne baštine uopće.

Organizacioni odbor, koji bi trebao prestati u Vijeće za kulturu, danas se stavlja pod Tvoju osobitu zaštitu i želi Tebe uprisutniti u našem javnom, crkvenom, narodnom i kulturnom životu. Zato je ustanovio plaketu "PRIZNANJE BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA, 1815 - 1888 - 1988." koja bi se dodjeljivala pojedincima i ustanovama koje proučavaju, čuvaju, njeguju i unapređuju duhovnu i kulturu baštinu Hrvata u Bačkoj. Tako će Tvoje ime, Tvoje misli, i riječi češće odzvanjati ovim prostorima, a Tvoje časno i sveto djelo postat će nadahnuće mladim pokoljenjima našeg naroda.

I još mnogo, mnogo planova imamo pod Tvojim okriljem. Ti to čitaš u našim srcima. Sve to stavi u Srce onoga kome si služio, a koji je i Tebe nadahnjivao da se poput Njega "žrtvuješ za svoj narod".

Eto, Ivane naš, to je ono što ti danas želimo reći uz ovu hladnu brončanu ploču ovdje u katedrali, kada to ne možemo učiniti na Tvom grobu, kojeg je nemila ruka uništila. Stavljamo pred Tebe sve naše želje s vjerom da si prisutan tu s nama u Kristovom otajstvenom Tijelu. Po

Tvojim rukama stavljamo sebe i sav život i budućnost našu u ruke "najvjernije hrvatske Odvjetnice" koju ovdje častimo u likovima Radosne Gospe Bačke, Crne Gospe Subotičke, pa one na Bunariću, Doroslovu, Monoštoru, Hajošu i Judu. Po njoj stavljamo sve nas u ruke Krista Kralja - Kralja svega svijeta, ali Kralja naših srdaca i Kralja Crkve u našem narodu za ljepše sutra i za vječni naš spas.

Subotica, 20. studenog 1988.
na svetkovinu Krista Kralja

Lazar Ivan Krmpotić, predsjednik
Organizacionog odbora

RODOLJUBLJE IVANA ANTUNOVIĆA

Ivan Antunović je otac naš. On je u svome velikom slavenskom srcu uvijek brinuo za svoje Bunjevce i Šokce, a od Svevišnjega je vruće molio da oživi i ozeleni ova naša mala slavenska grana. Neustrašivo je dizao barjak narodne svijesti, na kojem je bila napisana zlatnim slovima njegova lozinka: Sve za vjeru, narodnost i riječ svoju! ("Vila", god. 1873., str. 2.).

Za svoj bunjevački i šokački rod žrtvovala je sve što je imao na svijetu. Nije žalio ni truda, ni zdravlja, samo da ga unaprijedi i usreći. Ljubio je svom dušom svojom ovaj zapušteni, zanemareni i zaboravljeni slavenski ogranak, za koga se nije brinuo nitko na svijetu. Iz ove žarke ljubavi prema svome rodu počeo je i svoj prosvjetiteljski rad da ga probudi, podigne i uvede u hram svjetlosti. Istina, dosta kasno je počeo svoj rad, ali je ipak svojim djelima probudio svijest u narodu. Nije propustio u životu ni jedne zgrade, ni prilike ako je vido da će time pomoći svome napaćenom rodu. O njemu je uvijek govorio tako nježno i ljubazno, tako vatreno i oduševljeno, tako uvjeren i razborito da se često znao zanijeti u onaj lijepi san o narodnoj sreći i blagostanju, što ga je u svome životu htio ostvariti.

Borba je bila teška, ali je naš veliki Biskup imao željeznu volju, ustrajnu snagu i odvažno srce, pa je još za života mogao vidjeti plod svoga blagoslovljenoga rada: osnivanje Pučke kazine u Subotici (1878. god.) i izdavanje časopisa "Neven" (1884.) i kalendara "Bunjevačka i Šokačka Danica" (1884.). To su žarišta bunjevačke svijesti, gdje su se rodile tolike lijepe i rodoljubive misli za potpuno ostvarivanje Antunovićevih ideja.

Prvi suradnik Antunovićev, mladi i borbeni Blaž Modrošić ovako piše o najvećem sinu bunjevačke majke: - A tko je taj Ivan Antunović? Ne piataj, nego znaj da Svevišnji Bog takove ljude riedko stvara i diete prostoga Bunjevca na visoki stepen podiže da bude ukras i slava svej katoličkoj Crkvi i svomu dobromu narodu. Moli se za njega, mili rode moj, jer on je bio tvoj otac i majka, tvoj dobrotvor i sve tvoje. On je na prosvjetu svoga bunjevačko - šokačkog

Biskup Ivan Antunović

roda, koga je do Boga ljubio i branio, uzdizao i prosvjetio, hiljade trošio, sav svoj unosni imetak u obće naše dobro ulago. On je našem puku svoje novine i knjige pred noge bacio samo da se rod naš podigne i čita, pa da bude svoj na svojem. ("Neven", 1897., str. 59 -60.)

(Iz knjige dr Matije Evetovića: *Život i rad biskupa Ivana Antunovića*", Subotica, 1935., str. 216 - 217.)

NARODNI PREPORODITELJ

Ivan Antunović je u pravom smislu riječi narodni prosvjetitelj i učitelj Bunjevaca i Šokaca. Što je Hrvatima Strossmayer, Slovencima Slomšek i Istranima Dobrila, to je nama Bunjencima i Šokcima biskup I. Antunović. Nema nijedne grane znanosti u kojoj on nije dao pouke i dobrog savjeta svome zaboravljenom rodu. Tko temeljito pročita i prouči njegova izdana i neizdana djela, lako se može uvjeriti da je I. Antunović dobro bio upućen u teologiju, filozofiju, pedagogiju i estetiku, u pravo i narodno gospodarstvo, u prirodne nauke i domaće ljekarstvo, u poznavanje zakonodavstva i upravnih nauka, u politiku i sociologiju, u kiparstvo, slikarstvo i graditeljstvo. Jednom riječju, Antunovićev um bio je prava enciklopedija znanja i umjetnosti. Čovjek svestrano naobražen, koji je sve što je znao napisao za na-

rod pa je uistinu mogao postati prosvjetiteljem narodnim. I. Antunović, svijestan svoga poziva i zadatka, nije propustio nijedne zgrade a da svoj rod ne pouči da uredi život i poboljša stanje. Teška je i naporna dužnost narodnog prosvjetitelja, jer se mora boriti. /.../

I. Antunović se vjerno držao svojih načela, borio se protiv neznanja i ustrajao je do kraja. Ostavio nam je svoju nauku kao trajnu uspomenu.

(dr Matija Evetović: *Isto djelo*, str. 235 - 236.)

RIJEČI IVANA ANTUNOVIĆA

— "Da! Bilo je i dosad učeni Bunjevaca svećenika i svietovnjaka. Al' od ovih su mu jedni bili okrutniji zlotvori, nego oni zakleti neprijatelji, drugi su se od njega stidili, a treći ako su bunjevački progovorili, prije su oko sebe bojazno pogledali, jerbo su za glavu, za pojas, za leđa strahovali. Koju rieč uz svoj rod, jedan kamen odvaljat što se izvalio na put prosviete Bunjevaca i Šokaca, to ni za živog Boga nisu smili. Dokle Bunjevac i Šokac ti je stojo ko dietē što ima mater, al' ova se srami poljubiti ga, ima otca, al' ovaj se stidi nazvat ga svojim imenom". ("Vila", 1874. god., str. 41.)

— "Pokrie li tko tuđim jezikom svoju narodnost, onda sin zataja svog otca i osrami svoju mater... Zataja l' tko svoje ime, onda očituje da u njemu nema časti i poštenja, ili da on nije vriedan da se njime kiti, kojeg su pred svojih sunarodnicah mnogi djedovi proslavili". ("Vila" 1874. god., str. 93.)

— "Dvoje mi je na srcu, čedo moje, čega prešutiti ne mogu i što bih rada da ti ulijem u pamet i usadim u srce na vječnu uspomenu. Prvo: da zadržiš u svih okolnostih svoga života vjeru onako postojano kako nas ju sv. mati Crkva uči. A drugo: da se svojemu narodu, iz kojega si nikao, nikad u svijetu ne iznevjeriš". ("Odmetnik", str. 37.)

— "Tko ne ljubi, ne govori, ne piše jezikom svoga otca i matere, kažite mi šta mu je ostalo da njih ljubi? Ta, jezikom se izdaju ljupke misli: jezikom se rađaju na sviet dražesni osjećaji, jezikom se izražava volja. Ako ste si ni i kćeri pogazili jezik otca i matere svoje, pogazili ste otca i mater samu. A takvim je rečeno da neće biti duga čivota na zemlji". ("Odmetnik", str. 85.)

— "Veoma bi grišio tko bi mislio da kršćaninu nije slobodno svoju narodnost njegovati. Kao što se prva ljubav na najbližnje izlijeva, isto tako treba da se u svakom čovjeku razvija, usavršuje, učvršćuje i rasprostranjuje čuvstvo narodnosti". ("Bog s čoviekom", str. 525.)

— "Učimo jezike strane da si po njimi saberemo sve u svojim što u drugih narodih vidimo koristna, liepa i plodnosna, ali ne zato da s ovim izdamo možda svoju rođenu narodnost". ("Posliednji Gizdarev", str. 76.)

PORUKA IVANA ANTUNOVIĆA NAŠEM VREMENU

Biskup Ivan Antunović tipični je predstavnik ćirilometodske baštine svoga vremena. Sve njegovo djelovanje usmjereno je, da bi Evanđelje i njegovi sadržaji što dublje proželi život vjerničkog puka. Poznata je ova Antunovićeva misao: „Vjera i nauka čini čovjeka slobodnim! Bezvjera i neukost zaslužuju čovjeka! Vjera ima užitje-svetoostajstva. Da pređu u mozak i krv, treba kršćanskoga nauka. I dok ovaj Kristov nauk ne prelijete u živce života svoga, imat ćete, o rodi moji, obredna bogoštovlja, nu žive i djelujuće vjere nikada!” („Poučne iskrice”, str. 274). A prosvjeta je put do toga. Čitanjem, učenjem i provođenjem u život evanđeoskih sadržaja, čovjek postaje svjestan pripadnik Crkve i naroda.

Ta nakana potiče biskupa Ivana Antunovića, da se prihvati pera, te prvi među svim hrvatskih teolozima napiše ravno prije 110 godina, prvi teološki kompendij „Bog s čovikom na zemlji” (Djelo predstavlja Trojedinoga Boga u doticaju s čovikom u svih njegovih vjerskih i društvenih odnošajih) (izdano u Vacu 1879. godine). Tim djelom Antunović želi ondašnjem čovjeku približiti suvremenu teološku misao u njemu razumljivom jeziku i to u punom opsegu, od prvih biblijskih izvještaja o stvaranju sve do apokaliptičkih vizija, kako bi ta spoznaja produbila vjerničku svijest njegovih suvremenika i sunarodnjaka.

Molitvenikom „Čovjek s Bogom u svojih molba i prošnja” (Kaloča 1884), uči svoje sunarodnjake kako vjerskim sadržajem ispuniti sva područja čovjekova osobnog, obiteljskog i društvenog života. Ovaj bi molitvenik zaslužio sam jednu temeljitu obradu, jer sadrži molitve za svaki trenutak čovjekova života, od ustajanja, oblačenja platnene odjeće, do molitve kada se prelazi most, ili kada se sjeda u kola, pa do molitve udovice za svoga pokojnog muža. Ovaj molitvenik, a čini se da je veliki dio ovih molitava sastavio sam biskup Antunović, mogao bi poslužiti kao uzorak evangelizacije, zapravo sakralizacije (posvećenja) osobnog života svakog kršćanina, jer on to piše za široke vjerničke slojeve.

A knjigom „Slavjan na svetih dnevih ili blagdanih crkvenih” (Kaloča, 1875), postaje dalekim pretečom II. Vatikanskog koncila i njegove ideje o inkulturaciji Evanđelja u svaku pojedinu narodnu kulturu. U toj knjizi i pokušava pokazati koliko je evanđeoskoga sadržaja u mnogim liturgijskim i narodnim običajima i da tu stvarnost posvijesti u srcima vjernika te ona postane djelotvorna u njihovom svakidašnjem životu. Ova misao biskupa Antunovića pravi je izazov da pokušamo uočiti sve bogatstvo obnovljene liturgije. Hvala II. Vatikanskom koncilu na živom narodnom jeziku. Treba pretočiti u jedan obiteljski paraliturgijski molitvenik, koji bi ovu inkulturaciju vjere prenio preko divnih narodnih običaja (koji se na žalost sve više gube) u svakidani život jednostavnih ljudi.

Ideja inkulturacije, kojom je Ivan Antunović oduševljen, prožima i ostala njegova djela, prije svega njegove povjesne rasprave. U djelu „Rasprava o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom” (Beč 1882), biskup Antunović prilazi upravo sa te točke gledišta.

To je povjesna rasprava o zbivanjima u cijeloj srednjoj Evropi, a nekad i šire, ali Antunović se stalno vraća „svojim” Bunjencima i Šokcima.

Još je potresnije čitati njegove putopise u knjizi „Poučne iskrice” (koristnoj pučkoj zabavi—putem po Italiji godine 1869), (Temišvar, 1872). On dok hoda po bijelom svijetu, njegova je misao vazda sa njegovim narodom. Dok promatra gradnju, gospodarske prilike i poslove, njegova je misao vazda sa svojim narodom i upoređuje, savjetuje i potiče, kako bi se gospodarske, kulturne i druge prilike njegova naroda poboljšale.

U svojim pripovijestima, biskup Antunović je stalno okupiran vjerskom, moralnom i narodnosnom problematikom svoga naroda. Poruka tih njegovih pripovijesti je uvijek evanđeosko—crkveno narodna sa naglaskom kako gubljenjem vjere nužno dolazi do moralnog pada i nacionalnog otuđenja i sve svršava rasulom i izumiranjem, a to nas je i povijest već naučila.

Da ove misli nisu bile samo vodilje njegova spisateljskog rada, nego da ih je Ivan Antunović i u svom svakidašnjem životu prakticirao, o tome govori njegova karitativna djelatnost, koja je uvijek polazila od „svojih”, al’ nikada nije poznavala nacionalnih granica. O tome svjedoče njegovi životopisci koji ističu da je oko 200 učenika uživalo njegovu stipendiju za školovanje i besplatnu hranu u njegovoj kuriji. Tako je narodu svome podigao cijele generacije svećenika i učitelja, u ono vrijeme jedinih nosilaca prosvjete i narodne svijesti.

Biskup Ivan Antunović

A poplave šezdesetih godina u cijeloj Bačkoj, a napose u kaločkoj okolini pokazale su svu širinu ovog plemenitog kršćanskog i svećeničkog srca, iako ga je to stajalo da je zato bio maknut sa uprave nadbiskupskih dobara

Ovi stavovi nužno čovjeka vode daljnjoj postaji ćirilometodskog shvaćanja. To je dijalog sa svim ljudima, kako bi se to danas reklo, dobre volje. Biskup Antunović je mirotvorac, on osuđuje svaku vrst nasilja (na pr.: nemire iz 1848. godine!): „Ja cilog mog vika neću nikada pohvaliti ni jedan ustanak na svitu, bivši uviren, da ni jedan ne vodi na dobro, već vazda u neopisivo zlo” (Rasprava, str. 130). Jedino sredstvo razumnog sporazumijevanja među ljudima jest dijalog – razgovor-dogovor. Na taj dijalog on neprestano poziva sve ljude, pa i one na vlasti (Madžare) i one koji su svojom gospodarskom nadmoću često nametali sebe i svoju kulturu drugima (Nijemci) pa čak i one koji sa nama ne dijele istoga vjerskoga uvjerenja, što je za ono vrijeme uistinu nešto novo.

Iz toga dijaloga izrasta Antunovićev „ekumenizam”, iako on toga izraza nije poznao, ali se za nj svim srcem i dušom zauzimao i tako postao njegovim pretečom u ovim prostorima, ali i uopće u Crkvi.

Takvim svojim shvaćanjima biskup Ivan Antunović, kao vjerni sin Katoličke crkve, a napose po svojim brojnim sljedbenicima, postaje pretečom i idejnim začetnikom misli o ujedinjenoj Evropi. Te je začetke vidio u staroj Austro-Ugarskoj Monarhiji, čije je prednosti, ali i slabosti veoma dobro uočavao. Posebno je vrijedno vidjeti njegove metode, kako k tome doći. To je prije svega nenasilna borba svakog pojedinog naroda za očuvanje svog vlastitog narodnog identiteta (samobitnosti), čuvajući i razvijajući svoju vjersko-kulturnu baštinu. Svi neka nastoje to postići prosvještivanjem i prosvještivanjem na utemeljenim povijesnim činjenicama, a ne silom političkog pritiska, a ni u kom slučaju ne silom oružja. Oživljujući prošlost i gradeći na njoj, to nije želja za obnovom propalih carstva i dinastija, nego nalaženje svog vlastitog korijena i svoje samobitnosti.

Danas, 100 godina nakon njegove smrti, situacija u Crkvi i svijetu znatno se je izmijenila. Mnogo toga, što je Ivan Antunović, kao vizionar samo naslućivao, postala je realnost. Zato biskupa Antunovića uistinu možemo smatrati prorokom i dalekim predšasnikom ovih naših vremena.

Crkva po II. Vatikanskom koncilu sve više postaje svjesna da je ona sakrament—vidljivi znak jedinstva cijeloga čovječanstva i svijeta. Ona tu svoju ulogu želi ispuniti na svim planovima. Mi ćemo se zaustaviti samo na našem kontinentu.

Koliko je Crkva učinila za njegovo jedinstvo. Papa Pavao VI. proglasio je sv. Benedikta zaštitnikom Evrope, jer su njegovo djelo i njegovi monasi položili temelje evropske kulture i civilizacije. Sadašnji papa Ivan Pavao II. pridružio je sv. Braću Ćirila i Metoda kao suzaštitnike Evrope. Tako ujedinjena Evropa niče na benediktinsko—ćirilometodskim osnovama i to ne samo na religiozno—kulturnom, nego i političko—gospodarskom području.

Zato Antunovićeve ideje o inkulturaciji Evandjelja i evangelizaciji kulture potpuno su u duhu nastojanja suvremene Crkve i napose nastojanja našega pape Ivana Pavla II. U tim nastojanjima dijalog svih oblika jedini je put k ljepšoj i pravednijoj budućnosti Crkve i čovječanstva.

Zato ovaj Znanstveni skup treba da lik ovog velikog biskupa učini poznatijim, a njegova shvaćanja i stavove će učiniti vrelom novih nadahnuća. Želim da ta plemenita misao Isusova, koja se postepeno probijala u svijesti Crkve i čovječanstva, postane izazov i program Crkvi u cijelom našem narodu, jer je ovaj njegov put tipično hrvatski put, a napose u njezinom dijelu ovdje u Bačkoj, ali i svim ljudima dobre volje u ovim prostorima.

Lazar Ivan Krmpotić

(Ovo je uvodno predavanje na Znanstvenom skupu o Ivanu Antunoviću u subotičkom sjemeništu „Paulinum” 18. – 19. studeog 1988. god.)

PROPOVIJED ŽUPNIKA STJEPANA BERETIĆA
u subotičkoj katedrali prilikom otkrivanja reljefa
biskupa IVANA ANTUNOVIĆA, 20. studenoga
1988. u 18. sati (ulomci)

DRAGI VJERNICI !

Okupili smo se večeras oko Gospodina Isusa. Ovo je naš uobičajeni skup. A budući da je posljednja nedjelja crkvene godine u svome smiraju, ipak je ovo ljepša nedjelja, nego druge nedjelje. I ovaj je skup svečaniji, nego drugi naši skupovi.

Večeras doživljavamo Gospodina Isusa kao Bogočovjeka koji pred čovjekom daje svjedočanstvo o sebi i o svome Ocu. Isus daje svjedočanstvo i o nama ljudima, budući da govori o kraljevstvu bez vojske. On govori o kraljevstvu koje nije od ovoga svijeta, o kraljevstvu čija snaga, prodornost i silovitost izvire iz Njegova Božanskoga Srca. To njegovo kraljevstvo je kraljevstvo ljudskih srdaca. Zato se njegovo kraljevstvo zove kraljevstvo Pravde, Ljubavi i Mira.

Večeras stoje oko Krista Kralja katolici iz svih naroda, plemena i jezika. I mi stojimo oko Gospodina Isusa gojeći u sebi nadu da nas Prvorodenac nosi u srcu. Stojimo oko Gospodina Isusa s radosnim iskustvom da nas ljubi. Nosimo u sebi iskustvo o njemu koji nas krvlju svojom odriješi od grijeha. (. . .)

Večeras smo čuli Isusov glas. Radujmo se večeras što smo njegova braća, što smo njegove sestre. On je alfa i omega. On je Bog, onaj koji jest i koji bijaše i koji dolazi. Svevladar. Udovi smo njegovi. Zaista smo kraljevstvo. Zaista smo rod izabrani.

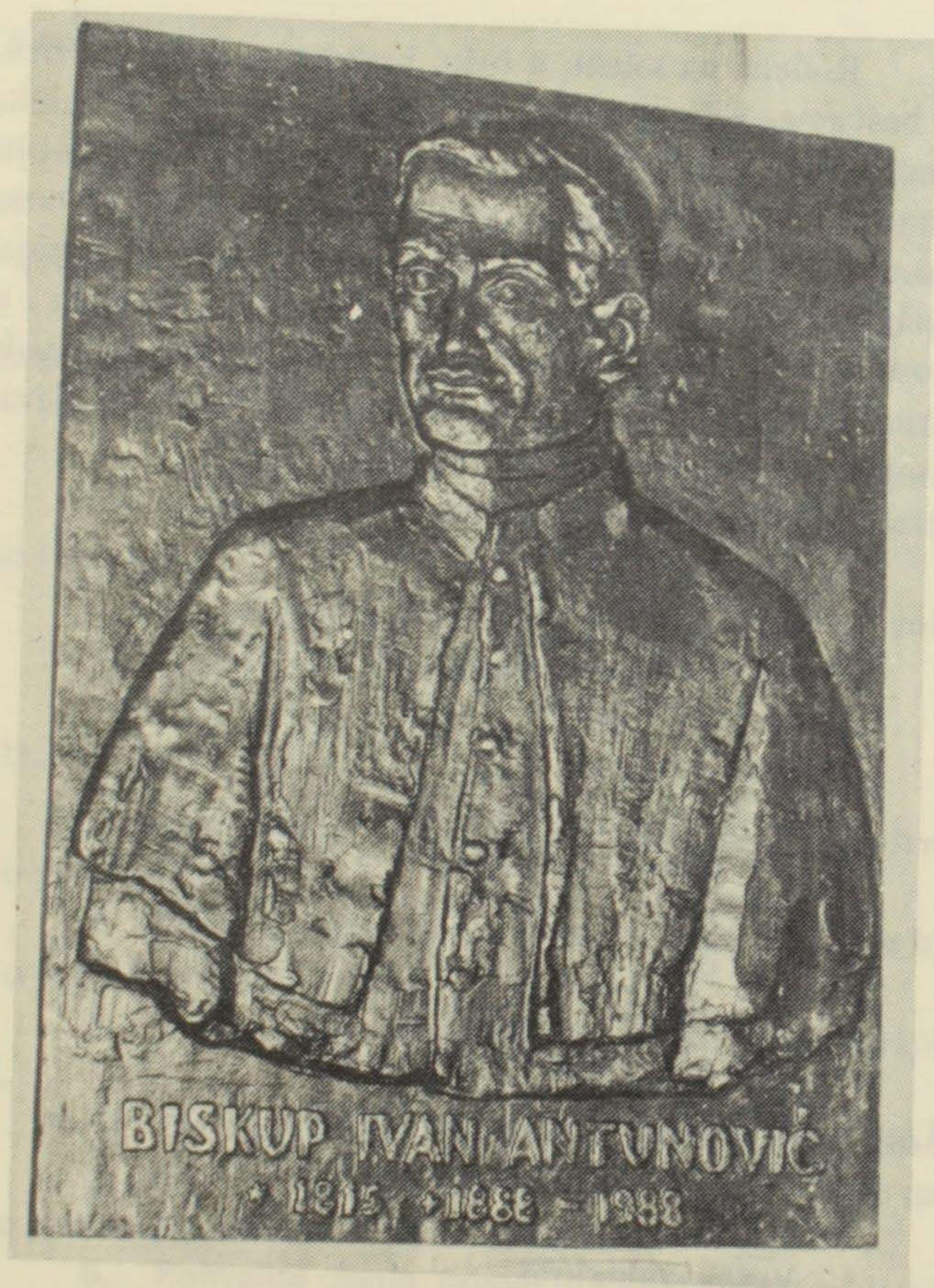
DRAGI MLADI !

Gospodin Isus je u svome svećeničkom narodu uvijek podizao velike muževe, dobre svećenike. A dobri su svećenici poput zvijezde na tamnom nebu. Njihovo je svjetlo

jače od desetljeća. Njihovo svjetlo, od Krista posuđeno, svijetli stoljećima. Stotinu je godina prošlo od smrti vrlog svećenika, biskupa Ivana Antunovića, a njegovo svjetlo neoslabljeno svijetli. Kakav je to seoski župnik, kakav je to biskup koji snagom svoga pera može i stotinu godina poslije smrti uvjeravati, pokretati, pozivati, koji može biti preporoditelj? Tko je Ivan Antunović? Neka nam sam posvjedoči. Neka kaže o svom svećeništvu:

„Tko je taj svećenik? To je mučenik koji imade krvave muke trpiti, muke koje samo i jedino prati oko sveznajućeg Boga i bilježi njegove svakočasne bitke u knjigu što će se otvoriti na sudnjem danu. On je pobjeditelj komu se ne razastiru slavoluci, već mnogokrat spravlja odozgor preziranja, a odozdol mržnja”. (Vila, 1874., str. 78).

I. Antunović je najviše propatio kao rodoljub. Vodio je bitku za Isusovu Crkvu, za Krista Kralja, za mili bunjevački i šokački rod. Zato su ga poglavari zaustavljali, a mnogi suvremenici prezirali. Bio je mučenik, upravo doživotni svjedok rodoljublja.

Reljef I. Antunovića u subotičkoj katedrali

Svojim svjedočenjem I. Antunović uvjerava nas da smo dužni i sami svjedočiti: „Kao što smo mi za naše blagostanje i spasenje vjeru dobili, tako ju moramo i nasljednikom našim i potomkom kao najveće blago predati” (Vila, 1874., str. 178).

Isusovo svjedočanstvo, izrečeno pred Pilatom, zvuči i danas. Isus se zato rodio i došao na svijet da svjedoči za istinu. A I. Antunović bilježi: „Katolička crkva stoji na međi i stanovištu istine, od koje istine niti za vlas popustiti neće” („Bog s čovikom”, str. 355).

A našu Crkvu prati i danas Isusovo proročanstvo: I. Antunović kaže: „Neprijatelji će. . . Crkvu kao tijelo Isusovo bosti, sjeći, ćuškat, šibati, raspinjati i probadati, ali je umoriti nikada neće” („Bog s čovikom”, str. 313).

Na krštenju smo Krista obukli, a I. Antunović veli: „Nauka svetog Evanđelja je svakdanja odjeća koja valja da s nama obavlja sve naše poslove, bili oni duševne, il' tvarne naravi” („Odmetnik”, str. 32).

Ako dvojimo oko svoga povjerenja Bogu, rekao bi nam naš preporoditelj I. Antunović: „Čovjek samo u Bogu i po Bogu živi. I ako se od Njega razstane, cvatit će donikle kao cvit postavljen u čašu vode, al' će mu se u čas pomutiti svi poslovi, svi pojmovi, sva osićanja” (Vila, 1873., str. 70).

Za vjernost rodu i Crkvi I. Antunović bilježi: „Budimo uvjereni da grana neće dugo ostati zelena, koja se odcijepila od stabla svojega” („Odmetnik”, str. 249).

Da valja ljubiti svoj narod, to I. Antunović ovako kaže: „Bog je učinio, da se ljudsko srce najvećma razdraga kada naše oko na krv svoje krvi, kost svoje kosti pogleda” („Čovjek s Bogom”, str. 515).

U našoj je katedrali otkriven spomen lik (reljef) divnoga Isusovog svećenika i biskupa I. Antunovića. I danas nam svjedoči. Svjedoči svojim djelima pisanim hrvatskim i mađarskim jezikom. Svjedoči nam kao katolički svećenik, kao sin bačkih ravnica. Zaslužio je da mu spomen podignemo. (. . .)

Svojim životom nas poziva na ustrajnost u vjeri bez obzira na prezir i mržnju. Poziva nas da svoju vjeru i katoličko uvjerenje čuvamo, unapređujemo i „kao najveće blago” potomcima predamo. Sinovi smo nepobjedive Isusove Crkve. Dužni smo je upoznavati i da je zavolimo kao dosljednoga Isusovog svjedoka.

Naš preporoditelj I. Antunović nas zove da svako svoje djelo obučemo u ruho Evanđelja. A kako ćemo, ako Evanđelja ne poznamo? On nam poručuje: Ostavimo li Boga, nema nam velike budućnosti. Kako će živjeti grana od stabla otcijepljena? (. . .)

Vjerujemo da je ime I. Antunovića u dlanu očeve ruke. Neka njegov lik odsada bude i u našem srcu! Tako ćemo i mi biti svjedoci svoga katoličkog uvjerenja. Postat ćemo ljubitelji male nam grane.

Antunovićev grob je nepoznat u Kaloči. Ime mu nosi jedna ulica u Subotici. Spomen mu čuva u našoj katedrali postavljena ploča (reljef), a srce mu živi u svakom sinu ravne nam Bačke.

Zato je ovo dan što ga učini Gospodin. (. . .)

PJESME O LJEPOTI BAČKE RAVNICE

/Matija Dulić: Rasuto vlačé/

Površni znalci prošlosti i sadašnjosti Hrvata u Bačkoj rado ističu naš seljački karakter i plodove težačkog rada, a ne poznaju ili zanemaruju naše duhovne vrijednosti i cjelovitost naše kulture.

Stoga želim istaći jedan poseban vid naše kulture. Želim istaći kulturu riječi u govoru, u pisanju i pjevanju. Izazov je došao od žene koja je već decenijama među nama, koja već godinama brižno njeguje kulturu riječi, a ovih dana nas je podarila i prvom zbirkom pjesama pod naslovom „Rasuto vlačé”, (Objavilo HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1988.).

Među nama je žena i majka, Matija Dulić, rođ. Jaramazović (Đurđin 1912.). Ona u susretu s Bogom, ljudima i prirodom začinje pjesničke riječi u svom srcu, rađa ih u punini vremena, nad njima brižno i nježno bdije kao nad djecom, a kada dozriju, dariva ih drugima.

Svako pjesničko djelo je slojevito u sadržaju i porukama. Te slojeve umjetnik gradi u dubini svoje intime. Zналаčki i estetski ih oblikuje pomoću simbola i metafora. Odatle i različitost u razumijevanju i ocjenjivanju umjetničkog djela. Svatko zahvaća samo jedan ili više slojeva umjetničkog djela, a cjelina je znana samo stvaraocu. Ta slojevitost je rasuta u cjelini umjetničkog djela. Ističemo tri sloja: 1. odnos prema Bogu; 2. odnos prema ljudima; 3. odnos prema prirodi.

Umjetnički izričaj je odsjaj osobe, ali sadrži i opća mjesta. Tako i Matija Dulić, dok pjeva o sebi, govori i o nama, a kada piše o nama, izriče i sebe. U tim izričajima je i njena, i ne samo njena, pjesnička biografija:

Ravnica me rodila,
zora me rosom umivala,
nana me u travi ljuljala
uz cvrkut sitni 'tica.
Bistar pogled ravnica mi dala
misečina bilo ruvo tkala,
jarko sunce rumenilo lice,
lipu kosu žito valovito,
dobra nana srce plemenito.

Istinska vjera u Boga je tiha, duboka, nenametljiva, ali zanosna i izazovna za one koji je uoče. U pjesmama Matije Dulić ta istinska vjera u Boga je prisutna kao šapat proročki, kao dah povjetarca.

Kruh, koji jedemo, je „kriv od Boga dat”. Voli „križ kraj puta tog”. Primjećuje „slike, križ, na križu raspeti Bog”. Vapije: „I radosti, o Bože, daj”. Moli: „... o Bože, pogledaj na nas!” Za unuke se nada: „Boga će valjda molit”. Kćeri veli: „... Nek te čuva Bog”. Na kraju puta se pita: „... da mi je znati, Bože mili?” U oprostaju vjerski izjavljuje: „Svima praštam i Bog nek njim prosti”.

Iz vjere u Boga i ljubavi prema Bogu izvire i vjera u čovjeka i ljubav prema ljudima. Pjesnikinja zna o čemu više Zakon i Proroci, Nebo i Zemlja. U toj ljubavi prvo mjes-

to imaju najslabiji i najdraži – djeca. Kao majka „brižno je čuvala u svom srcu sve što je rečeno o djetetu”. U duši joj je eho „... ako ne budete kao djeca” i „pustite k meni malene”.

Pjesnički opus Matije Dulić je u velikom dijelu posvećen djeci. Ona se uživljava u njihov svijet dječije radosti i dogodovštine. Nosi ih u svome srcu i na dlanu, ljubi ih, poučava, njeguje.

Istu tankočutnost pokazuje prema mladima. Zapaža naporan rad mladog orača, risara i risaruše. Raduje se s njima u kolu i pjesmi. S njima je u njihovim ljubavima „... dok frula iz daleka ljubavnu pismu šara”. Slomljena srca opominje: „... nemoj ga čekat više” i savjetuje: „... ne tuguj za njim nikad”. Svim mladima poručuje: „Stari vas salaš zove...” Skreće im pažnju na korijen, na baštinu predaka, na izvorne vrijednosti. U njenim pjesmama i srcu su svi ljudi. Svima poručuje:

Ne smimo dozvolit
da mrznja i osveta
nadvlada nam um.

Rođena na salašu, u ovim brazdama, u travi, u žitu, u baščama, u ljupkim perivojima i krajolicima, pjesnička mašta Matije Dulić ispjevala je od ovih elemenata najljepšu kantilenu domovini, kraju i ovim ljudima. Hodajući bosa po ovoj zemlji kao da je upijala obilne sokove tla, napajajući sva svoja sjetila i maštu istančanim zapažanjima i zanosnim nadahnućima. U ovom kraju, na ovoj zemlji, među ovim ljudima ona je doista kod kuće. Zanosno pjeva:

– Lipe su naše ravni,
– Lipe su naše zore,
– Lip je zalazak Sunca,
– Lip je rodni moj kraj,
– Lip je tica jutarnji poj,
– Lip je salaš gord,
– Lipi dome moj,
– Lipa si zemljo moja,
– Lipe uspomene davne,
– Lipe riči,
– Lipa dica,
– Lipe divojke i momci,
– Lipe žene i ljudi.

Ljepota je predvorje ljubavi:

– Ja ovu zemlju volim,
– Volim ta rodna polja,
– Volim rodni kraj,
– Volim svoj zavičaj.

Voli selo, voli ravnice, voli njive, voli žito,
voli mirisno cvijeće, voli ptice.

Subotica, Đurđin
7. kolovoza 1988.

J. T.

ŽIVOT U OBITELJI

IZRAZITI LJUBAV

1989. godina je proglašena **MEĐUNARODNOM GODINOM OBITELJI**. Za kršćanske obitelji to mora biti godina posvete. Članovi kršćanske obitelji će tu godinu najbolje proživjeti ako odluče živjeti **SVETO** – po uzoru na svetu nazaretsku Obitelj Isusa, Marije i Josipa. Ovih par redaka na ovoj "Obiteljskoj stranici" želi biti poticaj upravo za to. A i u svim brojevima Bačkoga klasja tokom 1989. godine davat ćemo Vam "upute" kako da živite sveto u obitelji.

SAVJETI ZA SREĆU U BRAKU

ŽENAMA:

1. Smještite se i kad Vam je dosadno.
2. Pokažite mužu da Vas i njegov posao zanima.
3. Odgovarajte na svaki "zašto" svojih ukućana.
4. Budite pažljive prema prijateljima svoje djece.
5. Pohvalite muža pred djecom - ne kritizirajte ga nikada pred njima.
6. Pođite pogledati kad je nešto uredio oko kuće.
7. Pokušajte ga češće iznenaditi kakvom pažnjom.
8. Muževljeve rođake primajte istom srdačnošću kao i svoje.
9. Ne zaboravite češće praviti jela koja muž voli.
10. Prepirke brzo zaboravite.

MUŽEVIMA:

1. Ostanite kod kuće i kad Vas nešto vuče u društvo ili u gostionicu.
2. Zanimajte se za djecu i rado ih pitajte kako je bilo u školi ili u crkvi.
3. Pođite češće umjesto žene u trgovinu ili na tržištu.
4. Ne zaboravite na ženin imendan, rođendan...
5. Ako je jelo koje je skuhala dobro, pohvalite ga, ako je preslano, mudro šutite.
6. Pohvalite ženin posao - osobito onaj u kući.
7. Činite dobro i onima koji Vam žele zlo ili o Vama loše govore.
8. Ne zaboravite siromašnije od sebe.
9. Ne zbijajte "nepristojne" šale na račun drugih.
10. Kad Vam bližnji učini nešto dobro, recite to i pred drugima da im bude na pobudu, a njemu na priznanje.

(Prema riječima kardinala Suenensa, priredila - Anda)

"Dogovorio sam se sa svojom ženom da se svakog dana vidimo novim očima, kao da je prvi dan našeg braka, i da si obećamo ljubav u toku cijelog dana. Prvim poljupcem koji si damo ujutro, želimo se podsjetiti na to".

Tako dvoje bračnih drugova, a drugih dvoje: "Zajedno navečer načinimo ispit savjesti i jasno i otvoreno, kažemo pozitivno i negativno jedno o drugom. No iznad svega si kažemo da se volimo".

To su dvije doista rijetke stvari. Pisao je jedan psihijatar: "Bračni drugovi govore međusobno vrlo malo. Nisu dovoljno spontani u izražavanju svojih osjećaja". No također, bračna ljubav ne raste ako nije i izražena, jasno. Nije dovoljno – primijetili su neki – nijemo izražavanje ljubavi, iako može biti popraćeno s mnogo praktičnih stvari, nego je potrebno i reći ustima, ponoviti, ponavljati često: "Volim te, zadovoljan sam s tobom".

U ovom trenutku ne želimo govoriti o tragedijama koje mogu proizaći iz ljubomore – iznad svega žene, ili zbog autoriteta – posebno muža; tragedije koje proizlaze zbog želje za "posjedovanjem".

No i onda kada do toga ne dođe, mnogobrojni su slučajevi koji uvjetuju da ne dolazi do pravog bračnog sklada. Upoznali smo parove kod kojih nije nedostajala pažnja, izraz srca; no ipak ulazili su u krizu jer riječi srdačnosti i poštovanja koje bi si trebali reći, čuvali su duboko u sebi.

U takvim slučajevima teško je razumijeti zbog čega je došlo do razvoda – jer sve je u redu i zrelost supružnika je bez zamjerke. Otkriva se međutim, da je među njima postojalo poštovanje, također i velikodušna i vjerna ljubav, ali nedostojalo ju je izraziti. Kao da su se stidjeli izraziti je i očitovati je međusobno. Zbog toga nisu trpjele i ne trpe samo žene, nego i muševci.

Zapravo do bračnih nesporazuma i drama dolazi baš zbog te nekomunikativnosti među njima, zbog nekog čudnog straha od toga da se otkriju jedan drugome. Često smo čuli riječi: "Ja o ovim stvarima ne govorim sa svojim mužem"; ili "Ja svoju ženu nikada ne pitam što ona misli". I ne radi se – kako se vidi – o nekim vanjskim stvarima već o onim osnovnim koje su potrebne za jedinstvo i sklad braka.

Mnoge intimne poteškoće nestale bi kada bi oboje imali hrabrosti da zatraže pomoć jedan od drugoga, kad bi sebi rekli što im se događa, što ih smeta.

AKCIJA ZA ŽIVOT - AKCIJA ZA ŽIVOT - AKCIJA ZA ŽIVOT - AKCIJA

ŽELIM ŽIVJETI (Đurđica)

(Prema talijanskom izvorniku priredio: A.A.)

Ja sam Đurđica. Evo me ponovo k Vama.

"Netko" je želio da ne ispričam dokraja svoju priču. No ja sam se izborila za to. Imam i pravo na to, jer i ja sam OSOBA. Poslušajte što se dalje zbivalo...

PLAŠE LI ME SE?!?

I tako sam živjela bezbrižno. Sve dok me se, jednog dana, moja mama nije prestrašila. Odlučila je s tatom da me se riješe. Zato su otišli liječniku da se raspitaju na koji će me se način najlakše riješiti. Evo što su saznali: - Postoje četiri načina da me "ubiju"!

1. POBAČAJ USISAVANJEM

Ako se odluče za ovaj način pobačaja - ja ĐURĐICA - bit ću usisana i satrvana, kao što usisava prašinu, ali ova "pumpa" je 29 puta jača od običnog usisivača.

2. POBAČAJ KIRETAŽOM

Ako izaberu ovaj način - moje malo tijelo bit će jednostavno "na živo" isječeno uz pomoć tzv. kirete - to je zapravo oštar nož prilagođen za rezanje i izvlačenje dijelova raskomadnog tijela.

3. POBAČAJ TROVANJEM

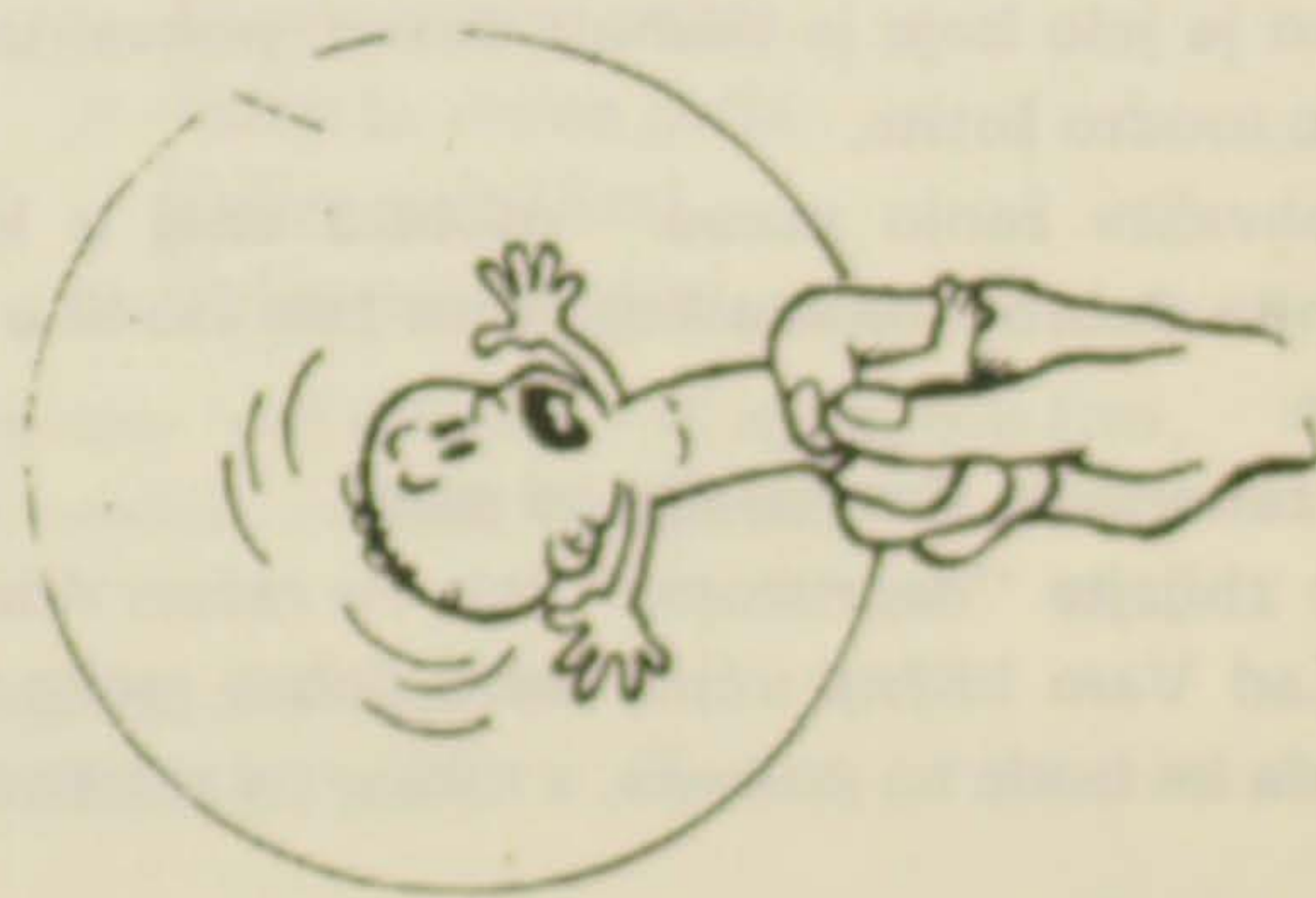
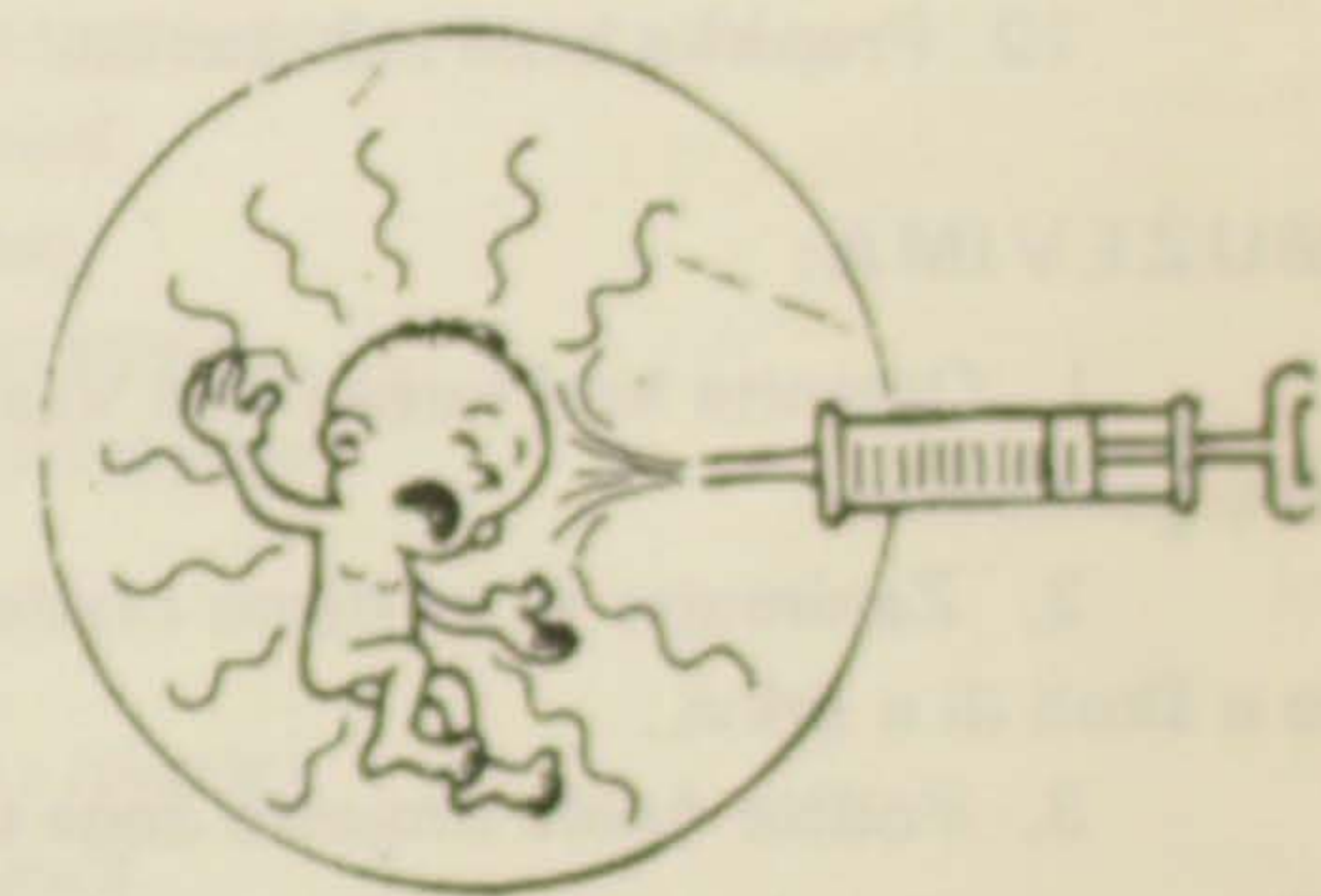
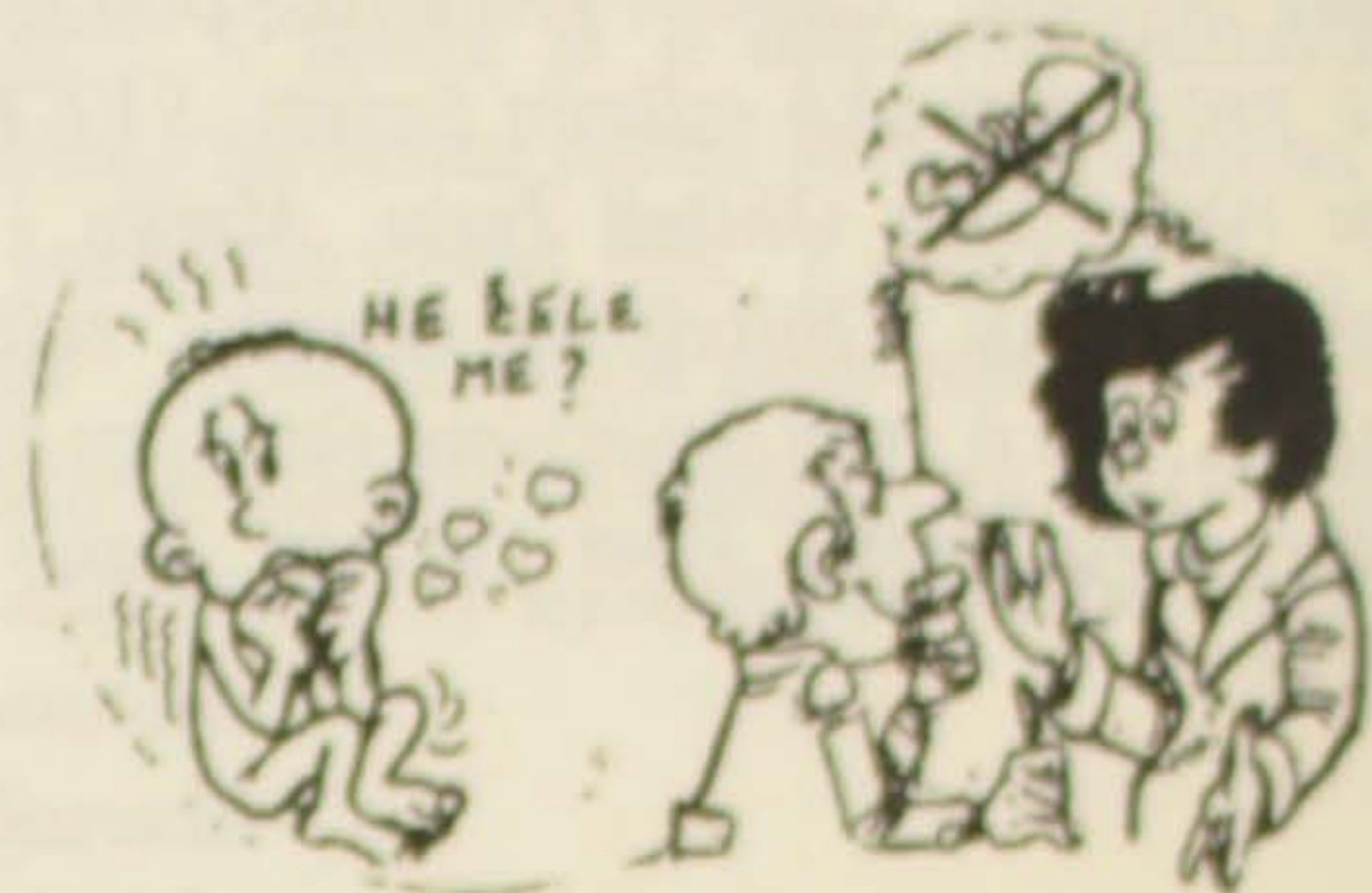
Budu li mi odredili smrt trovanjem, liječnik-aborter će uz pomoć injekcije unijeti u tijelo majke, pod čijem srcem živim ja, smrtonosni otrov od fosfora, arsena, živine soli ili nešto slično. To će me naprosto spržiti ofuriti. Ta sredstva će me nagrizati sve do smrti. Podnositi ću neopisivu bol u agoniji koja može potrajati i nekoliko sati.

4. POBAČAJ "CARSKIM REZOM"

Ako mama pristane na ovaj način pobačaja, liječnik-aborter će otvoriti njezin stomak, mene će izvaditi i ubiti (ili će me staviti u neku vreću ili kantu za smeće, da tamo umirem polako u strašnim bolima).

Ili, znate što mi se još može dogoditi?! Može se dogoditi da na meni živoj, na mom malom, nježnom tijelu vrše eksperimente kao na malim zamorčićima ili da od mog mrtvog tijela prave sapune i druge kozmetičke preparate. To je užasno, zar ne?

Nastavit će se

SUBOTIČKA DANICA

kalendar za 1989. godinu

- recenzija -

Dočekali smo 68. godišće "Subotičke Danice", ili šesto godišće u obnovljenom izdanju pod uredništvom Stjepana Beretića, glavnog i Lazara Ivana Krmpotića, odgovornog urednika. Nova serija "Danice" je počela za 1984. godinu.

Već prvi pogled na ovogodišnju "S. Danicu" pruža jedan prijatan ugođaj od korice sa fotografijama katedrale-bazilike do kvalitetnog papira i vrlo dobrog tiska. (Možda bi trebalo razmisliti da na koricama ne budu dvije fotografije katedrale, već uvrstiti fotografiju franjevačke crkve ili nekakve druge karakteristične bačke motive.)

Neka mi bude dozvoljeno da već na početku ustvrdim: za ovih šest godina u novoj seriji "S. Danica" napreduje. Nije prvoškolac, oslobođena je svojih dječjih povića, samostalno kroči, zauzimajući svoje mjesto u kulturi ovoga podneblja.

*

Ovogodišnja "S. Danica" je okupila preko četrdeset suradnika. Mnogo radosti i nade daruje nam "Prilog mladih" sa potpisima samo imenima (prezimana ne znamo).

Pitam se: u ovoj sveopćoj krizi duhovnosti, kulture, erozije morala da li možemo, da li smijemo lamentirati nad budućnošću? Moj odgovor je: NE! Sa ovolikim brojem suradnika i mladih, opetujem: i mladih, smjelo možemo očekivati da ovaj rad urodi i svojim obilnim plodom.

*

Listam "S. Danicu".

Već prve stranice donose jedno drago i ugodno iznenađenje. Dvanaest naših značajnih djelatnika našlo je svoje mjesto pored dvanaest mjeseci (od siječnja do prosinca). Kratko je, ali je važno da je zabilježeno. Ovo predstavljanje se nastavlja već drugu godinu.

Možda se iz ovih podataka kasnije nešto i rodi!

Vjerovatno o nekima prvi put više saznajemo (fra Beato Bukinac; Eva Lukić-Klapčić). Ovu inicijativu bi trebalo nastaviti i u slijedećim godištim!

*

Prošla godina je bila u znaku Marije, Bogomojke.

Svi prilozi na ovu temu se isprepliću u jedinstven buket radosti i hvale Mariji.

Ne znam da li bih izdvojio članak "Marijanska godina" (autor LIK - Lazar Ivan Krmpotić), ili prikaz "Dvadeseta godišnjica Papine inciklike "Humanae vitae" (autor MI - vlč. Bela Stantić), propovijed kardinala Franje Kuharića u Šikari kod Tuzle, (S1 str.)

Zastajemo kod recitala "S. Marijom u novo tisućljeće". (79 str.) (Recital je sastavila Viktorija Grunčić uz konzultiranje s vlč. g. Andrijom Kopilovićem.) Slušali smo recital prije pet mjeseci u subotičkoj katedrali

(13.VIII.1988.), ali tek sada, čitajući, dolazimo do pravog utiska, kojega smo površno prihvatili na Meditativnoj večeri. Dobro je što je recital objavljen!

Sa marijanskom godinom zaključujemo i proslave naših obljetnica pod općim naslovom "Crkva dvori svoj narod".

Dva priloga iz "Zbornika Subotičke Danice 1988", uklapaju se, dopunjuju i proširuju ovaj sadržaj. Mislim na referat "Tri stoljeća povijesti subotičkih franjevaca" (autor Ante Sekulić 157. str.) i referat "Školstvo Družbe siromašnih sestara učiteljica "Naše Gospe" u Bačkoj" (autorica s. M. Beata Milašin), (167. str.)

U kontekstu marijanske godine istakao bih prilog "Pozdrav Mariji", što ga je priredila Nena (49. str.) Pretpostavljam da je omladinka, javlja se i u "Prilogu mladih". Ponavljam pitanje: Možemo li biti zabrinuti kada imamo ovakvih omladinki?!

Mariji i našim obljetnicama su posvećene i dvije pjesme. "Posveta slavlju Marijine godine i povratka Milosnog lika Radosne Gospe iz Bača u Tuzlu (autor Marko Pavić-Dida, čika Marka, iz Breške kod Tuzle) (55. str.); i "Za 300. godišnjicu", "novokomponirana" kraljička pjesma (autorice Anice Balažević), (56. str.)

*

"S. Danica" je općepućka knjiga. Mislim da zadovoljava široku lepezu interesiranja čitalaca. Očituje se to i u komponiranju priloga. Nailazimo na aktualne informacije: "Kako napreduje postupak za proglašenje blaženim i svetim Sluge Božjeg o. Gerarda Tome Stantića" (autor o. Mato Miloš, OCD.) i još jedna značajna i aktualna informacija: "Deset godina "Bačkog klasja" (autor Bela Gabrić).

Pominjem i zabilježene kronike o našim zlatomislnicima. (50 godišnjica misništva o. Vilka Dorotića, karmelićanina iz pera o. Mate Miloša, OCD, prior; i 50 godišnjica misništva o. Efrema Kujundžića, franjevca iz pera fra Augustina Didovića.)

Zastupljeni su i suvremeni problemi, problemi ne samo ove regije, već i šire. Ovdje mislim na prilog "Kuga dvadesetog vijeka - SIDA/AIDS" (autor Valentin Pozaić DI). Dalje. Natuknuto pitanje nataliteta u nas, dobar je prilog "Švima na razmišljanje" (potpisano sa Terezija). U ekološkim poremećenostima potreban je i napis "Budimo milosrdni prema životinjama" Marina Semudvarca. Ta, biljke i životinje su sastavni dijelovi i ukrasi prirode!

Vrijedan pažnje je prilog, kazivanje Ante Pokornika "Moj sokak (opis narodnog života i običaja)". Možda bi naslov trebalo proširiti. Nije to opis sasmo jednog, mog sokaka, života i običaja u njemu, više je to kompleksniji etnografski zapis. (101-115. str.)

Dobro bi bilo da se ovakvi etnografski zapisi nastave!

*

Neka mi ne bude zamjereno ako budem malo i subjektivan. Radostan sam i drago mi je da se iz bogate književne ostavštine moga oca, Ive Prčića, počele objavljivati Bunjevačke narodne poslovice (a prošle godine zagonetke), koje je tako marljivo, s punim elanom skupljao i bilježio. Isto tako raduje me da je u ovoj "S. Danici" obilježena trideseta obljetnica njegove smrti. (61-66 str.)

•

Ima nekoliko objavljenih pripovjedaka i prozних literarnih priloga. No, nisu to pripovijetke, više su to crtice, literarni prozni prilozі. Neke po općim motivima poznatije zvuče, ali, zna se da se motivi "sele" i u različitim sredinama različito stvaralački primjenjuju. Svakako bih istakao dobru pričicu "Joco Sekund" Pavla Bačića. (117. str.)

•

Zastupljena je i poezija. Objavljeno je 35 pjesama. Narodnih pjesama ima tri. Vidim da su te pjesme mahom u novije vrijeme zapisane (zapisao ih Bela Gabrić 1984. god.). Upućuje nas na zaključak da narodna poezija živi i danas, stvaralački se primjenjuje, obogaćuje nas novim varijantama. Pored ovih narodnih pjesama objavljene su i dvije kraljičke pjesme, kako sam ih nazvao "novokomponirane". Ovdje bih pomenuo pjesmu Ivana Prčića-Gospodara "Vila se umiva", (66. str.)

Dvanaestak pjesama pisanih milozvučnom ikavicom daju "S. Danici" onaj specifičan kolorit našega podneblja, salaša, sela, ravnice. Mnoga imena su nam tu poznata iz prijašnjih godišta "S. Danice". Istakao bih pjesme "Kad bi, bila pisac" Matije Dulić i "Balada o mladom zvonaru" Marije Vojnić Purčar. (116. str.)

Rekao sam da "S. Danica" zauzima svoje mjesto u kulturi ovog kraja. To važi i za poeziju. Neke od pjesnika znamo iz prijašnjih knjiga "Danice". Ugodno osvježanje nam priređuje s. Fides Vidaković i VIA (Viktorija Grunčić).

Nisam spominjao Antu Jakšića. Pokojnom pjesniku su posvećena dva priloga: "Nema više našeg Ante" (autor Juraj Lončarevića) (71. str.) i "Ante Jakšić - naš osamljenik s druge obale" (autor Ante Sekulića) (175. str.). Jakšićeva poezija je ilustrirana sa tri njegove pjesme: Od umiranja živjeti je teže; Javi mi se; Šokica. Na ovaj način se i "S. Danica" odužila ovom značajnom pjesniku. (77, 173, 174. str.)

•

"S. Danica" ima i svoja dva već tradicionalna priloga: "Prilog mladih" i "Zbornik "Subotičke Danice" 1988".

Sve pohvale idu "Prilogu mladih", urednicima A. Anišiću i I. Prčiću i suradnicima: Neni, Stefanu, Zoranu, Andi, Jeleni, Školjki, Snežani... "Četa mala, ali odabrana!"

To je onaj nukleus, kvasac, koji otvara i pruža nade u obnovu duhovnosti, kulture, morala...

Najznačajnije priloge iz "Zbornika" sam već pominjao. (Tri stoljeća povijesti subotičkih franjevacā; Školstvo Družbe siromašnih sestara učiteljica "Naše Gospe" u Bačkoj; Ante Jakšić - naš osamljenik s druge obale. /155-183/, str.).

Veseli me da je u "Zborniku" našao svoje mjesto spomen i na biskupa Ivana Antunovića, njegov literarni rad: "Antunovićev književni rad", (LIK - Lazar Ivan Krmpotić)

Pominjem i zadnji prilog u "Zborniku" i u "Danici": "Ćirilometodska baština na području Riječko-senjske nadbiskupije i Vinodolski zakon" (autor Mile Bogovića iz Senja). Na taj način se i "Danica" odužuje apostolima

Slavena, Ćiril i Metodu, glagoljici i rascvatu kulture u našem narodu.

•

Ovako listajući i čitajući "S. Danicu" iskrsava ispleten jedinstveni buket u svojoj širokoj lepezi priloga, koji mogu zadovoljavati sve profile čitalaca.

Možda jedinu smetnju pri čitanju prave brojne korektorske greške. No oprostimo to u nadi: bit će bolje!

Bit će bolje, želim i "Danici".

Nisam mjerodavan da tvrdim, ali vjerujem da će uz aktivno angažovanje svih suradnika "S. Danica" ući u narod, da će je čitaoci punim srcem i razumijevanjem prihvatiti.

Ivo Prčić, mladi
Subotica

SURADNICIMA "SUBOTIČKE DANICE"

Zahvaljujemo svim suradnicima narodnog kalendara "Subotička Danica" za 1989. god. jer su svojom suradnjom doprinijeli vrijednosti ove publikacije.

Također zahvaljujemo svim župnicima i ostalim prijateljima koji su na bilo koji način pomogli da ovaj kalendar dođe u ruke svojih čitalaca, kojima je namijenjen.

U ovom času moramo istaći i žalosno stanje našeg kulturnog i duhovnog života, jer među našim prijateljima u Bačkoj i šire "Subotičku Danicu" ne možemo prodati u cijelosti svoje naklade od 2000 primjeraka.

To je žalosno stanje, ali istinita slika našeg duhovnog i kulturnog života. Svi dobronamjerni moraju o ovom razmisliti sa zabrinutošću.

Pored ovih finansijskih neuspjeha i poteškoća, svi oni, koji rod svoj ljube, moraju nastaviti onaj rad za koji se osjećaju pozvani i zaduženi.

Zato pozivamo stare i nove suradnike da pošalju svoju suradnju u kalendaru "Subotička Danica" za 1990. godinu. Iz dosadašnjih godišta uočili ste da ovaj kalendar objavljuje poučne članke iz raznih područja, zatim pjesme i pripovijetke.

Pozivamo sve suradnike da svojom suradnjom pomognu daljem rastu vrijednosti ovog kalendara. Pjesnici i pisci, pošaljite svoje pjesme i pripovijetke. Ostale suradnike molimo da pišu o svim onim pitanjima i problemima za koje osjećaju da treba na njih skrenuti pažnju i pomoći njihovom rješavanju.

Molimo sve stare i nove suradnike da svoju suradnju za "Subotičku Danicu" pošalju najkasnije do 1. svibnja (maja) ove godine na adresu vlč. Lazar I. Krmpotić, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva i jedinstva 28. Hvala svima! Slogom nastaju velike stvari.

Uredništvo kalendara "Subotička Danica"
Subotica, I.III.1989.

STRANICA O. GERARDA

"NA BOŽJI NAČIN MEĐU LJUDIMA"

(uz novoizašlu knjigu misli Sluge Božjega O. Gerarda Stantića)

U izdanju vicepostulature Sluge Božjega O. Gerarda Stantić izišla je knjiga misli iz pismene ostavštine Sluge Božjega pod naslovom "Na Božji način među ljudima".

Na 133 stranice (koliko sadrži knjiga) otkriven nam je tek jedan dio bogate pismene duhovne ostavštine O. Gerarda, koja broji nekoliko tisuća stranica, uglavnom misli i zabilježaka pisanih na papirima i na papirićima raznih formata, često puta i na poledini već ispisanih ili tiskanih listova, jer je Sluga Božji želio savršeno opsluživati redovničko siromaštvo, kako vidimo i na papiru.

Te su misli plod njegovih razmišljanja, razmatranja, duljih adoracija pred Presvetim, a, bez sumnje, i nadahnuća i prosvjetljenja, te nam otkrivaju veliko bogatstvo čovjeka punog asketsko-mističnoga iskustva. Kako tumači izdavač Dr Ante Stantić, vicepostulator kauze Sluge Božjega O. Gerarda, u predgovoru knjige: "... stječe se dojam da je (Sluga Božji) zapisao svako svoje nadahnuće, koje mu je služilo ne samo za vlastiti duhovni život, nego i za vodstvo duša, koje su tražile njegove duhovne savjete".

Budući da su to bilješke, stil je kratak, gotovo aforistički, a ponekad Sluga Božji pokušava čak i sročiti te misli (iako pomalo nespretno i naivno), što je vjerojatno utjecaj izražavanja vjerskih istina u stihovima, kako bi ih narod lakše upamtio, koje je bilo uobičajeno u bunjevačkih Hrvata, kojima pripada Sluga Božji O. Gerard. Budući da on nikada nije učio hrvatski književni jezik, njegovo je izražavanje pomalo nespretno, no to nipošto ne umanjuje vrijednost i originalnost njegovih misli. Izdavač je, stoga, sve te bilješke pretočio u suvremeni hrvatski jezik, te umetnuo poneku riječ, radi boljeg razumijevanja.

Kroz te bilješke Sluga Božji govori o Božjoj ljubavi i milosrđu, milosnom životu kršćana po sakramentima, o milosti redovničkog poziva, o Blaženoj Djevici Mariji... Izdavač je te bilješke tematski rasporedio prema naslovima koji su potkrijepljeni svetopisamskim citatima i riječima iz teksta Sluge Božjega, što samoj zbirci daje veću vrijednost. Takvih tematskih cjelina u tekstu ima 14, dok su one podijeljene podnaslovima koji odgovaraju pojedinim bilješkama. Navodimo neke od važnijih tematskih cjelina, navedenih u tekstu: "Bog kao majka", "Bog - veseli djelatelj", "Marija - novo nebo", "Vjera - zlatna zdjela", "Čovjek - voćka puna ploda", "Ljubav nema granice", "Molitva - zabava", "Ispovijed - sigurniji let u nebo"...

Poput Božanskog Učitelja i Sluga Božji O. Gerard koristi usporedbe iz bogate riznice prirode i svakodnevnog života

(žito, voćka, zlatna zdjela - vjera, hrana, igra, odmor, lutka itd.). Čini se da ga sve potiče na razmišljanje o Božjoj dobroti i ljubavi. Sve bilješke odaju veliko iskustvo duhovnog života, hranjenog duhovnim djelika Sv. Terezije Avilske i Sv. Ivana od Križa, koje on, opet, želi jednostavnim slikama i usporedbama iz svakodnevnog života, prenijeti jednostavnim, povjerenim mu dušama.

Nije potrebno puno čitati, a da se odmah ne zapazi kristocentričnost njegove duhovnosti. Otajstvo Krista, Utjelovljenja i Otkupljenja, temeljne su oznake duhovnosti O. Gerarda. On se želi potpuno suobličiti Kristu i djelu Otkupljenja po ljubavi. Posebno i karakteristično mjesto u duhovnosti O. Gerarda zauzima Dijete Isus - Utjelovljenja Božja Riječ, koja iz ljubavi prema ljudima postaje jednim od njih. S njim, O. Gerard želi biti neprestano povezan, zabavljati ga, lubiti ga, grliti ga, igrati se s njime, ali i sve podnositi iz ljubavi prema njemu kako bi mogao s njime i kraljevati... U tome neodoljivo podsjeća na Sv. Tereziju iz Lisieuxa. Prva tematska cjelina ove zbirke nosi naslov "Bog kao majka". Da bi opisao Božju dobrotu, O. Gerard uzima usporedbu majke koja se s nježnom ljubavlju brine za dijete... Sv. Mala Terezija je izrazila istu misao dok je rekla: "Dobri Bog je nježniji od majke". Takvih sličnosti ima dosta, no one samo potvrđuju otvorenost O. Gerarda istom Duhu koji djeluje u svima, ali svakome ostavlja njegovu originalnost.

I na kraju, valja reći da je ova knjiga i likovno vrlo uspješno rješenje i obogaćena grafikama akademskog slikara Dorotića, što joj pridaje i umjetničku vrijednost.

Kao ilustraciju donosimo jednu od bilježaka iz ove zbirke:

Barem nek Tvoje mogu primati

"Moj Mali, sve ću primati što ćeš mi dati:

od disanja do izdisanja.

Stomaku treba jela, a plućima zraka, razumu Božjih istina...

Prosjak prima ono što nije zaslužio (takav sam ja).

Tvoje ću vazdan primati i poljubljeno Ti

natrag pružati: dakle, primati i pružati

...to je predmet ljubavi ...

Tvoje djelo - duše jelo.

Posebno Tvoje djelo nek nam bude duši jelo.

Vrelo takvog života samo se u srcu rodilo...

drugo sve smeta, jer se ne rađa u čistom srcu.

Da uživamo Tvoje djelovanje,

mora nam srce biti odijeljeno od stvorova.

Što nije od Boga, sve je za srce nezgoda,

nemir, prije ili poslije.

Predajem se u svemu da budem sličan Spasitelju,

kojega je hrana što je

nebeskom Ocu milo..."

o. Tadej Perica

(Knjigu možete naručiti na adresu izdavača: o. ANTE STANTIC, Česmičkoga 1, 41000 Zagreb/Remete; a u Subotici na uobičajenim mjestima prodaje knjiga - katedrala i franjevački samostan).

Duša se hrani onim čemu se raduje.

RADOST SUSRETANJA

U posljednje vrijeme razmišljao sam o divnom poticaju Ps 37 (r.4-5): "Sva tvoja radost neka bude Gospodin. On će ispuniti želje tvoga srca! Prepusti Gospodinu putove svoje. U njega se uzdaj i on će sve voditi".

I svaki put kad sam meditirao nad ovim divnim stihovima otkrio sam nešto novo i veliko. U posljednje vrijeme osjećam (i to im govorim) da mladima nedostaje upravo to predanje Bogu da bi bili istinski sretni.

Svi mladi čeznu za radostima, za veseljem - to im je glavna odlika, ali izvori radosti današnjih mladih: rock-glazba, bučne zabave, filmovi, TV, razni užici - alkohol, droga, seks... su previše "plitki" da bi mogli zadovoljiti dubinsku čežnju mladoga srca za pravom srećom.

Potrebno je stoga pronaći pravi izvor - a jedini, nepresušni izvor radosti može biti samo Bog.

Susret s Kristom uskrsnulim vratio je radost u slomljena, prestrašena i zbunjena srca apostola. Svjedoči sv. Luka: "Obradovaše se učenici vidjevši Gospodina". Snagom tog susreta s uskrsnulim Kristom apostoli su pošli u susret ljudima. Prenosili su radost susret s Gospodinom na sve ljude. I zato kad su im branili govoriti o Isusu klicali bi: "Mi ne možemo ne govoriti ono što smo vidjeli i čuli", ono što smo doživjeli u susretu s Njim... Glavom su platili ovo svoje svjedočenje i nije im bilo žao. Umirali su s radošću, misleći na još divniji susret sa svojim Gospodinom u vječnosti.

Stoga je zadaća svakog kršćanina širiti "radost susreta s Gospodinom raspetim i uskrsnulim", jer to je radost koja može posve ispuniti ljudsko biće.

I ovaj naš "Prilog" pun je opisa radosnih susretanja s Gospodinom i ljudima. I zato je i dalje BIJELA KRONIKA.

Svi mladi koji posvjedočiše svoju "radost susretanja" i svi članovi uredničkog vijeća "Prilog mladih" žele svim MLADIMA i svim čitateljima SRETAN USKRS - Uskrs pun radosnih susretanja - susretanja s Uskrslim Gospodinom i braćom ljudima.

A.A.

VJEŽBANJE NA DUHOVNOM PLANU VODI K OBRAĆENJU

"... postavili smo, naime, svoju nadu u živoga Boga, koji je Spasitelj svih ljudi, osobito vjernika." (Usp. 1 Tim 4,10 b)

Od mnogih svjedočanstava, koja nam mogu pomoći da malo zavirimo u ovo "vježbanje" koje su mladi ocijenili neophodnim i jako poželjnim, donosimo samo neka!

"Sve je bilo vrlo interesantno, prije svega poučno i za razmišljanje. Moram priznati da je na mene riječ o Isusu ostavila najdublji dojam. Naime, tek poslije ove duhovne obnove sam počela razmišljati o Isusu, kao o svom prijatelju, prijatelju ljudi, čovjeku za druge, koji je živio za nas i umro za nas. Mi često ljubimo ljude oko sebe zato što nam čine dobro i zato što nam je s njima lijepo. Medjutim, kroz Isusov primjer koji nas je sve ljubio, i prijatelje i neprijatelje, mi se možemo naučiti istinskoj dobroti, iskrenoj ljubavi i prijateljstvu. Uz Isusa čovjek može postati čovjek i više od toga..."

Vesna Ž.

"Isuse ti si za mene..."

... upaljena svijeća koja gori neugasivim plamenom u ovoj tami...

... kruh svagdašnji bez kojeg ne bih mogla živjeti, ne bih pronašla svrhu svega ovoga. Ti oplemenjuješ ovaj moj bijedni život i činiš ga ljepšim. Ovo sam ojetila i otkrila na duhovnoj obnovi. Isuse ti si meni potreban."

Bernardica E.

"Da bismo se obratili: moramo prihvatiti Boga kao Oca, kao onoga koji najbolje zna što je za nas najbolje. Moramo u Njega imati najveće povjerenje. Moramo vjerovati da će nam biti dobro jedino ako izvršavamo Očevu volju. I onda kad nam nešto ne ide po volji, kad nastupaju križevi, i tada moramo vjerovati srcem da nas Bog, da nas Otac voli, da nas neće odbaciti, da nam želi sve dobro."

N.

"Oče oprosti!
 Oprosti meni, rasipnom sinu!
 Oprosti meni, zavidnom sinu!
 Oprosti mi radi mojih bijednih lutanja i raspuštenosti!
 Oprosti mi kad u tvojoj brizi za moje dobro vidim samo okove i sputanost!
 Oprosti mi!
 Nisam dostojan zvati se sinom tvojim, ali primi me!
 Oprosti, jer mi se to može i sutra dogoditi!
 Ne uskrati mi svoga milosrđa i sigurnost da uvijek imam dom i da imam kamo vratiti se!
 Oče, hvala ti što si dobar!
 Hvala ti što si milosrdan!
 Hvala ti što si Otac!

Z.L.

Pripremila s. T.T,

SUSRELA SAM GOSPODINA

Dragi Oče, znam da si tu. Brojna su Tvoja djela i divno je ime Tvoje po svoj zemlji. Dopusti mi da otpočnem nov i osmišljen život s Tobom, danas. Amen.

Kroz konkretna dobra djela upoznah svoga Boga. Naime, srca mojih prijatelja mnogo su veća od ove planete. Njihov način življenja probudio je neki nepoznati dio mene. Netko me je zvao. Netko mi je pružao ruku. Osjećala sam se zbunjenom i kao da sam se osvrtnala unatrag na tom svom putu do živoga Boga. Borila su se u meni dva lica, ali predobri Gospodin me nije napustio.

Moj život je počeo dobivati novu dimenziju. Srce mi se otvorilo i odjednom vidjeh više, mnogo više...

Isus me je naučio kako trebam živjeti. I danas sa radošću kličem: "Isuse ja te ljubim"! Ne mogu ništa više reći, jer je jezik suviše siromašan da opiše svu moju radost. Želim još jedino da Vam kažem:

*"Pozdravite jedni druge cjelovom ljubavi!
 Mir svima vama koji ste u Kristu!"
 (1Pt 5,14)*

Nensy

U susret danu duhovnih zvanja

SNOVI MOGA DJETINJSTVA

Još kao malo dijete često puta sam zaželio postati svećenik, dok sam promatrao svećenika na oltaru kako širi ruke i tumači Kristove riječi. Pomislio bih tada: kako je lijepo biti svećenik! Ta misao je u meni ostala i razvijala se, a Isus je osvajao moje srce. U njemu je našao prostran stan... Osjetio sam u jednom trenutku da me doista treba i klica zvanja u meni je klijala. Gospodin je pokucao na moje srce i kucao je sve jače i jače. Zvao me je. Čuo sam njegove riječi: "Dodi, slijedi me"!

I rekao sam: "Evo me"! Idem za Tobom! Krenuo sam. I neprestano mu ponavljam: "Evo me" - evo me sa mojim uspjesima i mojim propašajima. Evo me sa mojom vjerom i mojom sumnjom. Evo me sa mojom sigurnošću i mojim strahovima. Evo me sa mojom velikodušnošću i mojim grijesima... I zato zahvaljujem Gospodinu što me neprestano zove i daje mi snage da mu se odazovem. Molim ga: pomoz mi Isuse da upoznam potpuno Tvoju volju glede mog zvanja. Daj da svakim danom sve više i sve bolje upoznajem put koji slijedim.

Čuo sam glas Gospodina koji mi je govorio: očekuju te mnoge poteškoće na putu do oltara, ali zapamti: da prolaze tmurni i crni dani i da je Sunce uvijek na obzorju.

Htio bih reći na kraju: svećenik može postati svatko tko u srcu osjeti Kristov poziv - ali treba se odvažiti, ostaviti sve i poći za Njim... Svi su, pak, pozvani da mole za one koji su krenuli za Isusom, da ustraju i stignu do svećeništva!

*Pero Ilić,
 sjemeništarc, IV. raz.*

MEDITACIJA PRED RASPELOM

Moje srce razdire bol, krik se hoće vinuti sa mojih usana dok promatram kako pati Onaj koga najviše volim. Gledam ga kako podnosi teške muke zbog mene, zbog mojih grijeha i grijeha svih ljudi.

Toliko Ti toga lijepoga želim reći moj raspeti Isuse. Želim svojom pjesmom i molitvom zaliječiti bar malo sve Tvoje rane i ublažiti Ti boli.

Dok te gledam tako razapeta, izmučena, suze mi orose lice i kroz zamagljen pogled tražim Tvoje lice i na njemu neki znak za sebe. Tražim opomenu, prijekor, osudu... ali, umjesto toga na tvom licu čitam LJUBAV, veliku, beskrajnu ljubav, kojom grliš čitavo čovječanstvo.

O, zar su naša srca ledeni vrhovi Kilimandžara. Zar su naša srca tvrđa od kamena kad možemo vrijedati i ne voljeti onog koji nam sve prašta, koji sve podnosi, koji nas je ljubio ludo - do smrti, smrti na križu?! Omekšajmo svoja srca. Ispitajmo svoju savjest. Ta, zar je tako teško živjeti kao braća i odlučno krenuti Njegovim putem?

Obogatimo svoj život krepostima, molimo jedni za druge da nam Gospodin bude milostiv zbog svih naših nemarnosti i svaki put kad zastanemo pred križem sjetimo se Isusovih riječi: "Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda. Uistinu, bez mene ne možete učiniti ništa".

Raspeti naš Gospodine hvala Ti na svemu!

Blaženka

SUSRET SA ŽIVIM BOGOM

(Duhovna obnova mladih u župi Isusova Uskrsnuća)

Dugogodišnja tradicija, koju je pokrenuo župnik ove župe vlč. Bela Stantić, nastavljena je i ove godine. Ovogodišnja duhovna obnova (duhovne vježbe) za mlade održana je od 26-29. siječnja kod sestara Naše Gospe. Voditelj duhovnih vježbi bio je o. Zvezdan Linić, franjevac iz Zagreba.

Na početku nam je o. Zvezdan kroz jedan šaljivi primjer iz života protumačio smisao duhovnih vježbi: Jedan moj rođak koji je živio u dosta nesređenom braku upitao me je jednog dana o mom putu do svećeništva. Pored ostalog naveo sam i sedmodnevne duhovne vježbe, koje sam obavio prije svećeničkog redjenja. Tih dana - rekao sam mu - još jednom smo dobro preispitali sebe: možemo li se zaista odreći svega i krenuti za Kristom. "Eh, uzdahnuo je moj rođak - i obratio se svojoj supruzi riječima: "da sam bar ja imao te duhovne manevre prije ženidbe, sigurno ne bih bio danas s Tobom". - Dakle, duhovne vježbe su dani sabranosti, dani kad se čovjek malo skupi i uđe u sebe da načas zaboravi sve ono što ga okružuje i brine... da stane, osvrne se na svoj život... upita sebe: tko sam ja? Odakle dolazim i kamo idem? Komu sam potreban? Zašto živim? - Odgovor na sva ova pitanja daje Bog... On nas je stvorio. On me poznaje i za mene i za svakog čovjeka zacrtao je jedan predivan plan i zato moj život ima smisla.

Razmišljali smo tih dana o Isusu Kristu - Otkupitelju, o Duhu Svetom, o zajedništvu, molitvi...

Važan momenat duhovnih vježbi je: opredjeliti se za Isusa, jer uz njega čovjek postaje više čovjek, s njim ima snage biti bolji i živjeti za druge. Najvažnije je susresti živoga Boga...

Tih dana smo više molili, razgovarali o vjeri, više čitali Božju riječ, pisali pismo Isusu. Bilo je osobito zanimljivo igrati se advokata - braniti izgubljenog sina, starijeg sina ili Oca. Pisati pismo je vrlo zanimljivo. Jesi li to nekada pokušao? Nadi malo vremena, papira i volje da vidiš što mu imaš reći... Uz molitvu i pjesme su nam dizale dušu k Bogu i pomagale nam da iskusimo radost slavljenja Boga. I svakodnevna sv. Misa bila je poseban doživljaj...

Oduševila sam se na kraju duhovnih vježbi kad nam je o. Zvezdan podijelio Isusove poruke. Dobila sam papirić na kojem je pisalo: "Nek se pokrenu planine i potresu brijezi, al, se ljubav moja neće odmać od tebe"! (Iz 54,10). Tada sam stvarno osjetila da je Isus tu, da me voli, da mi uistinu On govori te riječi. I ne samo te s papirića, nego sve riječi iz Pisma... Te riječi su upućene svakome. O, kad bih svakog časa bila toga svjesna, kad bi svakog trenutka osluškivala što mi Isus poručuje... Kad bi svaki čovjek bar jednom u životu obnovio svoju dušu iz korjena, kad bi se obratio - novi i bolji svijet ne bi bio utopija, nego bi bivao stvarnost...

Vesna

ROĐEN SAM ZA TEBE BOŽE

Još prije nego svjetla je bilo
još prije nego je sunce sjalo,
još prije cvijeća i prije zvijezda,
prije danjeg svjetla
noćne tame,
ja sam živio, živio u
Tvojim čežnji, BOŽE!

Živio sam kao čaša svjetla
u Tvom srcu,
u svojoj si čežnji stvorio biće
sa svim slično meni, Stvorio si mene.

Živio sam u Tvojim čežnji
Ta je čežnja u Tebi bivala sve veća
iz dana u dan, bivala je sve snažnija
i sve jača.

Jednog dana nisi joj više mogao odoljeti
poželio si da me vidiš stvarno stvorenog
sazdanog od mesa i krvi
s dušom koju ćeš
svu istkati u svoju sliku s očima
u koje ćeš staviti iskre svoga svjetla.

Tog dana kad si me poželio
gledati ovakvog kakav jesam
začeo si me u jednom zagrljaju.
Dozvaao si me u život i tvoja je čežnja postala s t v a r n o s t
na ovoj zemlji.

ROĐEN SAM! R O Đ E N S A M!
Kao slika Tvoja, rođen sam
kao broj bezbrojnih ljepota
kao broj bezbrojnih divota
rođen sam kao vir, čudesnih divota
rođen sam kao TVOJ,BOŽE!

Rođen sam s Tvojim zovom u srcu
Rođen sam za TEBE,BOŽE!

(nastavi moliti s Izaijom 43,1 sl)

Nema takvog bića kao što sam ja!
Jedinstven sam kao umjetnina!

Ps 139 HVALA TI ŠTO SAM STVOREN
TAKO ČUDESNO,
ŠTO SU DJELA TVOJA PREDIVNA!

U Subotici, 24. lipnja 1988.

ŽIVJETI U ZAJEDNICI S KRISTOM

Sve dosada mi je bilo teško osjećati pripadnost Kristovoj zajednici. Tako nešto doživljavala sam jedino na Misi i to samo ponekad, kad sam bila dovoljno sabrana ili kad je Misa ostavila na mene dovoljno jak utisak.

Pored toga, i društvo, u kojem sam se kretala, nije mi omogućilo taj doživljaj Kristove zajednice. Zaista, veoma je teško u takvoj zajednici - ovdje prije svega mislim na školu - pronaći one na koje se možeš osloniti, one koji misle i život prihvaćaju na isti način kao i ja. U trenucima kad mi je bilo najteže, doživljaj ljepote zajedničkog života tražila sam u molitvi, obitelji i Crkvi. Na tom sam se putu često i razočarala, ali je uvijek postojalo nešto što mi je davalo snage da ustrajem i dalje.

Tek sada, u posljednje vrijeme, počela sam na jedan novi način doživljavati zajednicu. Počela sam nešto aktivnije odlaziti na susrete mladih vjernika u mojoj župi i tamo, čini mi se, pronašla sam ono što mi je nedostajalo. U društvu tih mladih vjernika osjećam se ugodno; mogu slobodno i bez straha iznositi i razmjenjivati mišljenja o raznim temama, o raznim poteškoćama; mogu slobodno govoriti o onom što me zanima; tražiti pomoć i pružati je drugima... Primjetila sam da sa nestrpljenjem čekam nedjelju da bih se ispričala s njima i tom prilikom doživjela nešto što ne mogu opisati.

Tom doživljaju su doprinijele i tribine mladih koje se održavaju jednom mjesečno i na kojima se raspravlja o određenim temama koje mladi sami biraju. To je jedan od načina da se povežu mladi istoga mišljenja, istoga pogleda na svijet i istog životnog cilja.

Mislim da bismo mi mladi trebali baš kao vjernici biti puno više zajedno, da jedni druge hrabrimo i potičemo na ustrajnost u dobru. Tako ćemo doživljavati ljepotu života u Kristovoj zajednici i tako ćemo moći u tu zajednicu privući i druge, da nam svima bude lijepo što smo zajedno s Kristom i što smo povezani međusobno.

Mina

ZA SREĆU JE POTREBNO MALO

Za sreću je potrebno malo. Ali baš to "malo" često puta jako je teško ostvariti.

Mnogi mladi u težnji da pronađu smisao i ljepotu života postaju nesretni i na njihovom licu, umjesto blistavog mladenačkog osmjeha, ustali se nezadovoljstvo i tuga.

Pitaju se tada: zašto ja uopće živim? Ta i slična pitanja se često puta vrzmaju po glavi mnogih mladića i djevojaka. I tako, iz dana u dan, u potrazi za smislom života naše srce sve više biva preplavljeno tugom, a oseka sreće usaduje hladnoću u oči mladih...

Odjednom, čini nam se da je za nas "sunce" zauvijek zašlo, da zapravo sreće i nema. Razočaramo se u sve što

je oko nas, pa se čak i samima sebi učinimo strancima i nepristupačnima. Grozničavo tražimo sreću, zanosimo se lažnim utjehama, želimo naći sebe u onome što nam ovaj svijet pruža... No umjesto duševnog mira doživljavamo još veću tamu i bezizlaznost. Onda počinjemo sebe sažaljevati i mislimo: nema rješenja naših problema. Postajemo suviše obuzeti sobom da bismo mogli ljubiti druge - one oko nas.

LJUBAV - da, zaboravljamo na ljubav, a zapravo u nesebičnoj ljubavi leži odgovor na sva naša pitanja i na sve naše probleme. Tko nema ljubavi, nema zapravo ništa. Zato nemojmo štedjeti riječi utjehe, podarimo osmjeh, stisak ruke... darujmo ljubav i naći ćemo smisao života, pronaći ćemo sebe. Sve će nam ponovno zablistati. Hladnoće i tuge će nestati iz naših očiju, a srce će nam radosno kucati...

Stoga, ljubimo jedni druge - živimo u ljubavi i ne zaboravimo nikada riječi Pisma: "Ljubav je velikodušna, dobrotiva je ljubav, ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se, nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo, ne raduje se nepravdi, a raduje se istini, sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi"!

"LJUBAV NIKAD NE PRESTAJE..."

Blaženka

SVI NAŠI SUSRETI (tribina mladih)

OTAJSTVO BOŽIĆA

Poslednja tribina mladih u prošloj 1988. godini bila je na Dan očeva, 18. prosinca. Na ovoj tribini u kapeli sjemeništa "Paulinum" prisustvovao je veliki broj mladih vjernika iz Subotice i okolice. Ovoga puta predavač je bio naš svećenik, župnik u Aleksandrovu, vlč. Andrija Kopilović. Toplo i oduševljeno govorio nam je o Božiću. Protumačio nam je neke manje poznate stvari o povijesti slavljenja Božića. Naglasio je: Božić nije datum Kristova rođenja. Božić je otajstvo - ponovno proživljavanje onoga što se dogodilo, a što Crkva slavi. Misterij susretanja Boga s čovjekom. To je blagdan radosti, zahvalnosti, divljenja, blagdan darivanja... I sve dok potpuno ne uronimo u to Otajstvo, srcem i dušom, slavljenje Božića nema smisla.

Teško je izračiti sve ono što smo čuli i proživjeli na ovoj tribini - divne i duboke istine, te je i diskusija koja je uslijedila, bila kratka i nepotpuna, jer smo svi pred tolikim ljepotama ostali "zinuti" - "bez teksta". No srca su nam ostala prožeta misterijem Božića, stoga smo ovaj Božić čekali drugačije...

KRŠTENI SMO

U siječnju tribina mladih je nastavila svoj rad. U mjesecu Kristova krštenja tema predavanja bila je "U

Krista kršteni". Na izuzetan i lijep način o. Marijan Kovačević, franjevac iz Subotice, prikazao nam je sakrament Krštenja, kao stvarnost koju treba trajno živjeti... Jer, krštenjem umire grješan čovjek, naše "ja" uranja u Krista i trajno se vezuje za Njega. Radi se o potpunom sjedinjenju čovjeka s Kristom. Stoga smo po krštenju svi posvećeni, te pozvani da tu svetost trajno živimo i ostvarujemo.

Ovo predavanje nam je pokazalo jednu posve novu i privlačnu sliku krštenja, kakvu do tada nismo imali pred očima.

SAVJEST KAO PUTOKAZ

19. veljače, dr. Želimir Puljić, rektor sarajevske bogoslovije, govorio nam je o veoma važnoj temi za naš život: "Savjest - kompas za život".

Savjest - neraskidivi dio čovjeka, mjerilo čovjekove slobode je glas, koji se očituje prekoravanjem, upozoravanjem, hvaljenjem... Često u nama žive dvije osobe, dvije savjesti - jedna je odraz slike Božje u nama, druga je posljedica ranjavanja grijehom. Njihov međusobni odnos ovisi o našoj vjeri, po kojoj savjest postaje kompas za život, koji uvijek pokazuje smjer k Bogu, kao što igla na kompasu uvijek pokazuje k smjeru sjevera.

Veliki broj mladih (oko 160) opravdava dugu diskusiju u kojoj nisu bila samo postavljanja pitanja predavaču, nego su iznesena i mnoga vlastita iskustva o djelovanju savjesti u čovjeku.

Nakon ove tribine nametnulo mi se pitanje: Nije li ova diskusija i toliki broj prisutnih mladih znak da je tribina mladih posve zaživjela među mladim vjernicima Subotice i okolice, te postaje dio njihovog bića bez kojeg se ne može živjeti - budućnost će pokazati da li je to tako!

Lucija

TEOLOZI NA FILOZOFSKOM FAKULTETU U NOVOM SADU

Nedavno je na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu održana tribina na temu: "Filozofija i Kršćanstvo". Gosti ove tribine bili su Dr. Andrija Krešić, filozof, Dr. Vjekoslav Bajsić, profesor na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, i Dr. Dimitrije Kalezić, profesor pravoslavne teologije u Beogradu. Svaki gost je na početku imao kratko izlaganje.

Profesor Krešić govorio je o smrti-uskrsnuću Isusovu i o ljubavi. Po njemu je pravi način ljudske egzistencije ljubav, agape - altruistička ljubav.

Profesor Bajsić objasnio je razliku između vjere i religije, što mladi danas ne razlikuju. Spomenuo je "Simbolon" pločicu iz Stare Grčke, koja se prelomila na dva dijela. Jedan njezin dio predstavlja naš život i svu ovu stvarnost, a drugi se izgubio - on je tajna, misterij do koje svaki od nas treba prodrijeti. Ta druga stvarnost

postoji. Svjedoči o tom dio pločice koji imamo u ruci... Zatim je prateći povijest pokazao kako i koliko je prisutno kršćanstvo u raznim prirodnim i društvenim znanostima.

Profesor Kalezić govorio je o "otkrovenju" - kada je nestvoreni Bog progovorio stvorenju - čovjeku i pozvao ga na usavršavanje...

Izlaganja su bila dovoljno sadržajna i provokativna, pa se razvila diskusija sa morem pitanja i divnih odgovora.

Profesor Bajsić bio je divan. Dok je odgovarao na pitanja gledao je te mlade ljude s toliko ljubavi... Iz njega je govorio Krist.

Bilo je na ovoj tribini i onih mladih koji su sve ovo ismijavali. Jedan mladić je rekao: "Od čega da se spašavam - ima da se radi i uživa". Odgovor je bio: "Mora se postaviti prvi aksiom: treba biti iskren. Danas ne postoji sustav vrednota koji bi čovjeku iznutra govorio. A treba pustiti i druge da rade i uživaju. Religija je ona koja uspostavlja ravnotežu..."

I nakon 3,5 sata razgovora i diskusije dr. Bajsić je zaključio tribinu riječima: "Ja nisam zadovoljan. Držim u ruci komad pločice, gledam te pukotine i grčevito, iz dubine tražim ono drugo parče..."

Svi prisutni napuštali su amfiteatar Filozofskog fakulteta oduševljeni, zadovoljni tribinom, nastavljajući diskusiju i kroz razgovor tražeći odgovore na neodgovorena pitanja. A za mene je ova tribina bila jednostavno korak bliže Božiću!

Vesna

USKRSNO JUTRO

Tek izranja jutro
u dozivu ptica
radosno uskrso jutro.
Sreća me prožima duboka.
Raspjevana zvona
i miris proljeća zemlje
zovu me da slavim njega,
Uskrsloga!
Misli prodiru prostranstva,
do obale dalekog mora,
mora Tiberijadskog.
Blagoslovljeno jutro živim,
a ono u meni blista
sjećajući me treće objave
proslavljenog Krista.
Prianjam uz Njega
i motrim očima srca
ruke sjajne od rana...
Spremaju na žaru
kruh i ribu.
Oče, hvala ti
za prvo uskrsno Jutro
i za vjeru punu Tajna.

S.N.Fides

GIBANJE "NOVO DOBA"

Smatram veoma važnim očuvati svoje sunarodnjake od novog gibanja, koje se naziva "Novo doba" (New Age Movement). To gibanje želi postati "svjetskom religijom". Širi se u Sjedinjenim Američkim Državama, ali prodire i u Evropu.

Gibanje "Novo doba" je sinteza različitih religioznih predstava sa Istoka, kao što je gnoza (religiozna tajna nauka), spiritizam, građeni na exoteriji tj. zapakirana nauka posredovana "poslanjem demonskih duhova". Do ovog gibanja pribrajaju njegovi priznavaoci i okultizam (magiju), astrologiju, a konačno u istim krugovima i ufologiju (nauka o nepoznatim svemirskim tijelima). U posljednje vrijeme ne ispuštaju iz tog gibanja ni vračanje, ponovno utjelovljenje, a šire i tzv. njemački misticizam i panteistički svjetonazor.

Iz stručnog sadržaja postaje jasno, da u tom gibanju nema mjesta za Boga, stvoritelja neba i zemlje i za njegova Sina, Isusa Krista. Na njihovo mjesto treba doći "čovjek kao bog" i jasno zavodnik davao.

Kada ovo gibanje usporedimo sa Hitlerovim germansko-rasnim svjetonazorom, dolazimo do zaključka da se veoma s njim poistovjećuje. Hitler se opajao okultizmom. Citiram iz svojih uspomena "Pokoljenja između dva svijeta - Za bodljikavom žicom" (1950. str. 77): "Među zarobljenicima bio je Nijemac, koji je Hitleru sastavio poznati horoskop budućnosti" - Kako je završila ta poznata budućnost, znamo svi veoma dobro. Hitler se opajao germanskim misticizmom, njegovim duhom i idolopoklonstvom. Htio je stvoriti novo germansko doba sa "tisućugodišnjim kraljevstvom", u kojemu će vladati jedna rasa, germanska. Kako se to sve za par godina sve srušilo, općenito je poznato.

Kako bi se ljudima omogućio pristup novom gibanju, imaju im to omogućiti u Sjedinjenim Državama Amerike i droge. Evropa je to počela nasljedovati.

Glavni politički cilj ovog gibanja je "svjetovlada" i to sa gospodarsko industrijskog i finansijskog gledišta, bez osobnog posjeda i vlasništva. Na kraju i bez tzv. malih naroda.

Pod pojmom "očišćenja", koje gibanje propovjeda, treba razumjeti način jednostavnog "odstranjenja" svih onih, koji to gibanje ne prime. Gibanje je potpuno za genetičku manipulaciju, za pobačaj, umjetno oplodivanje, nasilno omeđivanje broja djece. Na temelju toga, u Evropi se šire svi protivljudski planovi, a širi se i homoseksualizam.

Prema viđenju toga gibanja, kao ideologije budućnosti "Vodenjak" ima otvoriti "razdoblje Vodenjaka". Drugim riječima, znamo da je simbolom prvih kršćana bila "Riba" i tako eto taj Vodenjak ima u budućnosti potopiti kršćanstvo, kršćanski svijet!

Braćo budimo oprezni, bdijmo i ne dajmo okaljati našu vjeru.

P.G. Dobiš

(iz mjesečnika "Slovenské hlasy z Rima", prosinac 1988. preveo LK)

BLAGOSLOV OBITELJI

Svake godine u božićno vrijeme u našoj kući obavlja se blagoslov obitelji. Ranije se to zvalo "blagoslov kuće", u novije vrijeme radije se upotrebljava izraz "blagoslov obitelji". Zapravo je tako i bolje, jer se ne blagoslivljaju samo zidovi kuće, nego i osobe - članovi obitelji.

I ove godine pozvali smo župnika da obavi taj tako lijepi čin blagoslova. U kući se svi za to posebno spremamo. Svi smo nekako živi, veseli, puni iščekivanja. Ta, taj trenutak se doživljava samo jednom godišnje, ali zato je on izvor našega ufanja za cijelu godinu.

Na stolu je raspelo, svijeća i sveta voda. Sve odiše svetošću. Upozorava na Kristovu prisutnost među nama. Tu prisutnost još više oživljava dolazak svećenika. Želja nam je da Krist bude među nama tokom cijele nove godine.

Za vrijeme blagoslova iz nekih članova obitelji spontano su se vinule Gospodinu molitve: da živimo u slozi, u međusobnom razumijevanju i praštanju; da nas Gospodin čuva od grijeha, mržnje i zla; da se ostvaruje u obitelji zajednička molitva i čitanje Božje riječi; da mladi članovi obitelji pronađu pravi put u životu i budu sretni u svojoj mladosti; da Gospodin čuva usjeve od vremenskih nepogoda...

No ja sam ove godine uz blagoslov naše obitelji doživjela još jedan blagoslov. I o njemu bih htela reći koju riječ.

U mom malom stanu, u kojem provodim dane studentskog života dogodilo se nešto lijepo. Ponovo sam doživjela blagoslov obitelji.

Sada, kako sam na zimskim ferijama u N. Sad idem rijetko. Jednu večer zazvonio je telefon. S druge strane žice čuo se glas kapelana. Upitao me je kada ću ići u N. Sad? - Danas sam bila, ali samo kratko, bio je moj odgovor. Upitao je kad ću ponovo doći, jer je želio blagosloviti i naš stan i u njemu i nas koji smo u njemu stanovale. Na tu vijest mojoj radosti nije bilo kraja. Zar ima veće radosti od ove kada nam Bog dolazi u kuću i daje svoj blagoslov?!

Iz srca mi je spontano navirala molitva: Ti me Gospodine pratiš na svakom koraku, iako ja toga nisam uvijek ni svjesna. Sada spoznajem da moj studentski život neće biti formalnost, nego poslanje. Zato kličem: "O, Bože, zar si pozvao mene? Tvoje usne moje rekoše ime. Svoju lađu sada ostavljam žalu, odsad idem kamo šalješ me ti".

Šalješ me, Gospodine, u N. Sad. Ja odlazim. Čekam Te. Čekam da pokušaš - da Ti otvorim - da uđeš u moje odaje, u odaje moga srca.

Iščekivanje svećenika i ovog puta bilo je nestrpljivo. Očekujući njegov dolazak vapila sam Gospodinu: "dođi". Na svaki zvuk lifta trzala sam se i mislila: evo ga, sad će... I došao je željeni trenutak. I sada je sve bilo spremno kao i u mojoj obitelji. Započela je molitva. Nisam mogla skriti svoju radost. Kapelan je blagoslovio i svaku prostoriju. Došao je i u našu sobu. Svugdje su bili razbacani papiri, ispitni zadaci,... Rekla sam da blagoslovi i njih, jer i oni su plod naših ruku, premda će pravi plodovi doći tek nakon ispita.

Gospodine, osjetila sam... došao si. Znam da nećeš izići nikada, pa ni onda kad zaboravimo da si tu. Ne moramo zaključavati sobu da bismo te zadržali, jer Ti želiš ostati u njoj.

Gospine, ne ostavljaj nas nikada...

Jelena

BUNJEVAC

Hej, Bunjevče, iz Hercegovine
Neretvanski ponosni sine.
Perom pisat ne bi bilo kraja
Kak' si ovdje došo iz Blagaja.
Došo Turčin da ti uzme vjeru,
Ti ne dade, krenu ka sjeveru.
Kod Tuzle si našo Šokca brata,
Oboje ste potomci Hrvata.

Putne staze bile su dugačke,
Vodile Vas sve do ravne Bačke.
Tihi Duhav, velika prepreka,
Jer duboka ovo bješe rijeka,
Ali njega vi ste savladali,
Da bi svoju vjeru sačuvali.

Oko Bača Šokci su ostali,
A Bunjevci dalje putovali.
Pravac bješe ugarskoj granici,
Ka današnjoj lijepoj Subotici.
Lijepo pleme i radne navike
Pretvoriše bare u atare.
Napravili kuće i salaše,
Bačka posta plodno gnjijezdo vaše.

Pored mira i vjere u Boga
Rasto si se ti od krša svoga,
Rastati se bilo ti je žao,
S ognjišta te Turčin otjerao.

Prođe više od godina trista,
kako vjeru ti čuvaš u Krista
I Krist ti je u tom pomogao
Pa si Hrvat-Bunjevac ostao.
Bunjevka te porodila mati,
Pa Hrvatom ti možeš se zvati.
Tvoji stari bili su plemići
Herceg Stjepan i Tomaševići.

Prije sto ljeta Antunović piše:
„Viru čuvaj svakim danom više!”
Kad ti dušu tuga, briga mori,
Patnja i bol srce ti steže,
U mislima vrati se tad kršu,
Jer te za njeg sve još uvijek veže.

Fr. JURIC

Ante Pókornik, Subotica

MOJ SOKAK (opis narodnog života i običaja)

POKLADDE

Poklade se slave u svim našim krajevima, a ja ću opisati pokladno veselje u mojem sokaku, u Keru, u Subotici.

Prošli su božićni blagdani sv. Tri kralja. Nastupile su poklade i počeli smo se dogovarati kako će mo to proslaviti.

Snaš Janja je imala mijanu priko puta naše kuće i tu smo se sastajali na dogovor. Zaključak je bio isti kao i svake godine: snaš Janja je sirota žena i ne može snašati troškove za svirku. Zato će mo svirku pogoditi iz dobrovoljni priloga stalni gostiju, koji su u ovu mijanu dolazili.

Proslava poklada će trajati četiri dana: na Debo četvrtak i tri dana poklada, uoči Čiste sride. Ti dana posli podne na sokaku prid mijanom bit će kolo od dva do osam sati, a uveče u mijani drugarsko veselje u komšijskom krugu. Višak novaca će se iskoristiti da se treći dan poklada, u utorak, peku fanki sa sirom, a za Čistu sridu kupit će se vina i dilit će se besplatno momcima koji će taj dan vući panj.

Svirka će biti dva gajdaša ko na prelu po starom bunjevačkom običaju.

Da bi javili komšijama i prolaznicima da će se držati pokladna "čoša" sa vašangama, na dudu ispid mijane na najvišoj grani istakli bi državnu zastavu (barjak) i božićnu granu (božićnu jelku), nakićenu bocom vina i bocom rakije.

Te boce će skinuti na Čistu sridu. Vino i rakiju bi popili, a božićnu granu bi zatakli u panj koji će vući matori, neženjeni momci.

Obzirom da je na čoši bio barjak, nije se kazalo: "Idem u kolo", već "idem pod barjak".

Na popodnevu igranku mogao je svako doći u kolo ko je želio, ali treći dan poklada, u utorak u veče nastojalo se da na prelo dođu samo gosti i stalni gosti te mijane.

Proslava poklada je počela na Debo četvrtak, koji je dovio ime po tome, jer se virovalo da toga dana prije korizmenog velikog posta triba devet puta jisti da bi bili debeli.

Toga dana, pokladne svečanosti su počele u dva sata posli podne velikim gajdaškim kolom. Zatim je slidila međusobna prijateljska posjeta i u druge mijane koje su pripremale pokladnu proslavu, a nalazile se u blizini, u istom kraju. Oni će vratit posjetu s maškarama (s vašangama) trećeg dana poklada (u utorak). Ova posjeta u druge mijane bila je sa svirkom, a završivala se kod domaćina od kojeg je krenila.

Sva tri dana poklada mi dica jedva smo čekali da užna prođe i samo smo sa vrataca povirivali kad će

gajdaši doći. Na prvi zvuk gajda svi smo na čošu istrčali i gajdaše opkolili pa kradomice gajde opipavali.

Sav sokak bi naglo oživio. Svi mladi bi požurili na čošu "pod barjak", a stari bi hegucajući kolo opkolili i divili se mladosti i igranju mladih. Za njeve oči igrači i igračice u kolu nisu igrali, nego nad zemljom lebdili.

Na čoši, "pod barjakom", igranka se završila u osam sati navečer, ali veselje se nastavilo u mijani.

Treći dan poklada, utorak, u mijani 'di je bilo kolo "pod barjakom", formira se povorka maškara (vašange). One su bile primitivno opremljene, ali glavno je bilo da se nisu mogle pripoznati. Bilo je dovoljno zagrniti privrnutu didinu bundu, a na glavu metniti šubaru, pa nagaraviti lice i maska je gotova. Često su muškarci oblačili ženska ruva, a mlade žene i divojke volile su muška odila. Lice bi izazovno nafarbali, ali na glavu bi navukli prozirnu čorapu, ali muškarcima je bila najprimamljivija gospodska ženska haljina, jer su se mogli iskarikirati istaknutim ženskim oblinama.

Povorka vašanga je išla uz pratnju svirke i dičurlije i uz radoznalost razdraganog svita, željnog smija i veselja. Od čoše "pod barjakom" povorka vašanga je pošla i kad je prošla kroz sokake koje je želila, vratila bi se natrag odakle je pošla da se nastavi veselje.

Vesela povorka vašanga se usput zaustavljala obavezno na svakom raskršću ili prid kućom pojedinog omiljenog druga da ga pozdrave jednim bunjevačkim gajdaškim babičkim kolom, a usput su svi zbijali svakojake šale kake samo mladosti i veselom svitu mogu pasti na pamet. Vašangama muškarcima najdraža je bila šala usput lipu curu poljubiti ili poljupcom je nagaraviti.

Najveselija žena u našem komšiluku bila je snaš Luca, koja se bavila trgovinom. Trgovala je ovcama i svinjama, a prodavala je i ovčiju kiselnu.

Kad se društvo već ponapilo i veselje bilo na vrhuncu, poželila je da se na gospodski način postavi večera za njezine prijatelje i da se gospodski pogoste. Za večeru je spremila i donela pečenog pivca i ovčije kiselne. Ilo se rukama brez pribora za ilo na privrnutim dubokim tanjirima da bi bili plitki i gospodski. Svaki zalogaj mesa su umakali u kiselnu.

Glavni gost za astalom bio je obično koji poznat veseljak. Njemu je snaš Luca vezala oko vrata dičiju pelenicu misto salvete. Veliki batak stavila bi mu na tanjir i gost zamakajući batak u ovčiju kiselnu prilikom zagrizanja sve brkove bi umazo, a to je izazivalo smij i zadirkivanje na njegov račun.

To veselje je trajalo obično do pola noći.

Na Čistu sridu (na Pepelnicu) ujutro barjak se skida sa drveta zajedno s božićnom granom. Bocu vina i rakije momci bi popili, a božićnu granu su zaboli u jedan panj i nakitili bi ga probušeni starim loncima. Za panj su

svezali podužu štrangu i matori momci, koji su bili za ženidbu, a nisu oženjeni, vukli su panj po sokacima uz pisme, smij i svirku. Panj je često bio dosta velik, a ponekad je bio težak samo nekoliko kila, a vuklo ga je i po desetak momaka.

Divojke su se ove vesele povorke bojale i s puta sklanjale pa su samo kroz pendžer gledale.

Ako bi povorka momaka s panjom na sokaku vidila koju divojku doraslu za udaju, a neudatu, uhvatili bi je ispod ruke i odvukli je do panja da ga poljubi, jer nije bila vridna da nađe đuvegiju kojeg bi ljubila.

Sve ovo bilo je uz smij momaka, ciku divojaka i veselje mnogih promatrača, ali se nastojalo sve obaviti uz što veću buku.

Kad su se momci naveselili, vratili bi se u mijanu odakle su pošli i nastavili bi veselje.

Prid mijanom su postavili bure vina na dva stoca i potpačili ga cigljom da se ne privrne.

Oko panja, kojeg su momci vukli, i oko bureta vina okupili bi se muškarci iz komšiluka da uživaju u mladenačkoj razdraganosti i veselju.

U bure vina bi zadili tri trske. Dvi trske su bile probušene, a traća nije. Ta ne probušena trska bila je tajna.

Muškarci su stali prid bure u red kao vojska u stroju i čekali su da dođu na red da na trsku piju vina. Oni su mogli piti, ali nisu se smili duže zadržavati kod bureta, jer i drugima je tribalo dati mista. U red se moglo i više puta stati.

Mladi bi se brzo progurali u prve redove ispid bureta, prilazili su do trske i nastojali dobro povući.

Ako su imali sriću da njima dopadne probušena trska, dobro su prošli, a ako su imali nesriću da njim dopadne neprobušena trska, morali su ćutiti da se i drugi natociljaju.

To je tako išlo dok ne probušenu trsku ne dobije koji pijanac koji bi zbog toga počeo vikati i psovati, a to je izazvalo opće veselje.

Kad su vino popili, bure su ožalili, a zatim su panj zapalili sa željom da izgori sve zlo na ovom svitu.

To veselje na Čistu sridu moralo se završiti prije Put križa i prve korizmene pridike u crkvi u dva sata.

Na Čistu sridu prije podne to je bila zabava muškaraca i dičurlije koja se skupila i sa zanimanjem gledala što se događa.

Žene i divojke imale su na Čistu sridu posla u kući. Posli poklada nastupila je korizmena post do Uskrsa. Mast se nije koristila za pripremanje ilara i zato su domaćice čistile sude od masti. Zemljani (glineni) lonci i zdile i kastrone od livenog gvožđa (od tuča) iskuvavani su u lugu (u pepelu) da se ukloni masnoća iz ti sudi.

Za vrime korizme mladež nije priređivala igranke sa svirkom. Bio je jedan drugi oblik zabave po kućama. Divojke su držale "kokice" i mladež se subotom ili nediljom uveče okupljala i zabavljala uz razne društvene sigre, a svi su bili počašćeni kokicama.

O "kokicama" sam Vam već pripovideo drugom zгодom. (Vidi u kalendaru "Subotička Danica" za 1989., str. 112.)

MUCAVCI

Između dva rata kod bunjevačke salašarske mladeži bila je u modi "skupština". Na takvoj "skupštini" mladi su uz jedostavnu svirku kakvog harmonikaša ili tamburaša, igrali, zabavljali se i tražili sebi budućeg druga.

Na takvoj jednoj "skupštini" bili su momak i divojka, obadvoje mucavci a jedno drugo nisu poznavali. Kad je bilo vrime da se razilaze, momci kažu mucavom mladiću: "Vidiš onu tamo, ta bi bila za tebe!" A i divojke rekoše curi: "Vidiš tamo onog momka, taj bi bio tebi u par!" I kao slučajno njih dvoje se nađu, pa će on nju otpratiti do salaša, da se cura ne boji.

Idu oni putom jedno kraj drugog, al' ni jedno ne smi da progovori, da se ne oda da je mucav. Kad su došli do kapije, malo su još ćuteći stajali. Kao što je red, cura triba da otpravi momka, pa progovori:

"Tato svite i svanite!"

Kao brzo će svanjivati, pa se moraju rastati. Momak sav ozaren prihvati:

On: "Ti tato?"

Ona: "Ja tato! I ti tato?"

On: "I ja tato!"

Tada ona sa žalošću kaže: "Tato nisi prije tazo, pa bi ta-talačkali!"

Zabilježio: Antun Gabrić /Tavankut/

SVAKODNEVNE LAŽI

Berber: "Odmah će te doći na red".

Prodavač: "Ovu vam košulju zaista mogu preporučiti. I sam je nosim".

Zubar: "Uvjeravam vas da ništa nećete osjetiti".

Mladić: "Nikada u životu nisam tako volio, kako volim tebe".

Prijateljica: "Pa ova ti haljina divno stoji".

Urednik: "Žao nam je što ne možemo u našem listu objaviti vaš izvrsno davno napisani članak".

Zabilježio: A.G.

NAŠE STARINE

Razvojem i napretkom tehnike puno je toga, što je nekada bilo korisno i nužno za svagdašnji život i rad izgubilo svoju vrijednost. Mnoge "mašine" - razna oruđa, posude... prestalo se upotrebljavati, pa pomalo počinjemo zaboravljati i da su postojali. Zato će mo u ovoj rubrici podsjetiti naše starije čitatelje na nekad im drage "predmete", a mlade upoznati s njima. I ovi "predmeti" su dio naše prošlosti i našega narodnog bića, te ih stoga trebamo cijeniti.

PRIBOR ZA OTKIVANJE KOSE

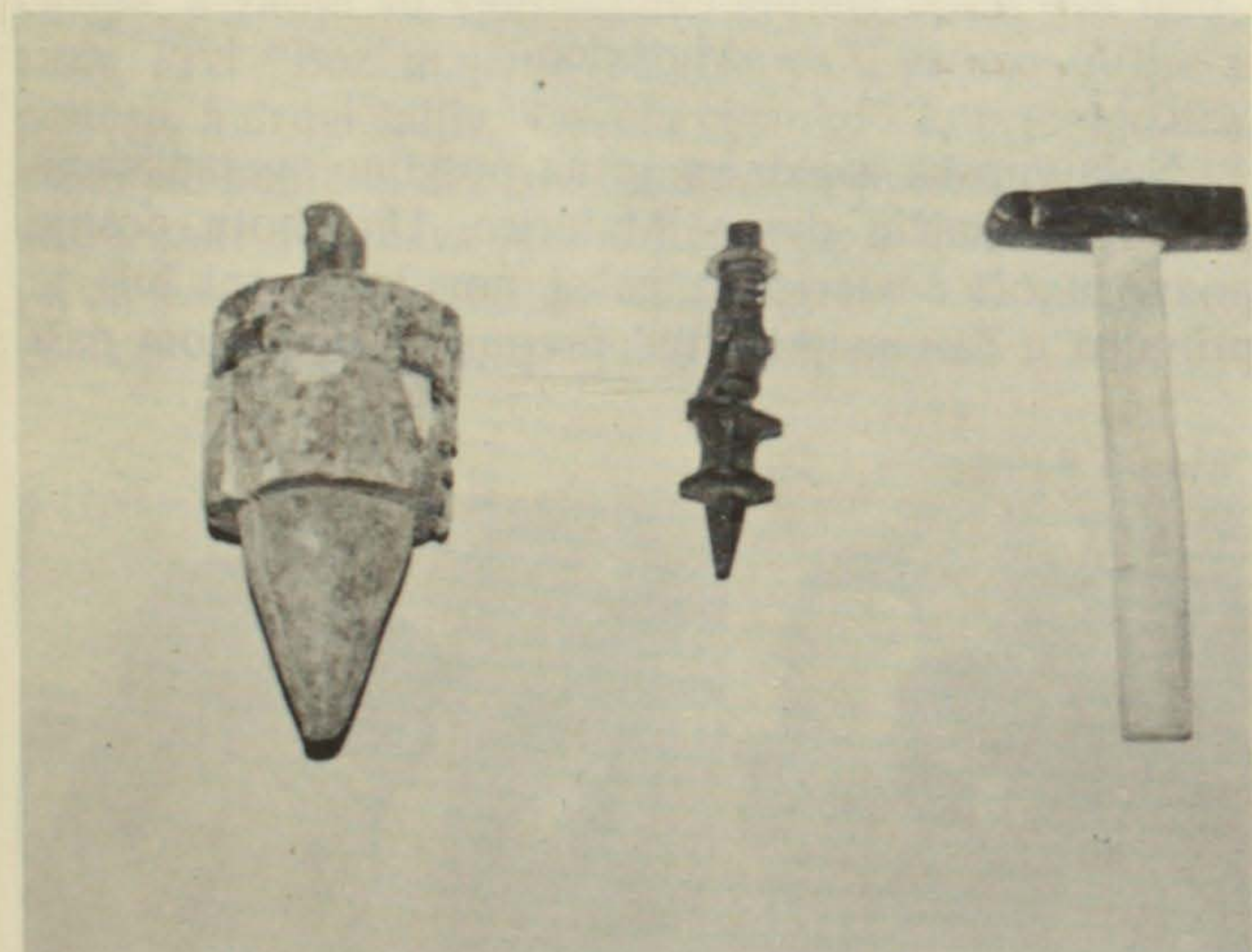
U vrijeme dok se nisu pojavile kosačice i kombajni žetva se redovito obavljala kosom. Dok naši "dolovi" nisu bili preorani, nužno je bila u upotrebi KOSA kojom se kosila trava (otava i sino) i djetelina, pa i "mišlinger" - ta tako ukusna hrana kravama i konjima. No, da bi kosa mogla dobro obavljati svoj posao morala je biti oštra. Njena oština ovisila je od pribora za "otkivanje".

Taj pribor sadrži slijedeće dijelove:

1. babica (drveni dio s malim gvozdenim nakovanjem)
2. gvozdeni dio sa oprugom
3. čekić pri vrhu zaobljen.

Najprije se kosa grubo otkivala uz pomoć gvozdenog dijela s oprugom, a potom se uz pomoć babice i čekića vršilo tzv. "izvlačenje žice" na kosi.

Pribor za otkivanje kose na slici je iz 1880. godine, a vlasništvo je obitelji Sudarević iz Žednika.

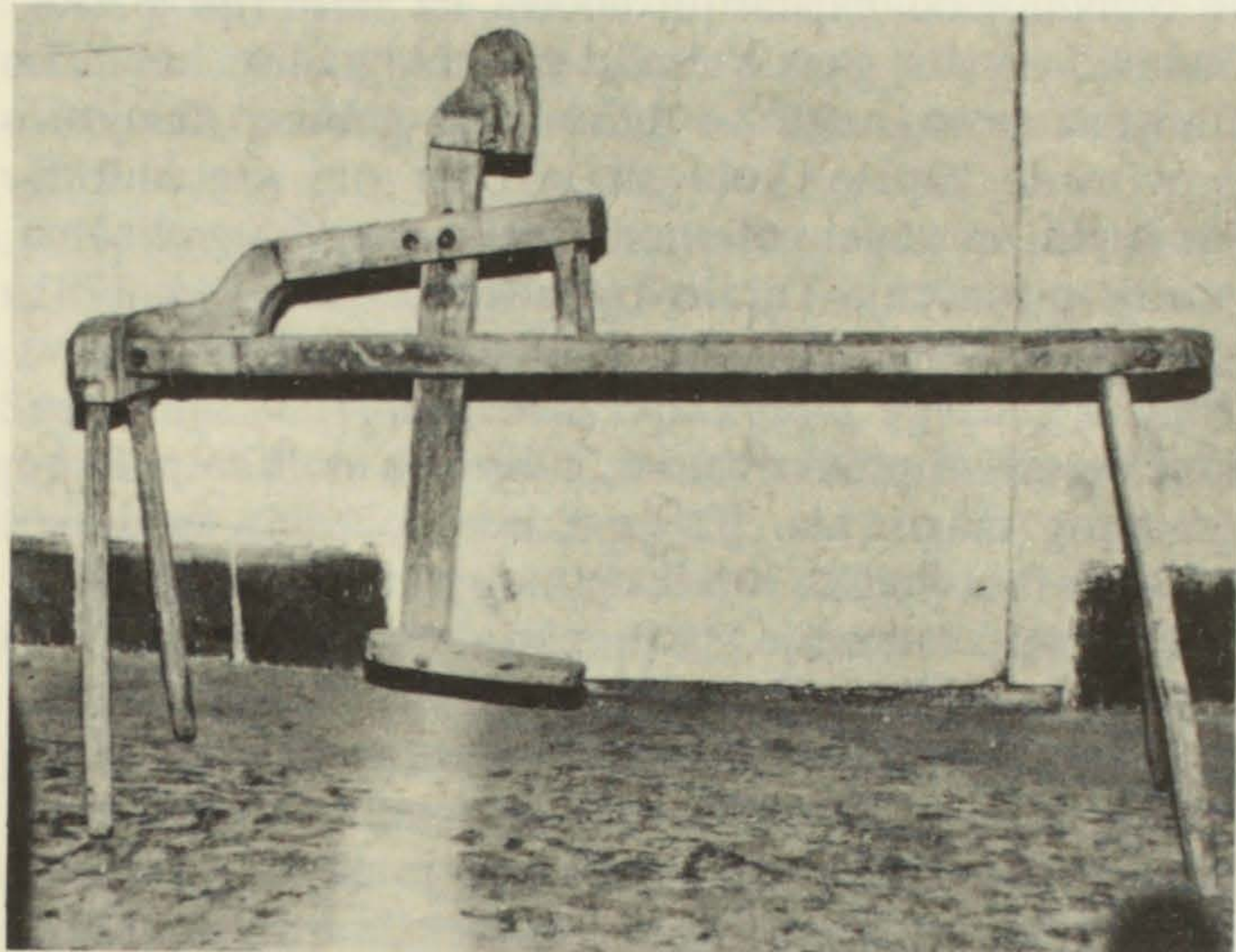

"JARAC" ZA PILANJE I TESANJE

U vrijeme kad su vile i motike bile često u upotrebi znalo se dogoditi da im se držalje slomi. Stoga je bio sretan onaj tko novo držalje nije morao kupiti, nego ga je mogao i sam istesati uz pomoć "jarca". Ljudi zapravo i nisu čekali da im se držalje slomi, nego bi zimi, kad nije bilo poljskih poslova, napravili par držalja za vile, motike i čekiće i čuvali su ih za "rezervu".

Na samom "jarcu" postojale su tri "rupe" za reguliranje debljine drveta koje se pilalo ili tesalo. S desnom nogom pritisnuo se donji dio "jarca" i tako se drvo učvrstilo te se moglo mirno tesati uz pomoć "maklje" ili pilati.

"Jarac" na slici je star preko sto godina. Na njemu je utisnuta kao godina proizvodnje 1875., a vlasništvo je također obitelji Sudarević iz Žednika.

NAPOMENA

Molimo cijenjene čitatelje koji imaju vrijedne stare predmete i žele da se o njima piše u ovoj rubrici, da se jave na adresu Bačkog klasja, te će naši novinari otići k njima, te predmete snimiti i zapisati potrebne podatke.

(ovu rubriku uređuje: Branko Vaci)

VIJESTI

POSVETA CRKVE I OLTARA U SOMBORU

22. siječnja o.g. subotički biskup Matija Zvekanović, posvetio je oltar i crkvu presvetog Trojstva u Somboru, ili kako je somborci od milja zovu, "stara crkva". Riječ je o jednoj od najstarijih crkava na teritoriju Bačke. Sadanju zgradu glavne župne crkve sagradiše bosanski franjevci u vremenu od 1752-1772. godine, namjesto provizorne kapele, koju su također oni sagradili tj. preuredili za kapelu vjernome puku u prvim godinama poslije povlačenja Turaka iz Bačke (1717-1719.). 1781. godine (1. studenoga) oduzima se franjevcima uprava župe, a 9. srpnja 1786. raspušta se somborski samostan, koji postaje župnim dvorom, a dijelom služi za potrebe gradskog magistrata. Ta je crkva doživjela nekoliko generalnih opravki. Inače je to jedna od najljepših crkava naše biskupije, sa lijepim detaljima čistoga baroka. Prošle godine zauzimanjem sadanjega župnika g. Ivana Vizentanera, uređeno je svetište prema najnovijim liturgijskim propisima i smjernicama II. Vatikanskog koncila. Novi nepomični oltar (što je uvjet za posvetu oltara i crkve) napravljen je od drveta, a uzeti su motivi sa baroknog oltara sv. Franje u istoj crkvi. Isti je motiv uzet i za podnožje ambona. Tako se novi elementi veoma lijepo i skladno uklapaju u cjelinu crkve.

Svečano euharistijsko slavlje u okviru kojega je izvršio posvetu crkve i oltara, predvodio je Mons. Matija Zvekanović u koncelebraciji svećenstva somborskog dekanata i nekoliko svećenika gostiju iz Subotice i bačkog dekanata. Homiliju na ovom svečanom činu posvete održao je Andrija Kopilović župnik, subotičkog predgrada Aleksandrova. Uz karmelićane iz somborskog samostana bila je zapažena prisutnost subotičkog franjevačkog samostana o. Andrije Matića, kao predstavnika one redovničke zajednice koja je ovu crkvu prije više od dvijesto godina sagradila. Župski zbor je skladnim pučkim pjevanjem uzveličao ovo slavlje. Tako se eto i ta naša crkva ubrojila u red posvećenih crkava naše biskupije 227 godina nakon svog prvog blagoslova.

CHARLES DE FOUCAULD: "ŠTO UČINISTE...MENI UČINISTE"

U prvim danima siječnja o.g., kao svojim novogodišnjim darom obradovao je hrvatsku čitalačku publiku g. Jakob Pfeifer, župnik u Odžacima, svojim prijevodom knjige poznatoga mistika i duhovnog pokretača sa početka ovoga stoljeća, maloga brata Karla od Isusa, krsnim i obiteljskim imenom Karla de Foucaulda. Ovo su njegove meditacije, koje je mali brat Karlo pripremao na temelju evandeoskih tekstova u Nazaretu 1897. i 1898. godine. Mali brat Karlo je jedna od osobnosti koje su obilježile duhovna gibanja katolicizma u ovom sto-

ljeću. Njegovom se duhovnošću nadahnjuju dvije velike obitelji svojevrstnih redovnika (muških i ženskih) koji pokušavaju, živeći kao motrioci (kontemplativci) u sred suvremenoga svijeta, duhom Ivana Krstitelja, pripremajući put ponovnu Isusovu dolasku u raskršćanjeni svijet. To žele postići na taj način da jedinstavno uzimaju Isusove riječi i nastoje ih doslovno provoditi u život, živeći u najsiriromašnijim i najzapuštenijim predgrađima velikih gradova, među nomadima, ribarima, cirkusantima, svjedočeći im Isusov skroviti život u Nazaretu. U tom bi poslu trebala poslužiti i ova razmatranja na temelju evandeoskih tekstova, kako bi Isusov život bio prepoznatljiv i u našem svakidanjem životu, te da bi tako svojim životom pripremili sredinu u kojoj živimo za ponovni Isusov dolazak u našu suvremenu sredinu i da se ona po njemu obnovi. Zato sa radošću pozdravljamo ovakav jedan tekst, zapravo knjižicu. Zahvalni smo prevodiocu, da nas je duhovno obogatio, a čitaocima "Bačkog klasja" preporučamo da ovu knjigu nabave u subotičkoj katedrali ili kod bilo kojeg župnog ureda, a mogu se naručiti i kod samog prevodioca:

JAKOB PFEIFER
25250-ODŽACI,
M. Tita 26/a.

VIJESTI IZ TAVANKUTA

Materice

Naša župska zajednica je na posebno svečan način proslavila majčin dan - Materice. U subotu poslije podne u oči Materica u našoj novoj dvorani bila je priredba u čast majki. Pred prepunom dvoranom naši

*Davor u ulogi znatiželjni Ivica
sa svojim sestrama Maricom i Vesnom*

vjeroučenici uspješno su izveli veoma lijep program: recitacije, pjesme, pozdravi, pokloni. Osobito su uspjela dva šaljiva igrokaza, koje je izvela dramska amaterska sekcija: "Znatiželjni Ivica" i "Kod zubara", pa su mladi glumci pobrali gromki aplauz. Na ovoj priredbi imali smo i ugledne goste iz Subotice: prof. T. Patarčić, B. Gabrić i J. Kopilović.

Božić

Ove godine Božić je pao u nedjelju, pa su i školska djeca i radnici mogli doći na ponoćku i sutradan na Mise. Na ponoćki je, kao uvod u božićni misterij, od naših vjeroučenika priređen kraći program. U igrokazima "Tko kuca to" i "Anđeo" prikazani su događaji iz Isusovog rođenja. Puna crkva Božjeg naroda s izuzetnom pažnjom pratila je pretstavu i bila veoma zadovoljna.

Devetnica Gospi Lurdskoj

Lijepo vrijeme i pobožnost prema Gospi Lurdskoj i ove godine privukla je veoma veliki broj Gospinih štovatelja u mali samostan naših sestara. Kroz devet večeri molila se krunica, pjevale marijanske pjesme i razmatralo o Gospinim otajstvima. Na sam blagdan Gospe Lurdske bila je večernja sv. Misa i prilika za ispovijed, kod koje su rado pomogli vlč. gg. Josip Miloš i Ivica Prčić. Iza sv. Mise je kod sestara bio opet veoma bogat program. Pjesmom i recitacijom je pozdravljena Gospa, a zatim su vjeroučenici-glumci izveli dva igrokaza. Prvi "Bez majčina blagoslova", veoma dirljiv i poučan, a drugi šaljiv "Osveta ciganke", koji je do suza nasmijao publiku. Sve ove igrokaze sa puno umješnosti i strpljivosti uvježbava naša katehista s. Beata, pa smo joj za sve ovo posebno zahvalni. Na kraju su sestre sve goste počastile čajem, kolačima i bonbonima.

*Antun Gabrić
župnik*

Novi Sad

Devetnica Gospi Lurdskoj

Već je tradicija da se uoči dana Lurdske Gospe devet dana vjernici Novoga Sada okupljaju u crkvi Imena Marijina da bi slavili svoju moćnu Zagovornicu. Ova devetnica je uvijek na hrvatskom jeziku, ali ove godine imala je neke posebnosti u odnosu na predhodne. Započinjala je svakog dana u 17 sati s pobožnošću Lurdskoj Gospi. Pod misom je svećenik imao prigodnu homiliju o Mariji i njezinoj ulozi u životu Krista i vjernika. U taj kontekst pokušalo se ubaciti svjetlo prisutno u Lurdskoj poruci. Devetnicu su vodili župnik

Blaško Dekanj i kapelan Franjo Ivanković. Broj sudionika nije bio velik, ali ipak lijep za ove mjesne prilike. Tako smo zajednički pokušali iskazati Gospodinu zahvalu što nam je dao divnu pomoćnicu u svojoj Majci.

F.I.

Koncert u katedrali

U ponedjeljak 27. veljače 1989. godine u župnoj crkvi Imena Marijina (katedrala), prvi put u povijesti ove crkve izveden je koncert ozbiljne glazbe, ovakve vrste.

Koncert je priredila Koncertna agencija Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada.

Izvođači koncerta bili su Saša Dragović, truba, N. Sad; Svetozar Saša Kovačević, orgulje, N. Sad; a gosti programa bili su Kovács Kálmán, truba, Budimpešta i Katarina Lončar, orgulje, Beograd.

Na programu su bila djela J.B. Locilleta, J.S. Bacha, G.B. Martinija, F. Manfredinija, T. Albinonia, i drugih.

Ovaj koncert je našao pozitivan odjek u javnosti u gradu i šire, a za ilustraciju donosimo samo dio ocjene novosadskog Dnevnika koji između ostalog kaže: "Brojniauditorij slušalaca svih generacija ljubitelja muzike, s uživanjem je pratio program novosadskih muzičara, a kako i ne bi kada su atmosfera i izvanredni akustički uslovi ovog prostora omogućili Istinski doživljaj. Stapanje zvučnih mogućnosti trube i orgulja bilo je u punoj meri, a kombinacija ovih instrumenata pružila je neobično topao i uzbudljiv utisak... Zato saradnja ljudi iz agencije i predstavnika crkvenih vlasti zaslužuje pohvalu, uz želju da se nastavi u tom lepom ambijentu" (Dnevnik, 8. mart 1989, str. 17.)

Blaško Dekanj

Ekumenski molitveni susret Žena

Po ustaljenoj tradiciji i ove godine je upriličen međunarodni ekumenski molitveni susret žena. Ovogodišnji susret održan je u evangeličkoj crkvi, u petak, 3. ožujka, uz sudjelovanje vrlo lijepog broja vjernika raznih vjeroispovijesti.

Tema ovog molitvenog susreta bila je: "Gospodine nauči nas moliti", a zajedno su od Gospodina učili moliti vjernici Evangeličke, Reformirane, Metodističke, Grkokatoličke, Srpske pravoslavne i Rimokatoličke crkve.

Na kraju ovog molitvenog susreta prisutni pastiri iz pojedinih crkava podjelili su blagoslov.

Blaško Dekanj

Subotica

Devetnica u čast Gospi Lurdskej

U franjevačkoj crkvi u Subotici je dugogodišnja tradicija da se održava devetnica u čast Gospi Lurdskej. Kao obično, i ove godine pobožnost je počela na Svijećnicu, 2. veljače, a završila je na Gospin blagdan, 11. veljače.

Pobožnost devetnice bila je svaki dan poslije podne. U 17 sati bila je sv. krunica, a u 17,30 sv. Misa i propovijed.

Ove godine pobožnost je vodio o. Marijan Kovačević. On je svaki dan u propovijedi vodio prisutne kroz razmatranja o našoj Nebeskog Majci, blaženoj Gospi. Za sve nas to je bio bogat duhovni doživljaj i pomoć u našem duhovnom životu.

Ne mogu ovdje iznijeti sve bogatstvo misli tih razmatranja, ali navest ću samo nekoliko da se podsjetite oni koji su bili prisutni, a oni koji nisu mogli doći na tu pobožnost, da upoznaju barem jedan mali dio onog što je propovjednik naviještao u svakodnevnim razmatranjima.

"Pružimo Mariji ruke, ona će nas pratiti u borbi protiv grijeha. Ona će nas podići ako padnemo. Tko nju zazove, tko nju dotakne, koga ona povede - taj mora biti čist".

"Narod Božji je nastavljatelj Marijinog hoda. Nasljedujemo je da poslije tmine i kušnje stignemo vječnom domu, kojem neće biti kraja... Živimo od vjere, jer vjera premješta brda. Vjerujemo Isusu i svakoj riječi koja izlazi iz njegovih usta. Molimo Mariju Majku Božju da nam izmoli pravu i živu vjeru."

"Marija pripada svakoj obitelji koja vjeruje"

"Marija pomaže da slušamo Isusa".

"Marija je ZAGOVORNICA. U nju stavimo svu nadu. obraćajmo se kao majci molitvom. Ona čuje! Njezino srce je najbolje srce majke. Posvetimo se njemu. Pored molitve donesimo i odluke: - Živjeti evanđelje; prisustvovati sv. Misi i ići na sv. pričest: živjeti u miru i slozi sa svima: radosno i dobro se ispovjedati: čitati Sveto pismo: moliti za mir, za obraćenje grešnika. Ne zaboravimo moliti: "Svrni dakle, Zagovornice naša, one svoje milostive oči na nas...". Stvarajmo uz Njen zagovor BOLJI ŽIVOT."

"PRO MUSICA" u subotičkoj katedrali-bazilici

Subotički kamerni pjevački zbor "PRO MUSICA" održao je, pod ravnanjem Gabrijele Égető, 17. prosinca 1988. godine svoj jubilarni koncert u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije.

Ovim koncertom zbor "Pro musica" obilježio je 20. obljetnicu svog plodnog rada. Ovaj zbor je već nastupao u subotičkoj katedrali 1970. godine - prigodom međunarodnog susreta "Internistički dani".

Jubilarni koncert "Pro music" imao je dva dijela. U prvom vokalnom dijelu zbor je izveo koralne melodije, melodije iz bizantske liturgije, te djela Monteverdija, Lukačića, Mokranjca, Kodálya i dr. U drugom, vokalno-instrumentalnom dijelu nastupio je zbor, orkestar (koncertmajstor: Pekár Tibor), te solisti: Kövecseg Hajnalka (sopran), Nevena Vujkov (mezzosopran) i Molnár Gábor (tenor), a izveli su Bachovu kantatu "Magnificat".

U ime katedrale-bazilike članove zbora "Pro musica" pozdravio je i čestitao im jubilej regens chori subotičke katedrale vlč. g. Miocs József, a u ime katedralnog zbora "Albe Vidaković" čestitke dirigentu zbora, uz buket cvijeća, izrazila je s. Mirjam Pandžić i s. Karmela Kovačević.

Bila je to večer lijepo glazbe, koja je prisutnoj brojnoj publici, priredila ugodne trenutke. Valja napomenuti da je među prisutnom publikom bilo i puno onih kojima je ovo bio prvi susret sa subotičkom katedralom, a primjećeno je da je jedan dio publike s dva autobusa došao iz Sombora.

A. A.

Križni put djece

Četvrte korizmene nedjelje, 5. ožujka, u poslijepodnevnom satima okupila su se djeca grada i okolice da bi zajednički prisustvovali pobožnosti križnoga puta. Ove godine bilo je nekoliko novina: djeca su sama izradila križeve kod svojih kuća i donijela ih za ovu priliku. S djecom su bili njihovi najbliži, a predvodili su ih svećenici i katehistice. Još jedna od novosti je bila i ta, što su djeca župe Isusova Uskrsnuća priredila scensko izvođenje prve postaje križnoga puta, koje je s njima za tu

priliku uvježbala s. Tarzicija Tunjić. Između pojedinih postaja pjevale su se pučke korizmene pjesme i crkvene šansone, a da bi sve to lijepo zvučalo brinula se s. Bernardica Đukić. Nakon križnog puta vlč. Bela Stantić imao je lijepi razgovor s djecom o Isusovoj mucu. Na kraju su bila dva dirljiva prizora: djeca su zajednički podigla križeve da bi vlč. Bela zazvao na njih Gospodinov blagoslov. Nakon toga djeca su međusobno izmjenila križeve. To je bio lijepi čin međusobnog darivanja koji je djeci mnogo značio. Tako će ovogodišnji put križa ostati djeci u dugom i dragom sjećanju.

Emilija

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana

Molitvena osmina za jedinstvo kršćana u Subotici i ove je godine održana od 18. - 25. siječnja, prema ustaljenom rasporedu:

18. siječnja u župnoj crkvi sv. Jurja (propovjednici su bili vlč. Pénczes János i vlč. Bela Stantić).

19. siječnja u župnoj crkvi Isusa Radnika (Propovjedao je Msgr. Rehák József).

20. siječnja u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuća, propovjednik je bio vlč. Bela Stantić.

21. siječnja u župnoj crkvi sv. Roka (Propovjednik je bio domaći župnik Msgr. Dr Marin Šemudvarac).

22. siječnja u evangeličkoj crkvi. Božju riječ su navještali vlč. Josip Miloš i Ehmman Imre.

23. siječnja u župnoj crkvi sv. Križa (Propovjedao je vlč Ehmman Imre).

24. siječnja, u franjevačkoj crkvi sv. Mihaela arkanđela; propovjedao je o. Leopold Ivanković i o. Hajek Gothard.

25. siječnja, na blagdan obraćenja svetog Pavla, završetak ove Molitvene osmine bio je u subotičkoj katedrali - bazilici sv. Terezije. Bilo je to u okviru svečane koncelebrirane svete mise koju je predvodio biskup Msgr. Matija Zvekanović. Na ovom slavlju bili su prisutni i predstavnici sestrinskih crkava: predstavnik Srpske pravoslavne crkve, o. Vasilje Protić, predstavnik Evangeličke crkve, gospodin Bátori István, predstavnika Reformirane crkve, gospodin Emil Poth.

Prigodnu propovijed održao je vlč. Stjepan Beretić, katedralni župnik.

Pjevanje su predvodili katedralni zborovi "Albe Vidaković" i "Sv. Terezija" pod ravnanjem gospodina Miočs József-a, a na orguljama je pratila s. Mirjam Pandžić.

Sve molitvene skupove pratio je lijepi broj vjernika pomenutih kršćanskih crkava. Molilo se i pjevalo na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Molili smo Gospodina da nam svojom milošću pomogne izgraditi "zajednicu kao jedno Tijelo Kristovo".

V.G.

Mol

Svećeničko redenje i mlada misa

U nedjelju, 5. veljače 1989. godine u župnoj crkvi u Molu, Msgr. Matija Zvekanović, biskup subotički, zaređio je za svećenika vlč. g. PALATINUS ISTVÁN-a.

István se rodio 26. srpnja 1961. godine u Adi. Kršten je u župnoj crkvi u Molu. Osnovnu školu završio je u Molu, a nakon završene srednje škole otišao je studirati pravo, kojega je kasnije prekinuo, te se upisuje na teološkim fakultet u Zagrebu.

On je u zajedništvu s biskupom prikazao Gospodinu svoju Mladu misu. Prigodnu propovijed održao je o. Harmath Károly, franjevac iz Novog Sada.

Veselimo se novom radniku u vinogradu Gospodnjem ove naše biskupije.

István je odmah poslije svoje Mlade mise imenovan duhovnim pomoćnikom u župi Presvetog Trojstva u Adi.

Gospodin, koji je svoj pogled zaustavio na njemu, zavolio ga i pozvao - neka ga prati svojim milostima i neka dovrši u njemu dobro djelo koje je započeo.

A.A.

BAČKI BREG:

OTVORENA SPOMEN-SOBA ANTE JAKŠIĆA

Poslije svečane kirbajske Mise - 2. listopada 1988. godine u župnom stanu u Bačkom Brijegu (Rade Končara 5) svečano je otvorena „Spomen-soba Ante Jakšića“ našeg poznatog pjesnika vjerničkog nadahnuća.

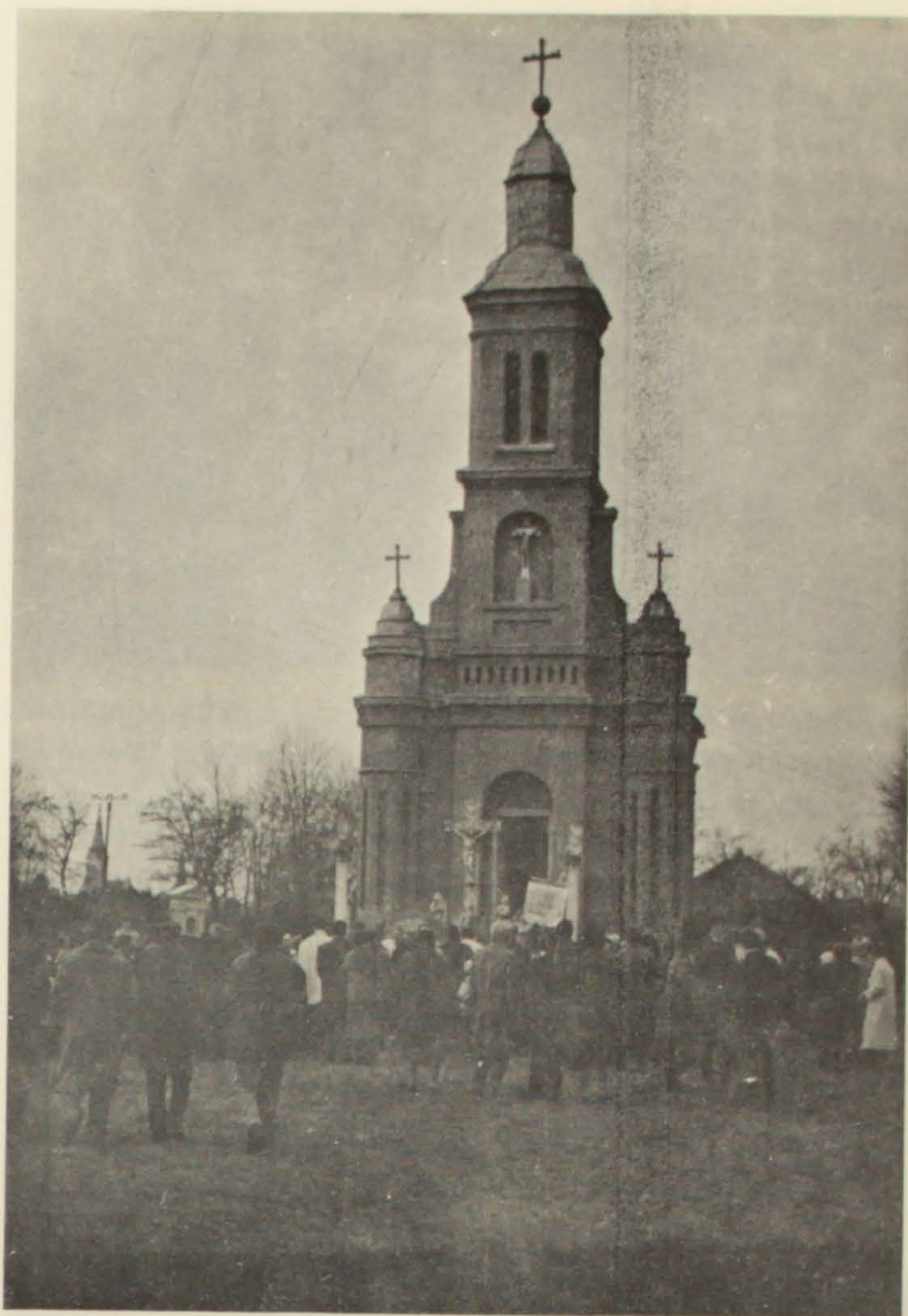
Sobu je otvorio o. Dr. Ladislav Marković, karmelićanin iz Sombora, prigodnim slovom u kojem je istakao duhovnu tematiku njegova pjesništva, istakavši da je on hrvatski pjesnik kršćanskog nadahnuća. Tom svečanom činu su prisustvovali, uz somborskog dekana Ivana Vizentanera i mjesnog župnika Željka Augustinova, koji je i organizirao ovaj pothvat, članovi Pastoralnog vijeća crkvene općine sela. U spomen-sobi izložene su izdane zbirke stihova, romana i pripovijesti i prijevoda te mnoštvo rukopisa (dobrim dijelom još i ne objavljeni). Soba Ante Jakšića je uređena kao tipična stara šokačka soba. Po zidovima su portreti pokojnog Ante, njegovih roditelja i prijatelja pjesnika. Tako je Bereg duhovno i kulturno obogaćen. No, još mnogo toga ostaje da se učini. Treba da se objave još ne objavljeni Jakšićevi stihovi, a bilo bi hvale vrijedno kad bi se mogla objaviti sva njegova poezija.

Svakako bi trebalo podići spomenik doličan jednog pjesnika, prenijeti posmrtnu ostatku njegova oca iz Čonoplje u obiteljsku grobnicu u Bački Brijeg, kako bi mu cijela obitelj bila na okupu, a valjalo bi na rodnoj mu kući podići spomen ploču. Eto prvi korak je već učinjen!

L I K

KALVARIJA OPET LJEPŠA

Još je ljepša subotička Kalvarija! Na blagdan Žalosne Gospe (15. rujna) Mons. Matija Zvekanović, subotički biskup, blagoslovio je nove postaje križnog puta koje su odljevene u me singu, a rad su obitelji Mikloušić iz Slavonske Požege. Tom prigodom biskup je trebao blagosloviti i novi oltar pozvali kapele, za tu svrhu podignutom postolju, ali to nije

bilo moguće radi velike kiše. Čekat će drugu prigodu. A sv. Misa je prikazana u crkvi Isusova Uskrsnuća.

I pored tako lošeg vremena skupilo se puno svijeta sa svojim župnicima, želeći vidjeti nove reljefe postaja, koje su sami darovali. Podignuta je i petnaesta postaja, Isusovo Uskrsnuće i postavljena je također iza kapelice, iznad oltara, na kojem će se kod svake sv. Mise slaviti spomen Kristove smrti i uskrsnuća.

Bila je to prava prigoda za zahvalnost dobročiniteljima klavarije među kojima je Mons. Matija Zvekanović, biskup, dr. Marin Šemudvarac, župnik sv. Roka, te župnici sa svojim vjernicima župe: sv. Terezije, sv. Jurja, Isusa Radnika, sv. Marije, Marije Majke Crkve, Palića, te najviše Isusova Uskrsnuća. To je na kraju sv. Mise učinio Bela Stantić, domaći župnik.

I pored tako lošeg vremena ljudi su bili radosni i svi su do kraja ostali. Bio je to ove godine dar i žrtva Gospodinu kao zadovoljština za grijeh psovke, da se nastavi dosadašnja tradicija.

Neka je još jednom hvala Bogu koji nas je svojom Mukom otkupio i Njegovoj Žalosnoj Majci, te tolikim štovateljima Muke Kristove, a na poseban način onima koji su djelotvorno pomogli. Nekima posebno !!!

M I

SEGEDINSKI BOGOSLOVI POSJETILI SUBOTICU

U srijedu, 18. svibnja o.g. skupina od preko trideset bogoslova s desetak svojih poglavara i profesora iz Segedina pohodila je Suboticu.

Gospodin biskup M. Zvekanović predstavio je dragim gostima našu subotičku katedralu. Upoznao ih je s prošlošću i sadašnjošću Crkve u gradu i biskupiji. Istoga dana navečer u 18, 30 sati segedinski bogoslovi sudjelovali su na svibanjskoj pobožnosti. Za mnoge od njih bio je jedinstveni doživljaj naša dvojezičnost. Mogli su vidjeti vjernike koji jednako lijepo pjevaju i hrvatski i mađarski. Nakon svibanjske pobožnosti slijedila je koncelebrirana sveta misa koju je predvodio katedralni župnik. On ja na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravio i predstavio goste iz Mađarske. Uz mjesnog župnika koncelebrirao je i vlč. g. József Miocs, direktor i profesor našega sjemeništa kao i svi poglavari i prisutni profesori iz Segedina.

Segedinski su bogoslovi za vrijeme svete Pričesti izveli vrlo lijepu skladbu, pa su prijatelji lijepe glazbe s posebnim užitkom to slušali. Još iste večeri gosti su napustili našu zemlju. Ispratili su ih sjemeništarci, poglavari sjemeništa, župnik i gospodin biskup.

S gostima smo se oprostili s obećanjem: Molit ćemo za duhovna zvanja. Manjak svećenika u pojedinim biskupijama Mađarske jedanko je velik kao i u našoj biskupiji. Ostaje nam Isusova preporuka: "Molite Gospodara žetve, da pošalje radnika u žetvu svoju!"

S. B.

ZAVJETNI DAN MONOŠTORACA

Ove godine, kao što je to bio običaj mnogih poslijeratnih godina, 13. listopada, na dan Fatimske gospe, u Bačkom Monoštoru okupio se lijepi broj svećenika i vjernog naroda da bi zahvalili Bogu i Gospinu zagovoru što su oni i selo pošteđeni pustošenja i ubijanja 1944. godine. Te je, naime, godine 13. listopada prijetila velika opasnost ovom selu na istočnoj obali Dunava. Ali vjerni Monoštorci, predvođeni tadanjim župnikom, današnjim biskupom Matišom Zvekanović, zavjetovali su se Gospi i molili su njezinu zaštitu da ih obrani od svih opasnosti. Dogodilo se čudo; sve okolo bilo je opustošeno, ali Monoštor je bio pošteđen.

Od tada se 13. listopada u Monoštoru drži kao zavjetni dan. Toga dana narod se okuplja u crkvi da zajednički zahvali Bogu i Mariji na zaštiti.

Ovogodšnji spomen toga velikog dana obilježen je svečanom koncelebriranom svetom misom koju je predvodio biskup Matiša Zvekanović uz petnaestak svećenika. Misa je počela točno u podne.

Prigodnu homiliju održao je o. Božidar Ipša, isusovac koji je tih dana u zupi imao pučke misije. Vjerni narod

aktivno je molitvom i pjesmom sudjelovao u slavlju. Nakon mise, koja je trajala puna dva sata, biskup je posvetio narod bezgrešnom srcu Marijinu.

FRANJO IVANKOVIĆ

JUBILEJ SVETOG STJEPANA, KRALJA UGARSKOGA

Ove godine se navršilo 950 godina od smrti sv. Stjepana, ugarskog kralja, pokrstitelja mađarskog naroda i utemeljitelja mađarske kulture i državnosti. U Mađarskoj su bile velike svečanosti po svim biskupijskim centrima, kamo je bila nošena relikvija njegove ruke, koju Mađari u znak poštovanja nazivaju „svetom desnicom“.

Posebno je bila zapažena završna, zapravo kulminacijska svečanost u Budimpešti na trgu ispred Svečeve bazilike, gdje je ugarski primas predsjedao velikom slavlju, na kojem je prebivao predstavnik Svete Stolice za cijelu istočnu Evropu Mons. Francesco Colasuonno i predstavnici državnih vlasti. Tom su zgodom mađarske crkvene i državne vlasti pozvale sv. Oca da posjeti Mađarsku. To je sv. Otac sa zahvalnošću prihvatio.

Početak listopada ta je obljetnica svečano obilježena i u Rimu. Organizirana su hodočašća Mađara iz Mađarske, ali i Mađara iz cijeloga svijeta. Tom su se hodočašću pridružili vjernici mađarske narodnosti iz naše i susjedne Zrenjaninske biskupije, pod vođstvom zrenjaninskog biskupa Mons. László Huzsvár-a. Hodočasnici su obišli sve rimske bazilike i sva mjesta u Rimu, koja su vezana za kršćansku prošlost mađarskog naroda.

Hodočasnike je primio sv. Otac, Ivan Pavao II. i potakao ih na vjernost stoljetnoj baštini svoga naroda koja je sva nikla iz kršćanskih i evropskih korijena.

I u našoj biskupiji ovaj je jubilej obilježen u sva četiri arhiepiskopata, osobito u onim župama koje su posvećene sv. Stjepanu i u krajevima u kojima žive vjernici mađarske narodnosti. Ovogodišnje zborovanje mađarskih vjernika gotovo iz cijele biskupije u svetištu Majke Božje u Doroslavu imalo je karakter svetostjepanskog jubileja.

Dijelimo radost i poruku ovog jubileja sa svojom mađarskom braćom u vjeri i želimo da ih i ovaj jubilej učvrsti u vjeri otaca i u svijesti da po svojoj kršćanskoj, kulturnoj baštini pripadamo zajedništvu Katoličke crkve i evropske kulture, koju trebamo graditi i ovdje u našim bačkim prostorima.

L I K

UREĐENA SVEĆENIČKA GROBNICA U BAČU

23. studenoga svečano je blagoslovljena svećenička grobnica na groblju u Baču, koju je napravio svojedobno tadanji župnik Stjepan Beretić i položio u nju posmrtni ostatke svih dosadanjih župnika, koji su umrli u Baču i pokopani na groblju (dvojica su pokopana u župnoj crkvi sv. Pavla u Baču). Sada je grobnica sva obložena crnim mramorom, a na ploči su ispisana imena svih župnika, koji počivaju u toj grobnici. Za izvođenje ovih radova i materijalno pokriće

ovih troškova pobrinuo se sadanji bački dekan Lazar Ivan Krmpotić.

Svi ovi radovi su u povodu prve obljetnice smrti Ivana Topalića, bivšeg župnika, dekana i arhiprezbitera bačkog.

Svečanoj Euharistiji predsjedao je bački dekan i održao prigodnu homiliju o uskrsnuću tijela i smislu i ukrašavanju groblja. U koncelebraciji su sudjelovali svi svećenici bačkog dekanata i bački puk.

Z. K.

HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU

Već više od desetljeća hodočaste bački Hrvati u Mariju Bisticu svake godine na posljednju nedjelju u mjesecu rujnu. Ovogodišnje hodočašće bilo je najmalobrojnije od svih dosadanih, svega stopešetak duša. Ima tomu više razloga, a najveći je brojna vjerska manifestacije vezane za proslavu Marijine godine u Subotici, na Bunariću, u Doroslovu, Aljmašu, Baču. Sve se je to odvijalo u tih nekoliko nedjelja od konca kolovoza do početka listopada.

No, iako je ovo hodočašće brojem bilo malo, nije bilo malo intenzitetom doživljaja, kako u Mariji Bistrici, tako i u Remetama kraj Zagreba.

Nakon vrlo ljubaznog dočeka upravitelja svetišta, Mons. Lovre Cindorija, slijedile su uobičajene hodočasničke pobožnosti: služba pokore sa pojedinačnom ispovijedi koju je predvodio prior karmelićanskog samostana iz Sombora, o. Mato Miloš. Svečanu Misu je predvodio Andrija Kopilović, župnik u Aleksandrovu i upravitelj svetišta Majke Božje na Bunariću kod Subotice. On je održao homiliju. Svečani križni put sa svijećama vodio je o. Mato Miloš.

U nedjelju u rane jutarnje sate oprostili smo se od milosnog lika Gospe Bistričke i predali brončanu plaketu „Radosne Gospe Bačke“ kao spomen na njezin jubilej — 300. obljetnicu dolaska iz Gradovrha (kraj Tuzle) u Bač. Dobili smo po jednu bistričku plaketu Majke Božje kao spomen na ovu Marijinu godinu, za biskupiju, za bunaričko i doroslovsko svetište Majke Božje.

Najdoživljajiniji dio ovog hodočašća bio je susret u starom svetištu „Najvjernije odvjetnice Hrvata“ u Remetama kraj Zagreba, koje ove godine slavi 700. obljetnicu prvog pisanog spomena ovog svetišta, kojega su stoljećima čuvali oci pavlini. Srdačan doček otaca karmelićana sa tumačenjem bogate i sjajne prošlosti ovog svetišta i samostana, koji od 1959. godine vode karmelićani (koji su amo došli iz Sombora!). Svečano Euharistijsko slavlje predvodio je bački dekan Lazar Ivan Krmpotić, koji je na početku veoma toplo pozdravio milosni lik „Najvjernije odvjetnice Hrvatske“ i njezine bivše i sadanje čuvare.

Izvršnu homiliju održao je o. Vjenceslav Mihetec, učitelj novaka ovog samostana, povukavši paralelu između dvije žene Sare i Marije.

Prva je s nevjerom, a druga s vjerom primila Božja obećanja. Zatim je uporedio Crkvu u Bačkoj sa starom Saram, koja se smije Božjim obećanjima, predložio je Crkvi u Bačkoj da radije nasljeđuje Mariju koja je povjerovala Božje-

mu obećanju i postala Majkom Otkupiteljevom i Majkom svih kršćanskih naraštaja tokom cijele povijesti.

Na koncu je zaželio duhovnu obnovu i preporod Crkvi Božjoj koja živi u Bačkoj, da to bude plod ovog hodočašća i ove Marijine godine.

Ohrabreni ovim susretom sa milosnim likovima i braćom u vjeri vratismo se sa novim elanom u Bačku, sa željom da se i do godine nađemo ondje!

Z. K.

KONGRES KRUNIČARA BAČKOGA DEKANATA

Na same Duhove poslije podne u 15 sati kruničari Bačkog dekanata ispunili su drevnu franjevačku crkvu u Baču na svoj prvi kongres u povodu Marijanske godine sa željom da se ta stara marijanska društva obnove i brojem, a još više revnošću. Cijeli je dekanat bio zastupljen po župama, osobito je bilo zapažena prisutnost kruničara iz Bođana i Vajske, dok iz Selenče nije bilo nikoga, iako bi po nekim statistikama trebalo u Selenči biti nekoliko desetaka vjenaca, što je bio veliki manjak ovoga skupa. Nakon pozdravne riječi bačkog dekana Lazara Ivana Krmpotića, koji je istakao svrhu ovog susreta, da se obnove svi vijenci, te da se uredno mole određene desetine, da se plaćaju propisane sve. Mise, kako na čast Majci Božjoj, tako za žive i pokojne članove tih kruničarskih društava, te da se ukapčaju u život i apostolat dotične župe, a sve to iz ljubavi i štovanje presvete Bogorodice.

Zatim su župnici ili sami kruničari predstavili svoja društva po župama i njihov rad. Slijedilo je vrlo jasno i razgovjetno tumačenje Pravila „Žive ružice“, koju je još daleke 1924. godine izdao tadanji upravitelj Bačke apostolske administrature Mons. Lajčo Budanović, kasniji biskup subotički. To je izveo Stjepan Bošnjak, župnik plavnski.

Nakon kraće stanke i predaha slijedilo je moljenje krunice sa tumačenjima oca predstojnika bačkog samostana Josipa Špehara. Za vrijeme moljenja krunice bila je prilika za ispovijed i gotovo svi prisutni pristupili su sv. ispovijedi.

Vrhunac slavlja bila je svečana koncelebracija koju je predvodio bački dekan, a homiliju je održao župnik odžački, Jakob Pfeifer o značenju krunice u životu svakog kršćanina, a osobito onih koji su se slobodno opredijelili da budu djeca Marijina - kruničari.

Na završetku dekan je još jednom potakao sve prisutne kruničare, osobito „pridnjake“ - predvoditelje da se što u kraćem roku jave svojim župnicima ili upraviteljima sa točnim popisima svih članova, koji neka to uvedu u matice kruničara i da se to u buduće redovito čini svake godine, kako to predviđa pravilnik, a selenačkom župnike se ponudio da će doći i pomoći mu da se pitanje tamošnjih kruničara sredi, jer je Marija majka reda i vršenja propisa kako Božjih zapovijedi, tako i odredaba Crkve.

Kruničari su se razišli u miru sa jednim nutarnjim zadovoljstvom da su učinili jedan znak svoje ljubavi i pažnje

Gospi u njezinu milosnom liku Gospe Radosne Bačke, koja stoluje u ovom hramu i već tristo godina moli i bdije nad cijelim ovim krajem.

Z. K.

+ Zapažena je odsutnost jednog dijela kruničara iz samoga Bača.

ĆIRILOMETODSKA TRIBINA U BAČU

Već po treći put od Metodove godine (1985.) organizira se predavanje o ćirilometodskoj baštini u Baču u prostorijama župnog ureda.

24. svibnja (na liturgijski spomendan sv. Braće po julijanskom kalendaru) Dr Mile Bogović, profesor na Visokoj bogoslovnoj školi u Rijeci i arhivar biskupijskog arhiva u Senju i poznati stručnjak za glagoljsku baštinu Hrvatskog primorja, Krka i Istre, održao je dva izvrsna predavanja o glagoljskoj baštini u Senjsko - modruško - krbavskoj biskupiji i napose u Senju, koji je jedini na svijetu imao katedralu i kaptol koji je imao privilegij služenja cjelovite liturgije na staroslavenskom odnosno starohrvatskom jeziku, davno prije II. Vatikanskog sabora, od daleke 1248. godine.

U drugom predavanju iznio je obilje podataka o Vinodolskom zakoniku, koji je dio te bogate ćirilometodske baštine, a koji ove godine slavi 700. obljetnicu svoga postojanja. Samo je velika šteta da je slušateljstva bilo malo. U 12 sati prisutni svećenici imali su svečanu koncelebraciju u čast sv. Braći Ćirililu i Metodu, na kojoj su sudjelovali i vjernici našeg drevnog Bača.

Z. K.

PROGLAS NAŠIH BISKUPA O SVETIŠTU SV. JOSIPA U KARLOVCU

Mi biskupi hrvatskog jezičnog područja na svom susretu 30. travnja 1987. godine odlučili smo i to svečano proglašujemo u smislu kan. 1231 Crkvenog zakonika da **CRKVA SVETOG JOSIPA U KARLOVCU—DUBO—VAC BUDE NACIONALNO SVETIŠTE SVETOG JOSIPA CRKVE U HRVATA.**

Činimo to sa željom da se stoljetno štovanje svetog Josipa, prečistog Zaručnika Blažene Djevice Marije i Poočima Sina Božjega — Utjelovljene Riječi i u naše dane produži, proširi i učvrsti.

Izražavamo time svoju osobitu ljubav prema svetom Josipu, koji u velikom zajedništvu općinstva svetih zauzima posebno mjesto uz Spasitelja našeg Isusa Krista i uz njegovu Majku Presvetu Djevicu Mariju.

Činimo to u duhu vjere Crkve od početka da nas štovanje svetih povezuje s njima u ljubavi, kako kaže Drugi vatikanski sabor: „VEoma dakle dolikuje da ljubimo ove pri-

jatelje i subaštinike Isusa Krista koji su nam također braća i odlični dobročinitelji, da po dužnosti za njih Bogu zahvaljujemo, da ih ponizno zazivamo i da se utječemo njihovim molitvama, njihovoj jakoj pomoći, da od Boga isprosimo dobročinstva po njegovu Sinu Isusu Kristu Gospodinu našem, koji je jedini naš Otkupitelj i Spasitelj” (LG 50).

Sveti Josip je na poseban način bio uključen u djelo našeg spasenja, jer su njegovoj skrbi bila povjerena najsvetija bića: Isus Krist i njegova Majka. Zato on zauzima i posebno mjesto u nebeskoj slavi. On, Poglavar Svete Obitelji osobit je zaštitnik velike Božje obitelji Crkve. Stoga se Crkva njemu utječe s posebnim pouzdanjem.

Prije puna tri stoljeća na poticaj zagrebačkog biskupa, časne uspomene Martina Borkovića 10. lipnja 1687. Hrvatski je sabor s vjerničkom sviješću i pobožnošću izabrao svetog Josipa za nebeskog zaštitnika hrvatskog naroda i domovine naše.

Crkva u hrvatskom narodu u naše dane također priznaje svetog Josipa našim osobitim zaštitnikom i želi mu na ovaj način — Svetištem svetog Josipa iskazati svoju pobožnost, poštovanje i ljubav.

Neka u ovom Svetištu pobožni hodočasnici nalaze svjetlo Božje riječi, milost svetih sakramenata, hrabrost za dobro, utjehu u teškoćama života, poticaj na djelotvornu ljubav prema Bogu i ljudima, neka po zagovoru svetog Josipa učvršćuju svoju vjeru i unose u naše obitelji i cijeli narod svjetlo kršćanskog života, savjesnost u radu i mir u sve ljudske odnose.

Crkva u hrvatskom narodu želi u ovom svetištu vršiti također svoju svetu molitvenu dužnost da moli za cijeli narod i sve ljude, za istinski napredak, slogu, blagostanje i mir.

Neka to bude za dobro naše Crkve, našega naroda i svih ljudi dobre volje, a na slavu Presvetog Trojstva i na čast svetog Josipa.

RAZGOVOR SA KANTORICOM JELENOM DEMŠEDI

Ovih dana posjetili smo župu Presvetog Trojstva u Maloj Bosne želeći nešto više saznati o pastoralu djece i mladih u toj našoj župi, pa smo, uz ostalo, saznali da na ovoj župi, koja se nalazi par kilometara od Subotice, baš tih dana slave blagdan sv. Cecilije, zaštitnice pjevača i crkevenih zborova. Bili smo na toj proslavi i saznali da njihov zborovođa ove godine proslavlja dvadesetu obljetnicu obavljanja kantorske službe u toj župi. Iskoristili smo to slavlje za prigodni razgovor sa kantoricom, gospodičnom Jelenom Demšedi.

B. KLASJE: Vi već 20 godina obavljate kantorsku službu u ovoj župi. Sjećate li se kada ste počeli učiti svirati i kada ste došli u Malu Bosnu na ovu službu?

J. DEMŠEDI: U 12. godini svog života počela sam učiti svirati klavir kod časne sestre Auguste Ivušić iz Družbe

sestara "Naše Gospe". — U Maloj Bosni sam prvi put svirala 22. siječnja 1967. godine.

B. KLASJE: Tko je tada bio župnik u ovoj župi?

J. DEMŠEDI: župnik je bio, sada već pokojni, vlč. Mihael Belvončik.

B. KLASJE: Na čiju ste inicijativu došli za kantoricu u Malu Bosnu?

J. DEMŠEDI: Nekako u jesen 1966. godine na pjevanju u katedralnom zboru prijateljila sam se sa Gabrijealom Skenderović iz Male Bosne. Tako sam je jednom zgodom upitala i za pjevanje u crkvi u Maloj Bosni i tko tamo svira. Odgovorila mi je da ne svira nitko, a ja sam joj onda, više u šali, rekla: "Pa, mogla bih Vam ja svirati". Nešto kasnije upitala sam s. Mirjam Pandžić, kod koje sam u to vrijeme odlazila na satove klavira, da li je moje znanje takvo da bih mogla svirati u crkvi, načto mi je dala potvrđan odgovor. Slijedio je dogovor s mjesnim župnikom i tako sam se našla za harmonijem u Maloj Bosni.

B. KLASJE: Saznali smo da ste godine 1973/74. god. prekinuli ovu svoju službu, zbog čega i tko Vas je u međuvremenu zamjenjivao?

J. DEMŠEDI: U veljači 1973. godine otputovala sam u Australiju, gdje je u ono vrijeme živjela moja sestra sa obitelji. Tamo sam ostala do proljeća 1974. godine. Za to vrijeme zamjenjivala me je Gabrijela Skenderović (sada Milodanović) na čiji sam poticaj, kako već rekoh, i došla svirati u Malu Bosnu - i ona je u međuvremenu naučila svirati, pa me je mogla zamijeniti. No, budući da se ona baš nekako u to vrijeme udala, ja sam ponovo nastavila svirati u Maloj Bosni.

B. KLASJE: Vidjeli smo da Vaš zbor ima više od 20 članova. Koja je starosna dob Vaših pjevača?

J. DEMŠEDI: Negdje oko trideset godina u prosjeku, tako da je pred njim budućnost...

B. KLASJE: Da li pjevači dolaze redovito na probu?

J. DEMŠEDI: Da, mogu reći čak vrlo redovito. Mada probe ne možemo držati više puta nedjeljno, što je donekle uvjetovano time što ja ne živim u Maloj Bosni, a i zbog obaveza na radnom mjestu.

B. KLASJE: Kako usklađujete svoje profesionalne radne obaveze sa vođenjem zbora? i jeste li imali kakvih problema što ste kao laik angažirani radom u Crkvi?

J. DEMŠEDI: Sve se može uskladiti kada čovjek hoće i kada mu za širenje Radosne vijesti na ovaj način nije teško podnijeti koju žrtvu. Što se tiče "problema", kako Vi kažete, — ne, nisam nikada imala takvih problema, jer sam uvijek nastojala svoj posao na radnom mjestu obaviti što bolje mogu.

B. KLASJE: U Vašem dosadašnjem radu promijenili ste sedam župnika, da li ste kod njih nailazili na razumijevanje?

J. DEMŠEDI: Kod nekih više, kod nekih manje, ali moram reći da me je svaki od njih poticao da nastavim sa radom.

B. KLASJE: Poznato nam je da sadašnji župnik nije "pjevač" — kako Vi i zbor "izlazite na kraj" s njim?

J. DEMŠEDI: Sadašnji župnik, mada nije "pjevač", kako kažete - puno pomaže Zbor i mene i neprestano nas hrabri, a uz to nam omogućava da neprestano pratimo glazbene tokove u Crkvi. Još malo kad bi se potrudio i više vježbao mogao bi i on postati i bolji "pjevač".

B. KLASJE: Što za Vas znači biti voditelj pjevanja u crkvi?

J. DEMŠEDI: Biti voditelj crkvenog pjevanja poziv je ljubavi. Ljubavi prema Bogu, ljubavi prema ljudima i naravno ljubavi prema glazbi. Uz to, morao bi biti dijete Crkve, tj. nastojati živjeti po vjeri, vjeru produbljivati, pratiti i oslušivati što Crkva traži i propisuje o glazbi i liturgiji.

B. KLASJE: Kako Vi to doživljavate?

J. DEMŠEDI: Radost što kroz službu u Crkvi umnažam talenat koji mi je Bog darovao slaveći Ga pjevanjem s njegovim vjernim pukom.

B. KLASJE: Vaša poruka pjevačima župe i nama u Bačkom klasju!?

J. DEMŠEDI: Pjevačima bih zahvalila i čestitala što su kroz sve ove dane ustrajali sa mnoštvom slaveći Gospodina. Župljanima poručujem, posebno onima sa boljim sluhom, da se još više odazovu kada se organiziraju probe pjevanja i da se ne stide svojih glasova. Divno je kada crkva odzvanja glasovima, koji pjevanjem slave Boga.

A Vama u Bačkom klasju želim da što "raspjevanije" služite ovom Narodu, a sve na hvalu i slavu Bogu.

(Razgovor vodili mladi suradnici B. klasja)

IN MEMORIAM

IVAN PRČIĆ
(19. IX. 1901 — 9. XII. 1988.)

Prohladnog jesenjeg dana, 9. prosinca 1988. god. preminuo je u Tavankutu kulturni radnik, pjesnik i učitelj u mirovini Ivan Prčić, zvani Gospodar, u svojoj 88. godini života.

Nekoliko zadnjih godina u dubokoj starosti sve više je slabio i venuo u svojoj osamljenosti dok mu umorno srce nije prestalo kućati.

Sahrana pokojnika bila je 10. prosinca u 13 sati. Pogrebne obrede vodio je župnik Antun Gabrić, a bili su prisutni svećenici Bela Stantić, fra Andrija Matić, subotički gvardijan i Andrija Anišić.

Sprovod je bio skroman, ali lijep i popraćen mnogim toplim riječima pokojniku. Za oproštaj kod kuće, župnik A. Gabrić pročitao je Pjesmu I. Prčića "Tavankute selo milo". Zatim su se od pokojnika sa osjećanjem tuge oprostili vlč. Bela Stantić i pravnik Ivan Stantić u ime svih prijatelja.

I. Prčić sahranjen je na tavankutskom seoskom groblju, kamo su ga ispratili prijatelji iz Subotice, iz Zagreba i njegovi seljani, Tavankučani, među kojima će trajno počivati.

Nad grobom pokojnika govorio je njegov suradnik Bela Gabrić, koji je svoj oproštaj završio riječima:

„Sve što ste uradili, bilo je iz velike ljubavi prema rodnom zavičaju.

Ništa Vas od njega nije moglo odvojiti, ni bolest, ni starost, ni staračka osamljenost. Ništa nije bilo jače od ljubavi prema dragom kraju.

Trava na livadama, zlatni klasovi na ravnim pljima, rumene jabuke na granama i sočno grožđe tavankutskih vinograda, sve je to bilo Vaša duša i Vaša ljubav. Vi ste svojim srcem bili jedno sa prirodom oko Vas.

Svoju ljubav prema rodnom kraju, prema zavičaju pretočili ste u svoje pjesme, koje će ostati kao trajni spomenik rodoljublja. Dok postoji Vaš Tavankut i dok žive Vaši Tavankučani, ostat će Vaše pjesme kao trajan spomenik ljubavi prema svom narodu i svom zavičaju.

U tim Vašim pjesmama opisana je ljubav prema ljudima i njihovim patnjama. Zahvaljujući Vašim pjesmama, Tavankut je ovjekovječen za sva vremena. Vaši stihovi su slika ljepote Vašeg sela i plemenitosti Vaših seljana.

Duboko ste svojom dušom i srcem urali u rodne brazde svoga zavičaja. Ništa nije bilo jače od te ljubavi prema rodnoj zemlji. Zato molimo ovu tavankutsku grudu da primi u svoj zagrljaj Vaše umorno tijelo. Neka Vam ova raka bude laka da odmorite svoje bolne kosti u njenom naručju.

Dragi naš Ivane, dragi naš Gospodaru, u ime uredništva "Bačkog klasja" i "Subotičke Danice" hvala na trajnoj i plodnoj suradnji. Neka Vam za sve bude hvala, a iza Vas neka ostane lijepa uspomena i trajna slava.

Neka Gospodin dade Vašoj duši pokoj vječni!"

Zatim je govorio pjesnik Jakov Kopilović i zahvalio je pokojniku za njegove pjesničke riječi. Poslije toga je Andrija Anišić pročitao pjesmu I. Prčića "Čestito sam Materice". Bilo je mnogo slikovitosti na ovom ukopu pokojnog I. Prčića. Ova pjesma je najbolje izrazila slikovitost toga momenta. Uspomenu na svoju nanu pjesnik je trajno nosio u srcu i dan prije Materice pošao je k njoj.

Dok su lijes polagali u raku, prisutni su zapjevali poznatu pjesmu "Fala". Na taj način su zahvalili pjesniku "za svaku dobru reč". Mjesto posmrtnog marša na tavankutskom groblju u jesenjoj tišini odjekivala je pjesma kao izraz zahvalnosti I. Prčiću za sve što nam je učinio.

Bela Gabrić

IVAN PRČIĆ

(pjesnik i kulturni radnik)

Ivan Prčić je poznati pjesnik i kulturni radnik, koji je mnogo doprinio napretku svoga sela Tavankuta, gdje je proveo najveći dio svoga aktivnoga života.

Rodio se 19. rujna 1901. god. na salašu nedaleko od Subotice, u Gornjoj Čikeriji, koja je sada u sastavu N. R. Mađarske. Roditelji su mu odselili u Gornji Tavankut. Poslije rane smrti oca obitelji, uz velike žrtve udovice majke I. Prčić je završio učiteljsku školu u Kaloči 1921. god. U jesen te godine počeo je učiteljsku službu u osnovnim školama u okolici Subotice, ali je taj rad bio prekidan bolešću.

Za vrijeme drugog svjetskog rata od okupatorskih vlasti iz političkih razloga poslat je u mirovinu. Za vrijeme ratnih godina i okupacije, osim ovog prinudnog odlaska u mirovinu, doživio je i druge neprijatnosti, ali dočekao je oslobođenje. Odmah, još za vrijeme vlasti Vojne uprave za Banat i Bačku bio je prvi pročelnik za prosvjetu u Subotici i mnogo je učinio za obnovu opustošenog školstva u gradu i njegovoj okolici. Također je mnogo učinio u kadrovskoj obnovi u prosvjeti, uključujući mnoge mlade u pedagoški rad premda nisu imali potrebne školske diplome. Ali, oni su uz posao polagali i potrebne ispite.

Kad mu je dužnost pročelnika prestala, I. Prčić je opet otišao u mirovinu zbog zdravstvenih razloga.

Tada je počeo period duge njegove kulturne aktivnosti u Tavankutu. Okupio je grupu mladeži i obnovio amatersku sekciju pa je s njima uvježbavao i izvodio razne igrokaze. Ta grupa i amaterska sekcija bila je jezgro iz kojeg se 1946. god. razvilo Hrvatsko - prosvjetno društvo "Matija Gubec", koje je kasnije dobilo ime Kulturno - umetničko društvo "Matija Gubec", kako i danas nosi naziv. U tom društvu Ivan Prčić bio je aktivan u dramskoj sekciji.

Pojedine igrokaze sam je napisao, a najuspješnija je bila "Trnoružica".

Pored drugih kulturnih i društvenih aktivnosti, Ivan Prčić se bavio poezijom. Istina, on je dosta kasno počeo zapisivati svoje pjesme. Druga nezgoda bila je u tome što je pjesme vrlo malo objavljivao i to pod pseudonimom Stipan Privančić ("Naš kalendar", Sombor, 1944. god., "Subotička Danica" 1945. i 1946. god.). Pod svojim imenom počeo je objavljivati pjesme i kratke priče oko 1970. god. (na pr.

“Subotička Danica” za 1971. i 1972. god. i “Antologija poezije bunjevčkih Hrvata”, Matica hrvatska, Zagreb, 1971., 210 - 213. str.).

Svoje pjesme skupio je u zbirku kojoj je dao slikovit naslov “Zrnca biserja”. Nije imao prilike da knjigu objavi neki izdavač, ali nije bilo vremena za odgađanje i zato je Ivan Prčić u vlastitoj nakladi 1981. god. objavio svoju zbirku pjesama, a tako je na najljepši način proslavio svoj osamdeseti rođendan.

Pjesme u zbirci “Zrnca biserja” vrlo su različite po svojoj temi i formi. Susrećemo se s pjesmama koje su izraz razdraganosti ljepotom mladosti koja ga okružuje. Za pjesnika su divojčice kao bijele golubice i zanose ga mladenačkom dražesti. Ali, brzo u pjesmama izbija čežnja i blaga sjeta zbog neostvarene i neispunjene ljubavi. Sve to dovodi ga do teškog osjećaja osamljenosti, a fijuk vjetra u noćnoj tami čini mu se kao jauk ojađene duše. (ciklus “Na Golgoti samovanja”)

I. Prčić neraskidivo je vezan za svoj zavičaj i posvetio mu je nekoliko skladnih pjesama. Zadivljen je dugom i slavnim prošlošću svoga Tavankuta, ali žao mu je kad vidi da ga mladi napuštaju i na starcima ostavljaju.

(ciklus pjesama “Tavankut – selo moje milo”)

Posebnu pažnju zaslužuju pjesme koje se odlikuju humanom misaonošću. Kad pjesnik razmišlja o ratovima tokom ljudske povijesti, prestrašen je njihovim strahotama i nesretan je zbog njihove besmislenosti i bratoubilačke stravičnosti. O ovoj vječnoj temi I. Prčić napisao je nekoliko lijepih pjesama koje možemo ubrojiti među njegove najuspjelije (na pr. Čovik brat, Lucifer je bio fer, Juriš za mir i dr).

Ljudski gledano, najiskrenije i najljepše su pjesme I. Prčića one koje su nalaze u njegovoj zbirci u ciklusu “Na Golgoti samovanja”. Tu su najvažnije dvije teme: žalost zbog smrti majke i osamljenost u životu.

Poslije smrti majke, koja ga je štitila svojom ljubavlju, osjeća udarce ljudi koji ga okružuju svojom sebičnošću. Njegovo srce ranilo je hiljadu rana. Zato je tužan u samoći svete Božićne noći.

Dok razmišlja o patnjama najvećeg Patnika na Golgoti, čini mu se da i njega život svaki dan prikiva novim klinovima na križ na Golgoti samovanja.

Najpoznatije pjesme ovog ciklusa su: Mojoj nani, Jauk duše, Čestito sam materice, Petunija na stazi, Tužan Božić, Vajar riječi, Na Golgoti samovanja, Epitaf za pjesnika i dr.

I. Prčić kao pjesnik posebnu pažnju obraća na pjesničke slike, a osobito pazi na ritam i melodiju stihova. Ima bogatu maštu, bogat rječnik i vrlo lako stvara pjesme. Dovoljan je mali povod i pjesma je rođena. Riječi teku kao bujica uz šumor.

Sam pjesnik je slikovito izrazio kako su nastale njegove pjesme. Kao što školjka uzročnike svoje boli obavija biserom, tako pjesnik svoje boli obavija stihovima (pjesma “Zrnca biserja” u zbirci na 3. str.). Ti stihovi dio su njegove duše.

Uredništvo “Subotičke Danice” i “Bačkog klasja” želilo je odužiti se i zahvaliti svojem stalnom suradniku, pa je 29. rujna 1986. god. u 18 sati uz pomoć župnika Antuna Gabrića u župnom stanu u Tavankutu organizirana književna večer povodom 85. rođendana Ivana Prčića. Poslije kratkog predavanja pjesnik je čitao svoje pjesme, a nastupili su i neki članovi subotičkog katedralnog zbora “Albe Vidaković”

Objavlivanjem svoje zbirke pjesnik nam je darovao bisere svoje poezije i svoje najveće bogatstvo. Ta knjiga i njezin autor zauzeli su zaslužen časno mjesto u hrvatskoj poeziji u Bačkoj.

Subotica, 19. 09. 1987.

Bela Gabrić

Napomena:

Ivan Prčić je 1988. god. u vlastitoj nakladi u Subotici objavio drugu knjigu svojih pjesama pod naslovom “Zrnca biserja i sedefa iverja”, gdje se većim dijelom nalaze pjesme koje nisu objavljene u prvoj zbirci. Neke pjesme su ponovljene iz prve zbirke. Te dvije zbirke I. Prčića obuhvaćaju cjelokupnu njegovu poeziju.

Ipak treba istaći glavnu stilsku osobinu poezije Ivana Prčića. On je najveću pažnju obraćao na ritam i svaka njegova pjesma ima svoju melodiju riječi. Pjesnik je jako dobro osjećao zvučnost pojedinih suglasnika i njihovim ponavljanjem postigao je melodioznost stihova i pjesme u cjelini. Ritam je postizao izmjenom naglašenih i nenaglašenih slogova, izmjenom dugih i kratkih stihova sa pauzama na potrebnim mjestima. Ritam je prilagođen sadržaju pojedine pjesme. Zato možemo reći da je svaka pjesma Ivana Prčića jedna mala melodiozna cjelina sa svojim ugođajem.

Za pjesme I. Prčića možemo reći da su dokumenat o životnom putu pjesnika i osamljenika. One su svjedočanstvo o pjesnikovom trajnom stremljenju prema trajnoj ljepoti umjetnosti riječi. I. Prčić svojim pjesničkim djelom uključio se u krug hrvatskih pjesnika u Bačkoj i zauzima svoje dostojno mjesto.

B. G.

IN MEMORIAM

ESTERA SKENDEROVIĆ

Tužnim srcem i s nadom u vječni život, osam sinova i kćeri, 13 unučadi i 17 praunučadi objavilo je vijest da je 17. lipnja 1988. godine u 5 sati ujutro, poslije duge i teške bolesti, okrijepljena sv. sakramentima u 87. godini života, zaklopila svoje umorne oči i pošla u zagrljaj dobrome Bogu, njihova mama, majka i pramajka ESTERA SKENDEROVIĆ, rođ. Stantić.

Estera Skenderović je majka naše časne sestre Leonije, koja već dugo godina živi i radi kao redovnica sestara „Naše Gospe“ u Zagrebu, u Remetama.

Sprovod je vodio biskup Matija Zvekanović uz sudjelovanje desetak svećenika i isto toliko časnih sestara, te mnogobrojne rodbine i prijatelja.

U svom govoru ispred Peičeve kapelice na Bajskom groblju župnik Pokojnice vlč. Julije Bašić istaknuo je čvrstu vjeru i živu ljubav + majke Estere.

Poslije sprovoda bila je sv. Misa zadušnica u crkvi Isusova Uskrsnuća. Euharistijsko slavlje predvodio je župnik Julije Bašić uz koncelebraciju o. Andrije Matića, gvardijana subotičkog franjevačkog samostana, o. Marijana Kovačevića i vlč. Andrije Anišića.

Pod sv. Misom propovijed je održao o. Marijan Kovačević, budući da je + majka Estera više od 40 godina bila u franjevačkog svjetovnom (trećem) redu.

Na kraju sv. Mise, župnik Julije Bašić istaknuo je jednu osobitu vrlinu pokojne Estere Skenderović. Ta vrlina je čitanje duhovne literature. Pokojnica je do svog posljednjeg daha čitala knjige duhovnog sadržaja i tako hranila svoju dušu. Umrkla je tako reći s knjigom u ruci. Župnik je naglasio kako ona time može biti uzor i poticaj mladima da čitaju i „Bačko klasje“ i „Subotičku Danicu“, ali i drugu kršćansku literaturu i na taj način produbljuju svoju vjeru.

Neka Gospodin obilno nagradi +majku Esteru za sve što je učinila u ovozemaljskom životu, a osobito stoga što je našem narodu i našoj Crkvi darovala 9 sinova i kćeri, među kojima i jednu redovnicu - s. Leoniju.

Uvedi je Gospodine u svoje vječno kraljevstvo, svjetlosti i mira, radosti i ljubavi!

A. A.

U SPOMEN JOSIPU BENAKU

12. srpnja 1988. godine naglo je umro na svojoj njivi na Šljivici u Bođanima, Josip Benak, naivni slikar i zauzeti kulturni pregalac među šokačkim Hrvatima u jugozapadnoj Bačkoj. Josip je ugledao svjetlo dana u čestitoj hrvatskoj obitelji u Bođanima 10.03.1919. godine. Završivši osam razreda osnovnog školovanja, ostao je kao i mnogi njegovi vršnjaci, zemljodjelac na svojoj rodnoj grudi. Već je u 16. godini života otkrio svoj slikarski talenat

i od tada pa do smrti kist nije ispuštao iz ruke. Motivi njegova slikanja bili su uglavnom pejzaži rodni nam ravnica i motivi iz života svoga naroda, osobito na selu. Posljednje njegovo djelo, kojim je htio ovjekovječiti proslavu tristote obljetnice doseljenja šokačkih Hrvata u Bačku, slika „Seoba Šokaca“ ostala je nedovršena.

Svoje slike je izlagao u Zagrebu, Somboru, Subotici, Kuli, Odžacima, Bačkoj Palanci, Baču i dr. U Subotici je izlagao svoje slike iz šokačkog života na izložbi u povodu 300-te obljetnice doseljenja Hrvata u ove krajeve.

Bio je posebno povezan sa našim velikim kulturnim radnikom dr. Josipom Andrićem, a sudjelovao je i na Znanstvenom skupu o dr. Josipu Andriću u Ristovači pokraj Bača, 1969. godine u povodu 75-te obljetnice njegova rođenja.

Benakovim odlaskom naša je kulturna javnost osiromašena za jednog pregaoca, ali ostaje njegovo djelo i još više poruka da ni poljodjelci nisu i ne smiju biti isključeni iz svijeta duha i kulture, dapače mogu i aktivno u njemu doprinostiti.

Posljednja izložba mu je bila u novosagrađenom župnom stanu u Vajskoj početkom lipnja ove godine, prigodom njegova otvorenja i blagoslova.

Andrija Đaković

In memoriam

JOSIP BERETIĆ

Na blagdan Bogojavljenja, 6. siječnja 1989. godine prestlo je kucati srce uglednog starca i vjernika Josipa Beretića.

Vraćajući se sa blagdanske sv. Mise biciklom, smrtno je stradao u prometnoj nezgodi na domak svoje kuće.

Pokojni Josip Beretić je otac svećenika Stjepana, župnika subotičke katedralne župe sv. Terezije. Uz Stjepana odgojio je još dva sina.

Sprovod je bio 9. siječnja na somborskom groblju sv. Roka. Sprovodne obrede vodio je o. Ladislav Marković, karmelićanin iz somborskog samostana. Na sprovod se okupilo mnoštvo vjernika, tridesetak svećenika i veliki broj redovnica. Uz somborske vjernike sprovodu su

prisustvovali i članovi katedralnog zbora "Albe Vida-ković" iz Subotice, na čelu s voditeljicom Zbora s. Mirjam Pandžić. Uz članove Zbora primjećen je i lijepi broj drugih vjernika iz Subotice, koji su došli osobnim automobilima da se mole za Pokojnika i da suosjećaju u boli sa svojim župnikom.

U prigodnoj propovijedi o. Ladislav je naglasio kako je pokojni Josip Beretić tokom cijelog svog života živio od vjere, često pristupajući sakramentima.

Neka mu Gospodin bude milostiv, i neka ga uvede u svoje vječne stanove svjetlosti, mira i ljubavi. A onima koji tuguju zbog njegove smrti neka dade milost da se kroz bol još više približe Bogu i jedni drugima.

A.A.

In memoriam**MARKO STANTIĆ - KANTOR**

24. prosinca 1988. godine pokopan je u Subotici Marko Stantić, dugogodišnji kantor subotičke katedralne i župne crkve sv. Terezije.

Svoju kantorsku službu započeo je u Žedniku 1928. godine; nastavio u subotičkoj župi sv. Roka. Kasnije prelazi u župu sv. Terezije, gdje nastavlja svoju plodnosnu glazbeno - orguljašku djelatnost. Jedno vrijeme uvježbava pjevanje sa sjemeništarcima, gdje unosi puno svoje ljubavi u glazbenom formiranju budućih svećenika. 1963. godine, kada je otišao u penziju, spremno je pomagao i dalje na više župa, tako u župi Isusa Radnika i u paličkoj župi Kraljice Svijeta.

Pokojnik je bio vrlo susretljiv čovjek. Revno je obavljao svoje dužnosti, a snagu za svoj svakodnevni rad crpio je iz sakramenata koje je svakodnevno primao. Bio je vrstan glazbenik i dobar orguljaš.

Nakon duge i teške bolesti Gospodin ga je pozvao k sebi pred Božić da se u nebu pridruži, svojim glazbenim talentima, andeoskim zborovima, gdje će trajno pjevati: "Slava Bogu na visini i na Zemlji mir ljudima dobre volje".

In memoriam**Dr LADISLAV VLAŠIĆ**

Umro je dr Ladislav Vlašić, liječnik, specijalista za očne bolesti, u Osijeku. Mukotrpani zemaljski život zamenio je 3. veljače ove godine u svojoj 89. godini života. Gospodin ga je pozvao da ga nagradi životom vječnim, životom radosti u posjedovanju neizmjerne Božje dobrote i ljubavi. Bio je čovjek žive vjere, hranio se i krijepio na izvorima žive vode i kruhom Života. Tu je crpio kršćansku, vjerničku i dobročiniteljsku snagu. Njegova ordinacija je bila za svakoga otvorena, a osobito onima koji su na poseban način bili u službi Crkve, kao što su bogoslovi, časne sestre i svećenici. Valuta plaćanja za učinjen pregled bila je sveta Krunica. sigurno da je na taj način stekao veliko duhovno blago ped Božjim licem i zato ga je Gospodin nagradio, a od sviju nas srdačna i iskrena hvala.

Rođen je u Banja Luci prije 89 godina. Kao mlad liječnik došao je u Suboticu, tu je stažirao, a poslije prešao u Sombor, gdje je sklopio doživotnu obiteljsku zajednicu sa svojom Klarom. Kasnije odlazi u Banja Luku, da bi se opet vratio u Osijek, gdje zauzeto radi u

bolnici, kao i u svojoj privatnoj ordinaciji. Bio je zauzeti vjernik i gdje je god mogao radio je i živio s Crkvom. Bio je član biskupijskog pastoralnog Vijeća u Đakovu te se zauzimao za prosperitet pokoncilske Crkve. Imao je mnogo prijatelja, kako među laicima, tako i među crkvenim osobama. Morila ga je u zadnje vrijeme teška bolest, koja ga je prikovala za sobu i krevet. Njegov krevet je bio križni put, a soba kapelica u kojoj je često prikazivana Euharistijska žrtva. Znao je što znači žrtva, odricanje i suživot s drugima, jer je bio četrnaesto dijete svojih roditelja. Dao Bog i nama danas takovih obitelji.

Sahranjen je u Somboru 6. veljače, uz sudjelovanje svojih prijatelja i znanaca, rodbine i svećenika. Sprovod je vodio preuz. g. biskup Matija Zvekanović, uz sudjelovanje đakovačkog biskupa dr Ćirila Kosa, svećenika, redovnika iz Osijeka...

Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

Blaško Dekanj

POZIV**FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA**

19. studenog 1988. godine na završetku Znanstvenog skupa o životu i radu biskupa Ivana Antunovića, na prijedlog Mons. Franje Vujkovića, katedralnog župnika u miru, osnovan je "FOND BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA" za izdavačku djelatnost na hrvatskom jeziku u Bačkoj.

Svaki dobronamjernik, koji želi poduprijeti ovu plemenitu akciju može svoj prilog ili osobno uručiti blagajniku Uredništva "Bačkog klasja":

g. ANDRIJI ANIŠIĆU
Trg žrtava fašizma 19
24000 SUBOTICA

ili na istu adresu poslati poštanskom uputnicom ili dar ostaviti na bilo kojem našem župnom uredu, uz napomenu da je to za Fond.

Hvala za razumijevanje i podršku, kako bi i na ovaj način oživjelo među nama evangelizacijsko i preporoditeljsko djelo našeg velikog biskupa Ivana Antunovića.

Uredništvo

"BAČKO KLASJE" - izdaje Bački dekanatski ured, Bačka Palanka. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva jedinstva 28 Telefon: (021) 740-468. Uređuje UREDNIČKO VIJEĆE. Suradnju i dopise šaljite na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2, Telefon: (24) 21-496. Narodžbe i uplate slati administraciji. List izlazi četiri puta godišnje. List je oslobođen od poreza za promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu, Novi Sad, br. 413-523/78 od 27.X.1978. Tisak: KS-AGAPE, 21000 Novi Sad, Cara Dušana 4